

MÁTÉSZALKA VÁROS
Önkormányzat
Polgármesterétől
Mátészalka, Hősök tere 9.
Tel.: 44/501-358 Fax.: 501-360
E-mail: polgarmester@mateszalka.hu

Száma: 38 -6/2013.

ELŐTERJESZTÉS
- a Képviselő-testülethez -

Mátészalka város Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról

Tisztelt Képviselő Testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31.§ értelmében a települési önkormányzatoknak ötévente öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot (továbbiakban: HEP) kell készíteniük és azt két évente szükséges felülvizsgálni.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: Rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik. A települési önkormányzat által készített HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll. A helyzetelemzésben kell meghatározni a hátrányos helyzetű társadalmi célcsoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, nők, gyermekek, idősek és fogyatékkal élők lakhatási, foglalkoztatási, egészségi, szociális és területi mutatóit, az adott település esélyegyenlőségi problémáit a teljes lakossághoz viszonyítva. Az intézkedési tervnek tartalmaznia kell a helyzetelemzés során feltárt problémákra való intézkedéseket, tevékenységeket, időrendi ütemezését, az intézkedés felelőseit, partnereit és a forrásszükségleteket.

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

A HEP elkészítése a települések vonatkozásában nagyon nagy jelentőséggel bír - figyelemmel az Ebkr. 64/A.§. - ra - 2013. július 1-jétől a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvénynek megfelelő hatályos esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A HEP elkészítésénél figyelembe vettük a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendeletben foglalt statisztikai mutatókat,

adatokat, a HEP tartalmi elemeit. Az adatok többségi forrása az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerből (továbbiakban: TeIR) származik.

A Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a Program elkészítésében résztvevők képzését végző szerv a Türr István Képző és Kutató Intézet (továbbiakban: TKKI). A TKKI minden önkormányzat számára esélyegyenlőségi mentort és mentorasszisztent biztosított, akik segítséget nyújtottak egy szakmailag megalapozott HEP elkészítésében.

Annak érdekében, hogy a Programban leírtak végrehajtásra kerüljenek, Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot (továbbiakban: Fórum) tartottunk 2013. május 8-án, melyre meghívtuk a város szociális intézményeinek képviselőit, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökét, a Polgármesteri Hivatal Közigazgatási Irodájának vezetőjét, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Mátészalkai Tankerületének igazgatóját, az Idősek Bentlakásos Otthonának vezetőjét, a Négy Évszak Óvoda vezetőjét, a Városi Művelődési Központ művelődésszervezőjét, valamint az esélyegyenlőségi mentor és mentorasszisztent. A Fórum feladatai többek között a vállalt kötelezettségek nyomon követése, az intézkedésekben megfogalmazott célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, az elért eredmények dokumentálása, valamint azok nyilvánossá tétele. A Fórum alkalmával az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tematikus munkacsoportokat alakítottunk ki az adott területen jelentkező probléma - beazonosítás és a fejlesztési lehetőségek érdekében.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési tervében a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint kerültek rögzítésre, amiket a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével határoztunk meg.

A Türr István Képző és Kutatóintézet vezető mentora a HEP -et véleményezte és az alábbiakat állapította meg: „Minden, 2/2012 EMMI rendeletben meghatározott fejezet kitöltött, a problémafeltárás és beazonosítás teljes körű, minden beazonosított problémához legalább egy releváns intézkedést terveztek az intézkedési tervben. „
A TKKI szakmai vezetője 2013. június 19-én az elkészült HEP-et jóváhagyta.

A fent leírtakat figyelembe véve kérem a Tisztelt Képviselő Testületet az előterjesztés megtárgyalására és a határozat-tervezet szerinti elfogadására.

Mátészalka, 2013. június 19.

Szabó István
polgármester

Melléklet a 38-6/2013. számú előterjesztéshez

HATÁROZAT – TERVEZET
MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
...../2013 (.....) Kt. számú
HATÁROZATA

Mátészalka város Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról

A Képviselő-testület

J ó v á h a g y j a Mátészalka Város 2013-2018 évre vonatkozó melléklet szerinti Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

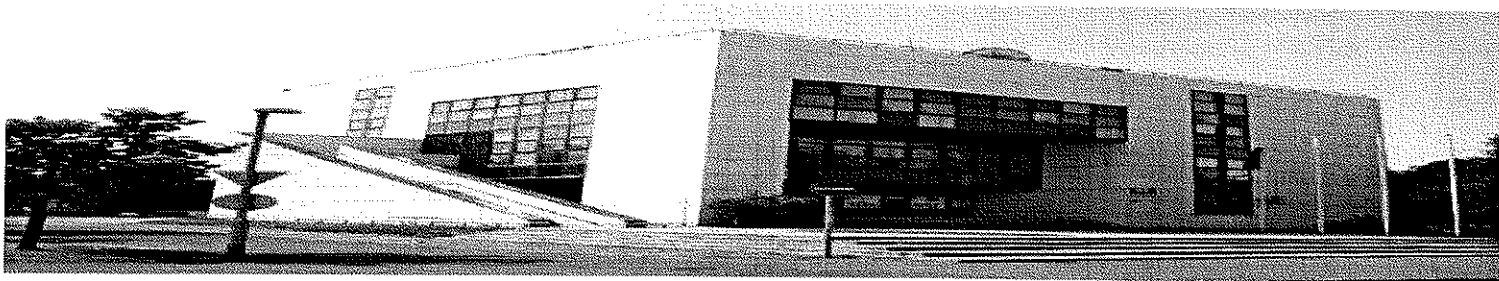
Határidő: 2013. július 1.
Felelős: Szabó István
polgármester

Mátészalka, 2013. június

Szabó István
polgármester

Dr. Takács Csaba
jegyző

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Mátészalka Város Önkormányzat

„Segítséget adni: legnemesebb szándék,
nemes lélek látja: minden ember társ még!
Akiben él, s munkál az áldó szeretet,
képes jobbra tenni rögös életet.”
(Losonczi Léna)

2013-2018

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
Mátészalka bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	5
Célok.....	5
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	6
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	7
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	8
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	10
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	41
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	47
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	51
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	56
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	57
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	57
1. A HEP IT részletei	57
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	57
A beavatkozások megvalósítói	58
Jövőképünk	59
Összegző táblázat	61
4. számú melléklet.....	71
5. számú melléklet.....	72
6. számú melléklet.....	76
3. Megvalósítás	96
A megvalósítás előkészítése	96
A megvalósítás folyamata.....	96
Monitoring és visszacsatolás	97
Nyilvánosság.....	97
Érvényesülés, módosítás.....	99
4. Elfogadás módja.....	100

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Mátészalka Város a ...../20... (.....) számú határozatával fogadta el a jelenleg hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Mátészalka Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy

- az elkészült Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja az alapdokumentumát a megjelölt fejlesztési terveket, koncepciókat, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését.
- az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét.

A helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Mátészalka bemutatása

Mátészalka Magyarország észak-keleti szegletében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi részén helyezkedik el. A város fekvését tekintve az Észak-alföldi régióhoz tartozik, két (Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok) megyével egyetemben. Mátészalka nem tartozik az urbanizált térségek közé, nem úgy, mint Nyíregyháza és Debrecen. A város vasúton és közúton egyaránt jól megközelíthető. Lakónépessége a Ksh. statisztikai adatait tekintve megközelítőleg 17 500 fő.

A mai Mátészalka négy önálló település (a két Máté, Külszalka és Belszalka) összeolvadásával jött létre. A XII. század közepén a Szalkából akkor még Dobosra vezető út mentén A Honpázmány nemzetség ősi adománybirtokán létesült Máté falu. Neve az alapító ős utódainak, II. András poroszlójának és testvéreinek a nevében tűnik fel 1216-ban és 1231-ben. Amikor a Mátéi család utolsó férfi tagja a birtokait a feleségére, a nővére utódaira és asszonylányaira hagyta, már két Mathey nevű faluról rendelkezett. Az egyikben a családnak a Szent Mihály tiszteletére emelt kegyúri temploma állt, és az ősi birtoktesthez tartozott Ejeg, Gurhó és Kapus, valamint a vásárolt Besenyő. Később e birtokok a leányági utódoké voltak, akiktől 1324 körül Magyar Pál mester, gimesi várnagy és királyi kincstartó szerezte meg, és azokra 1327-ben királyi megerősítést nyert. A testvérfalu, Szalka a X-XI. században a mai Széchenyi utca és a Kossuth utca akkor egybefüggő, egyenes szakaszán jött létre, majd belőle a XIII. század végére a Kossuth tér környékén kialakult Belszalka. Ettől kezdve az ősi településrészt Külszalkának, a kettőt együttesen pedig Kétszalkának is nevezték. A települést 1381-től a XVI. század derekáig egységesen Szalkának nevezték.

Következő jelentős dátum Mátészalka életében 1945-50 volt, ugyanis ekkor volt az egyesített Szatmár-Bereg vármegye székhelye, így a térség központjává vált. Idevándorlásainak számával nőtt népességének száma is. 1950-ben Szabolcs-Szatmár megye létrehozásával megszűnt megyeszékhelyi szerepe. Mátészalka 1969. augusztus 1-je óta városi ranggal büszkélkedhet.

Mátészalka 5 városrészrel rendelkezik:

- Északi lakótelep
- Keleti lakótelep
- Ráczkerti lakótelep
- Újtelep
- Cinevég

Infrastruktúra:

A város Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye legjobb infrastrukturális mutatóival rendelkezik a megyeszékhely mellett. Az elektromos és ivóvíz hálózatba a lakások 96-98 %-a bekapcsolt, a szennyvíz csatornázás a lakások 90 %-ából elérhető, a bekötések aránya 68 %, telefonnal 66 %, kábeltelevízióval 58 %, vezetékes gázzal a háztartások 64 %-a ellátott. A város útjainak és járdáinak 80 %-a szilárd burkolatú, a csapadékvíz elvezetés 60 %-ban kiépített. Mindegyik ágazatban megfelelő mértékű szabad kapacitás áll rendelkezésre a lakosok és az ipari felhasználók számára is. Az M3-as autópálya Ór községig érő szakasza jelentősen megnövelte a város könnyebb elérhetőségét.

Foglalkoztatási helyzet:

Mátészalkán több nagy cég is székel, pl.: Carl Zeiss Vision Hungary Kft, a Carl Zeiss Sport Optikai Hungária Kft, a HOYA Szemüveglencse Gyártó Magyarország Zrt., a MOM Vízméréstechnikai Zrt, a Flabeg Autótükör Kft. Ezen cégek elsősorban mátészalkai lakosú embereket foglalkoztatnak. A városban még mindig magas a munkanélküliség, (mintegy 8 %) a városkörnyékkel együtt számolva 12%. Magas a pályakezdők, szakmával rendelkezők aránya közöttük, de természetesen az alacsony képzettségű alkotják a többséget, ami az olcsó, tömeges munkaerőt biztosíthatja.

Egészségügyi, szociális helyzet:

A háziorvosi, gyermekorvosi és fogászati ellátást vállalkozó orvosok látják el az önkormányzattal kötött területi ellátási szerződés alapján. A házi és gyermekorvosi központi-ügyeleti, védőnői, iskola-egészségügyi, szociális ellátási (családsegítés, házi-gondozás, szociális étkeztetés, fogyatékosok nappali ellátása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, hajléktalanok átmeneti szállása, szenvedélybetegek ellátása, támogató szolgáltatás, szociális foglalkoztatás) , gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsődei ellátás feladatokat az önkormányzat a Szatmári Többcélú Kistérségi Társulással együttműködve egy komplex intézmény irányítása alá szervezte 2008. január 1-től. Néhány feladatot a kistérségi önkormányzatok településeire kiterjedően is ellát a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Mátészalka nevű intézmény.

Idegenforgalom:

Mátészalka fekvését tekintve idegenforgalmi kapuja a még érintetlen természeti szépségekkel rendelkező szatmári tájegységnek. A túristvándi vízimalom, a szatmárcsekei kopjafás temető, a

csarodai és a tákosi műemlék templomok a tarpai, panyolai pálinkafőzdek ugyanúgy fél óras autózással elérhetők, mint a tiszai, szamosközi horgász-, vadász-, túra- és kirándulóhelyek, vagy a bátorligeti ősláp, a nyírbátori gótikus templomok, a máriapócsi zarándokhely, vagy a vajai Vay kastély és a horgásztó. A várostól 30 km-nyi távolságra Romániába, 50 km-nyire Ukrajnába léphetünk át több átkelő helyen is. Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan a település tudatosan készül a kelet-európai gazdasági kapcsolatok egyik hídfőállításának szerepére.

A város nevelési, oktatási körképe:

Mátészalkán egy központi óvoda található, melynek 4 tagintézménye van, mind más és más nevelési programmal működik. A városban 5 általános iskola található, melyből 2-öt Magyarország 2 legnagyobb felekezetével rendelkező egyház tart fent, mégpedig a Református és Katolikus Egyház. 3 általános iskola fenntartója 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Mátészalkai Tankerület. A városban működik alapfokú művészeti iskola is, mely az iskolaidő után várja a művelődni vágyó diákokat.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára érdem. Küldetésünknek tekintjük azt, hogy esélyt teremtsünk a munkavállaláshoz, minőségi szolgáltatásokhoz függetlenül attól, hogy az illető férfi vagy nő, egészséges vagy éppen fogyatékossgal élő, milyen származású.

Az esélyegyenlőséggel közeli kapcsolatban áll az egyenlő bánásmód elve is. Hiszen utóbbi megköveteli, hogy sem csoportot, sem embert, sem különféle származásúakat nem lehet hátrányosan megkülönböztetni, negatívan diszkriminálni. Míg az esélyegyenlőség szolgáltatása olyan pozitív intézkedésekre sarkall, mely egy hátrányos helyzetben lévő csoport, ember, faj, stb. hátrányait, „lemaradásait” igyekszik csökkenteni, illetve teljesen megszüntetni azokat.

Mátészalka város folyamatosan validálja az esélyegyenlőség szempontjait mind a működési, mind pedig a fejlesztési stratégiát meghatározó alapidokumentumaiban. Magát az esélyegyenlőséget kiemelten kezeli az Önkormányzat, valamennyi feladatban, fejlesztésében megtalálhatóak az esélyegyenlőség alappillérei, valamint fenntartói szerepkörben is alkalmazza az esélyegyenlőség alapjait. Az Önkormányzat anyagi lehetőséghez mérten próbál segíteni a városban fellelhető civil szervezeteket, valamint a sportegyesületeket. A Program kapcsán igyekszik az adott célcsoportokhoz kapcsolódó civil szervezetek aktívan bevonni a projektek elkészítésébe, ezzel is erősítve egymás kapcsolatát.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Az esélyegyenlőség minden egyes ember számára érték, érdem, hisz minden ember érdemes valamely szolgáltatásra, közművelődésre, karrierre, életminőségre. Az esélyegyenlőség magában hordozza azokat az intézkedéseket, melyek segítségével e tevékenységekhez minden ember egyenlő eséllyel hozzáférhet, függetlenül kortól, nemtől, hovatartozástól. A pozitív intézkedések célja tehát egy egységes, egyenlő világ, szolgáltatások megteremtése hosszú távon.

Mátészalka Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Az esélyegyenlőségi programnak elsősorban azon csoportokra kell irányulnia, akiket valamilyen okból, valamely területen negatív hátrány, diszkrimináció ért.

Mátészalka Város Önkormányzata számára elsődleges cél, hogy Mátészalka olyan település legyen, ahol érvényre jutnak azok az elvek, mely szerint minden embernek egyenlő eséllyel kell indulnia az élet bármely területén. Ne részesüljön senki kedvezőtlenebb bánásmódban neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzetiséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatéka, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, szexuális identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának rész munkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozása, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt.

Ne érjen a fenti jellemzői miatt senkit zaklatás, jogellenes elkülönítés, megtorlás.

(1) Zaklatásnak minősül az az emberi méltóságot sértő, szexuális vagy egyéb természetű magatartás, amely az érintett személynek a 8. §-ban meghatározott tulajdonságával függ össze, és célja vagy hatása valamely személlyel szemben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítása.

(2) Jogellenes elkülönítésnek minősül az a rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságai alapján egyes személyeket vagy személyek csoportját a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől vagy személyek csoportjától - anélkül, hogy azt törvény kifejezetten megengedné - elkülönít.

(3) Megtorlásnak minősül az a magatartás, amely az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt kifogást emelő, eljárást indító vagy az eljárásban közreműködő személlyel szemben ezzel összefüggésben jogsérelmet okoz, jogsérelem okozására irányul vagy azzal fenyeget.

(forrás : Az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXXV. Tv. 10.§.)

Olyan intézkedések, módszerek kialakítása a cél, melyek:

- segítik a hátrányok csökkentését, vagy annak teljes megszűnését eredményezik,
- részben vagy teljes szegregációmentességet nyújtanak,
- által a településen élő hátrányos helyzetű csoportok,
- egy erős, egyenlő eséllyel rendelkező társadalom megalakulását szolgálják,
- támogatják a meglévő intézkedések meglétét, illetve igényfelmérés alapján új programok, intézkedések bevezetése az esélyegyenlőség nevében.

A HEP helyzetelemző részének célja

Figyelemmel a 321/2011 (XII.27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésben foglaltakra – miszerint szükséges meghatározni a helyzetelemzésben a településen élő valamennyi hátrányos helyzetű csoportok (különösképp a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők helyzetére) különböző élethelyzeteit, számukat, egyéb mutatóit – első és legfontosabb célunk számba venni a csoportokhoz tartozók tényleges számát, azok életkörülményeit, élethelyzetét. Az elemzést, számszerű adatokkal megadva kiderül, melyik csoportban milyen problémák vetődnek fel a vizsgált területeken. Az adatok meglétével és a megismert problémák segítségével meghatározhatjuk az adott célcsoport esélyegyenlőségét javító feladatokat, illetve azon területeket, melyek fejlesztésre szorulnak a különböző hátrányos helyzetű csoportoknál.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az Helyi Intézkedési Terv (HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Önkormányzati cél még a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Célja még továbbá az intézkedési tervnek, hogy az egyes célcsoportokban feltárt problémát be tudjuk azonosítani, annak megoldását fel tudjuk vázolni, valamint egy teljes térképet tudunk általa feltárni. Segítségével meghatározhatjuk benne a felelősöket, a résztvevők csoportját. Az IT által meghatározhatjuk a problémák megoldására készülő tervünk céljait. Levezethetjük benne a megvalósítandó tevékenységeink menetét, illetve számot vehetünk az esetleges eredményeinkkel is. Számolhatunk általa kockázati tényezőkkel is, tehát segít a problémakör áttekintésében, az arra való felkészültséget is biztosítja.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény
- a 362/2004. (XII.26.) Korm. rendelet az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásának részletes szabályairól

- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 4.§ (a) – (b) bekezdés
- Magyarország Alaptörvénye XV.cikk (1) – (5) bekezdés előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

2011-ben a Képviselő testület elfogadta a 6/2011. (IV.1.) számú önkormányzati rendeletet, mely a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szól, továbbá 2012-ben jóváhagyta a 7/2012. (III.30.), valamint a 8/2012. (III.30.) számú rendeleteket, melyek magában foglalják a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat. A rendelet célja, hogy olyan segítséget nyújtsunk a szociálisan rászorult családok számára, mellyel egyenlő esélyt teremtünk a megélhetésükért, családjukért, szociokulturális környezetükből adódó hátrányok kiküszöböléséért.

A rendeletet szükség szerint, valamint éves rendszerességgel felülvizsgáljuk, hiszen így tudjuk meg, hogy az adott család milyen problémákkal küzd a mindennapi élet során. Ezek a problémák egyben azonosak, illetve sajátosak, hiszen vannak, akik lakhatási gondokkal küzdenek, de vannak olyanok is, akiknek a fejük felett van fedél, viszont megélhetési gondokkal küzdenek. Ennek okán igyekszünk feltérképezni a rászoruló családok, emberek problémáinak okát, és ezekre, az esélyegyenlőség és az igények figyelembevételével hatékony és gyors megoldást találni.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) hosszú távú jövőképe az, hogy Mátészalka, mint az egyik leghátrányosabb helyzetű kistérség központjának felzárkóztatása, a város kereskedelmi és gazdasági központtá válása, a közszolgáltatások modernizálása, valamint esztétikusabb, élhetőbb városkép kialakítása tudjon megvalósulni. Az IVS középtávú céljai igazodnak a hosszú távú elképzelésekhez és ugyanez igaz fordítva is.

Tematikus (középtávú) céljaink a következők:

- gazdaságélénkítés, turizmusfejlesztés,
- élhető, esztétikus környezet kialakítása, fejlesztése,
- megerősödő kistérségi központ megalkotása számos prioritási tényezővel,
- esélyteremtő város kialakítása a hátrányokkal küzdő célcsoportok megsegítésére.

Az IVS 6. pontjában az Esélyteremtő város címmel fogalmazza meg a saját céljait, miszerint:

- Szociális gazdaság lehetőségeinek figyelembe vétele
- Munkahelyteremtés, foglalkoztatás bővítése összhangban a gazdaságfejlesztő és vállalkozásélénkítő programmal, illetve annak szerves részeként való fejlesztés
- lehetőség biztosítása a roma kisebbség számára saját nyelvének és kultúrájának gyakorlására. Összefogás a Kisebbségi Önkormányzattal.
- Bérlakás építési program

Az egyes koncepciók, tervek részletesen felvázolják a saját területükre vonatkozó célokat, intézkedéseket.

Mátészalka Város Egészségtervében szerepel kistérségi szinten egy SWOT-analízis, mely jól tükrözi a térség veszélyeit, lehetőségeit, erősségeit, gyengeségeit, melyből lehet meríteni. E terv

fejlesztési lehetőségeinek 6. pontjában szerepel az életminőség és társadalmi esélyegyenlőség megteremtése, ugyanis nagy a hátrányos helyzetű lakosság száma, különösképp a mélyszegénységben élők/romák száma. (lásd bővebben 4. számú mellékletet)

A város rendelkezik még Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióval, melyben ugyancsak alkalmaztuk a SWOT- analízist, hiszen ezzel jól felmérhetőek a város különféle adottságai, lemaradási pontjai, sajátosságai. Mindezek után a Konceptióban a problémák orvoslására a város a szociális szolgáltatások rendszerét biztosítja, úgy, mint szociális étkeztetés, családsegítés, támogató szolgálat, fogyatékosokat ellátó nappali intézmény, stb.

Az Önkormányzat 2008-tól vesz részt az Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR) programban 3 köznevelési intézménnyel. Célja a halmozottan hátrányos helyzetű diákok sikeres felzárkóztatása és esélyegyenlőségük növelése a kulcskompetenciák fejlesztésével, módszertani újításokkal. Az IPR bevezetésével kapcsolatos szolgáltatások a következők:

- a fejlesztéshez kapcsolódó akkreditált és nem akkreditált továbbképzések, tréningek (konfliktus-kezelő, előítélet-kezelő, óvoda-iskola átmenet),
- IPR alapú komplex intézményfejlesztési, minőségbiztosítási, mérés-értékelési, tanügy-igazgatási, jogi szolgáltatás,
- hospitációs napok szervezése.

Az IPR a szociális hátrányokat iskolai programokhoz kapcsolódóan kívánja enyhíteni, mégpedig osztálykiránduláson, erdei táborban, sportfoglalkozáson való részvétel biztosításával, tanszerek, könyv, hangszerek, sporteszközök fellelhetőségével. Be kívánja vonni legalább egy helyi civil szervezetet, Nemzetiségi Önkormányzatot, sportegyesületet, és a programban résztvevő tanulók szüleit is.

Különféle, nem kötelezően megvalósítandó tevékenységek is helyet kaptak/kapnak az IPR-ben. Építenek a folyamatos tanácsadásra, szaktanácsadásra. Pályaorientációs programokat, továbbtanulást elősegítő tevékenységeket végeznek, mely elsősorban tanórán kívüli. Biztosítják továbbá a pedagógiai szakszolgáltatásokat, mint gyógytestnevelő, pszichológus, fejlesztő pedagógus. Az IPR egyrészt eszközök beszerzéséről is szól, ami a fejlesztést segíti. Ilyenek például a társasjátékok, logikai, készségfejlesztő, finommotorikát, térlátást fejlesztőek. Illetve a pedagógusok tanórai tevékenységéhez, a módszertan megvalósításához szükséges eszközrendszer kiépítése is fontos.

Különösen fontos a tanulóbarát osztálytermek kialakítása is annak érdekében, hogy a kooperatív, differenciált tanulás megvalósuljon.

Az IPR pályázat kiemelkedőnek tartja, hogy a tanulók kulturális rendezvényeken vegyenek részt, az ezeken szedett belépők ellenértéke a pályázatban tervezve lett.

Mindezek a mátészalkai Képes Géza Általános Iskolában, a Móricz Zsigmond Magyar- Angol Kéttannyelvű Általános Iskolában, valamint a Mátészalkai Szakképző Iskola és Kollégiumban valósultak és valósulnak meg még ebben a tanévben.

Megjegyeznénk, hogy az utóbbi intézmény tekintetében az IPR program szól arról is, hogy működtetni szükséges IPR menedzsmentet, ezen belül fel kell állítani egy módszertani adaptációt segítő munkacsoportot is. Szól továbbá arról is, hogy egyéni fejlesztési terveket kell készíteni a résztvevő tanulók vonatkoztatásában és ennek alapján egy értékelési rendszert kell kiépíteni.

Sajnos az óvodában nem volt megfelelő számú szülői nyilatkozat, ezért ott az IPR program nem valósult meg.

2.2 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatok többségét a TEIR adatbázisból, valamint az adott célcsoportra vonatkozó illetékes hivatalok, szervezetek, személyek által szolgáltatott információk alapján gyűjtöttük össze. A rendszerből letöltött adatokat összegegyeztettük a város korábban elkészített koncepcióival, terveivel, dokumentumaival. Azokat az adatokat, amelyekkel az Önkormányzat nem rendelkezett, helyi adatgyűjtés keretein belül pótoltuk. Ellenben azon területek, ahol sem az Önkormányzat, sem a helyi adatgyűjtésben résztvevő munkacsoportok számára nem voltak ismertek, ott nem készültek adatok. Ezen esetekben a szociális jelzőrendszer szakembereinek tapasztalataira beszámolóira hagyatkoztunk (családsegítő szolgáltatás, támogató szolgálat, gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, házi segítségnyújtó szolgáltatás, önkormányzat szociális irodája, gyámhivatal, védőnői szolgálat, RNÖ, óvodák, iskolák gyermekvédelmi felelősei.)

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia (továbbiakban: NFS) szerint a magyar lakosság, több mint 30 %-a él a szegénységi küszöb alatt, közülük is 13 % él mélyszegénységben. Mélyszegénységnek nevezzük azt az állapotot, amikor az egyén rendszeres havi jövedelme nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíj alsó határát, így veszélybe kerülhet a megélhetése. A Stratégia szerint a romák területileg egyenetlenül élnek mindennapjaikat, mégis elmondható az a tény, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében él a legtöbb roma származású ember, de tény, hogy az Észak-alföldi régióban is igen sok roma lakik.

A romák helyzetéről elmondható, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű célcsoporton belül is a legmostohább helyzetben lévőkhez tartoznak.

Mátészalka városában is megfigyelhető az a jelenség, - melyről az NFS is szól – hogy a roma lakosság telepekbe, ún. „gettókba” szegregálódnak, melynek oka a romák „történelmi hagyományában” rejlik. A városban 4 szegregátumot különböztetünk meg, ezek közül is a legtöbb romát felölelő telep, a Cinevég. A szegregátumokról bővebben a 3.5. fejezetben szólunk.

A mátészalkai roma lakosságra általában jellemző az alacsony iskolázottság, a rossz egészségi állapot (statisztikai adatok szerint lényegesebben rosszabbak a mortalitási statisztikák, mint a nem roma lakosság körében) s mint azt már említettük, telepszerű, komfort nélküli lakókörnyezetben élnek. Természetesen nem minden roma származású emberre értendő ez, hiszen vannak kivételek, akik összkomfortos lakásban, alkalmazottként teljes munkaidőben dolgoznak.

De a roma lakosság nagy részében megfigyelhető:

- alacsony foglalkoztatás,
- nem versenyképes tudás,
- lakosság eladósodása,
- alacsony iskolai végzettség,
- rossz egészségügyi állapot.

Ennek okai és következményei lehetnek a diszkrimináció és a szegregáció. Sajnos ez egy generációkon átívelő jelenség, hiszen – mint az ismeretes – a gyermek elsősorban szülői minta alapján tanul, mert az elsődleges szocializációs közeg a család, és ha nincs egy megfelelő etalon, akkor úgy fogják élni az életüket, mint a szüleik. Valamint közismert tény az is hogy a szegénység újra termeli magát.

Mátészalkán a 2011. évi népszámlálás alapján 1028 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek. Ez az országos átlag felett van, ezen adatból arra lehet következtetni, hogy Mátészalkán a roma lakosság

vállalja kisebbségét, ami arra enged következtetni, hogy önkormányzati és lakossági szinten nem éri őket nagyfokú diszkrimináció.

Az Önkormányzat kiemelten kezeli a romák helyzetét, erről tesz tanúbizonyságot a Komplex- telep program pályázata is, mely a helyzetelemzés készítésekor még döntésre vár. A projekt keretében a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Mátészalkán, a város legrosszabb szegregációs indexével rendelkező szegregátumában, az ún. Cinevégen valósulna meg Komplex-telep program. Létrejön egy Cserhaj, és egy Csillag szolgáltató pont, melyekhez kapcsolódóan széles palettájú Községi Beavatkozási Terv realizálódna. A roma csoport bevonásával egyéni fejlesztési terveken keresztül kívánja az Önkormányzat szociális, közösségi, oktatási és egészségügyi programok segítségével képezni ezt a célcsoportot, majd az elsajátított ismereteiket használva foglalkoztatná őket. Ebben a projektben eszközfejlesztés, építés, oktatás és munka is szerepel. A pályázat alapján sor kerülne *kerti munkás OKJ-s képzésre*, melynek során a munka és a tanulás módszertanát alkalmazzák. Vagyis nem az iskolapadban, hanem a foglalkoztatással összekapcsolva sajátítanak el a tudást a hallgatók. 15 fővel számol a projekt, aki sikeresen elvégzi a tanfolyamot. Ugyanígy módszerrel szereznének tudást a *háztartási ismeretek (akkreditált) képzésen*, melyben 12 fővel számol a projekt. Az *építőipari ismeretek (akkreditált) képzése* során a foglalkoztatáshoz a projekten belül is megvalósul az infrastrukturális fejlesztésekben a helyiek részvételével. Következő ilyen ismeretbővítő képzés a „*Biztos alap modul*”, melyben elsősorban a kulcskompetenciák fejlesztése valósulna meg 75 fő felnőtt esetében, 30 óra/csoport, 5 csoport x 15 fős heterogén kiscsoportokban. Ennek lényege, hogy egy megélhetési stratégiát, jó kompromisszumos megoldásokat dolgoznának ki a helyiek érdekeit szem előtt tartva.

A „*Húszhatár modul*” keretén belül 20 fő csatornázási munkálatokat végezne 6 hónapon át, napi 6 órában. A kötelező továbbfoglalkoztatás közmunkaprogramban valósulna meg. A következő és egyben utolsó a „*Közös út modul*”, melynek lényege az, hogy 14 fő szociális munkás a program legelejétől a telepen vannak, megszervezik és végrehajtják a Csillagpont előtti alkotásközpontú, közösségfejlesztő programokat, megkezdik a közvetlen informális szükségfelmérést és bizalomépítést önkéntesek és helyiek bevonásával a szolgáltató pont kialakításáig, majd innen járnak a családokhoz. A modul említi még 2 fő közösség-szervezőt napi 4 órában. 1 fő szolgáltatói programasszisztens koordinálja majd a Csillagpont infrastrukturális fejlesztését követően a telep lakóingatlanjaiban nem biztosított háztartási funkciók szolgáltató ponton való igénybevételi lehetőségét, illetve segíteni fogja a gyermekek napközbeni gondozását is.

Az Önkormányzat nagy reményeket fűz ehhez a projekthez, hiszen ez egy nagy lépés afelé, hogy a romák esélyegyenlősége kialakuljon. A pályázat elkészítésekor felmértük a célcsoport igényeit, valamint képviselőiket bevontuk a pályázat előkészületeibe.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Ha a jövedelmi viszonyokról esik szó, általában a szegénység fogalmazódik meg. A szegénység egy olyan állapot, amikor is pénzhiány, illetve társadalmi tőke hiányossága lép fel, mely által az emberek olyan tartósan fennálló hátrányos helyzetbe kerülnek, melyből saját erőből képtelenek kikerülni. Jelenthet továbbá valamitől való megfosztottságot is. Számos okai, egyben következményei lehetnek az alábbi kollokációk:

- alacsony iskolázottság
- munkanélküliség
- kirekesztődés
- anyagi gondok miatt kialakult családon belüli nehézségek kialakulása
- társas kapcsolatok részleges vagy teljes elvesztése

Mátészalkán sok olyan ember él, kinek jövedelme az egyéb jogcímen folyósítandó pénzbeli juttatásokból alakul ki. Általános tapasztalat a városban, hogy azok az emberek, akik inaktívak, nehezen jutnak vissza a munka világába, mert alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, a munkaszerzésben való hit elvesztése, a munkahely meglétének nem igénylése. Inaktív az a személy,

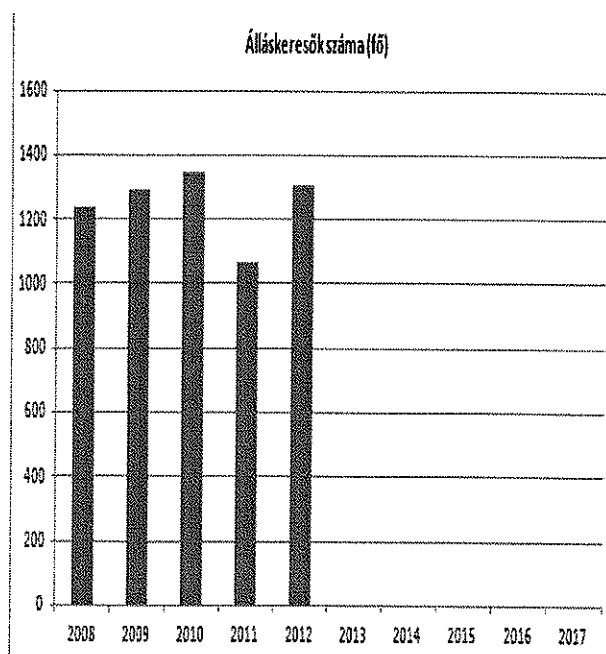
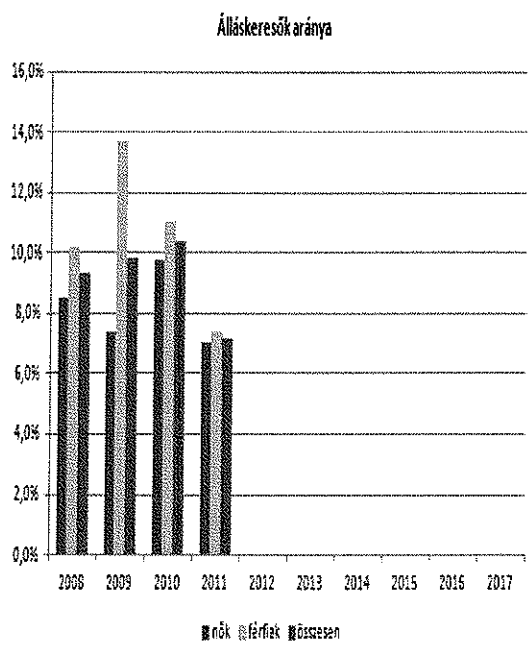
aki gazdaságilag nem aktív, azaz nem folytat kereső tevékenységet. Jövedelempótló juttatásként említenénk meg a rendszeres szociális segélyt, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatást, melyről bővebben a pénzbeli és természetbeni ellátásokról szólunk.

Következtetés:

- egyre nagyobb számú az inaktívok száma a városban
- kevés a munkalehetőség, ezért a fiatalok nagy része között megfigyelhető az elvándorlás

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2012. évi átlagos zárónapi létszáma az állandó lakóhely szerint 1303 fő volt, míg 2011-ben ez a szám 1066 fő volt, ami 237 fővel több nyilvántartott álláskeresőt jelent. Az alábbi táblázatok alapján azt a konklúziót vonhatjuk le, hogy az álláskeresők száma 2008-tól 2010-ig növekvő tendenciát mutat, míg 2011-ben egy enyhe csökkenés vehető észre a diagramon. Azonban 2012-ben ismét közelít az álláskeresők száma a 2010-es nyilvántartottak felé. Oka lehet az alacsony iskolai végzettség, a munkalehetőségek hiánya, vagy nem piacképes végzettség. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy az álláskereső férfiak aránya a nőkhöz képest minden vizsgált évben magas, különös igaz ez a 2009-es adatokra. Valamint oka lehet még egy sérülékeny gazdaság amelyre nagy hatást gyakorolt a gazdasági válság.

(Forrás: TeIR, helyi adatgyűjtés)

Mátészalka 2004. évében íródott Szociális Szolgáltatási Koncepciójának sorai között olvasható, hogy a lakosság jelentős hányada ipari foglalkozású, ez a tény a mai napig helytálló. A mezőgazdasági ágazatban dolgozók aránya a város lakosságához képest becslések szerint 7-8 %, hiszen erre konkrét adataink nincsenek. Mondhatjuk, hogy ez a szám alacsony, ellenben az idénymunkák beköszöntével ez a szám jelentős emelkedést mutat. Az ún. tercier (szolgáltató) szektorban foglalkoztatottak száma is igen magasnak mondható (kb. 24%).

Városunkban a **pályakezdő álláskereső fiatalok** megoszlása a következők szerint alakul:

- 2007-ben **171** fő regisztrált álláskereső volt, ebből **81** férfi és **90** nő
- 2008-ban **165** fő regisztrált álláskereső volt, ebből **98** férfi és **67** nő

- 2009-ben **186** fő regisztrált álláskereső volt, ebből *112* férfi és *74* nő
- 2010-ben **191** fő regisztrált álláskereső volt, ebből *105* férfi és *86* nő
- 2011-ben **137** fő regisztrált álláskereső volt, ebből *64* férfi és *73* nő

Látható a fenti adatokból, hogy a pályakezdő álláskereső fiatalok a lakónépességhez viszonyított aránya igen csekély, hiszen ez a szám 2007-ben *0,97* %, a következő évben *0,95* %, 2009-ben ez az arány *1,08* %, a rá következő évben már *1,12* % számolható, míg 2011-ben *0,80* %. Valamint az is megállapítható, hogy egészen 2010-es évekig több pályakezdő férfi volt nyilvántartva a Munkaügyi Központban, mint nő, viszont 2011-ben már több nő volt munkanélküli pályakezdő.

Igen sok a munkatapasztalattal nem rendelkező fiatalok száma Mátészalkán, ami abból eredhet, hogy nem piacképes szakmát tanulnak a fiatalok, ez által az iskolai végzettség sem kelendő, kevés a munkalehetőségek száma, valamint az is befolyásoló tényező, hogy nem rendelkeznek megfelelő tapasztalattal, így nem is nyernek felvételt a meghirdetett munkakörökre. Azaz ebből levonható, hogy a fiatalok elvándorolnak a városból a jobb megélhetés reményében nagyobb városokba, vagy esetleg külföldön vállalnak munkát.

A közfoglalkoztatási rendszer kialakításáról szóló 2011. évi CVI. törvény első mondata jól tükrözi ezt a fajta foglalkoztatási rendszer kiépítésének célját: *„Az Országgyűlés az értéktanteremtő közfoglalkoztatás jogi kereteinek megteremtése és a munkaképes lakosság munkához jutása, az álláskeresők foglalkoztatásának elősegítése érdekében az alábbi törvényt alkotja...”*

Városunk célja megegyezik e törvényben foglaltakkal, vagyis szeretnénk, ha minél több ember tudna dolgozni, aki munkaképes, az álláskeresőket szeretnénk visszaintegrálni a munka világába, illetve a társadalmi életbe ez által, hiszen számos fizikai és szellemi tünetei ismertek a szakirodalmakból a munkanélküliségnek, melyeket szeretnénk megelőzni a közfoglalkoztatási program segítségével. A közfoglalkoztatási programok koordinálását a Mátészalkai Polgármesteri Hivatal Műszaki Irodája végzi. Ők felelősek a program elérhetőségéért a lakosság számára, valamint a megszervezésért. Természetesen a munkáltatói feladatokat Mátészalka város polgármestere gyakorolja. Közvetlen felettesi jogokat a munkairányító gyakorolja, illetve a Városfejlesztési Kft. vezetője. A bérszámfejtési feladatokat a Magyar Államkincstár végzi.

A közfoglalkoztatottak számos helyen dolgoznak és dolgoznak, mint például a Polgármesteri Hivatal, különféle oktatási intézmények, óvodák, állami szervek, mint a helyi Rendőrkapitányság munkáját segítik. A közmunkaprogramban résztvevők egy része irodai munkát végez, besegít. Tehát a papírmunkában-elmaradottakban segítenek.

Városunkban az álláskeresőket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Mátészalkai Járási Hivatal Munkaügyi Kirendeltsége várja. Az intézmény elsődleges célja az álláskeresők álláshoz való jutásának elősegítése programok segítségével. Jelenleg fut a TÁMOP 1.1.2-es projekt, mely segít munkához jutni, vagy megfelelő képzést nyújtani a különféle célcsoportoknak. A Kirendeltség szervez pályaaorientációs-, munka-, álláskeresési tanácsadást, valamint egyéni tanácsokkal is tudnak szolgálni a munkanélkülieknek. A regisztrálást megelőzően készségesen elmondják az ügyfélnek mi fog történni, mire jogosult, milyen papírokat kell beszereznie ahhoz, hogy valamilyen típusú ellátásban tudjon részesülni. Vannak olyan közmunkások, akik a város szépségéért felelnek. Fűvet nyírnak, virágokat ültetnek, gyomlálási technikákat alkalmaznak azért, hogy a város tiszta és rendezett legyen. Akadnak olyanok is, akik például óvodában vannak és segítik a dajkák munkáját. Természetesen ahová végzettség szükséges, olyan közmunkás kerül kiközvetítve az adott intézményhez.

A közmunka program keretén belül a város közintézményeiben rendszeresen alkalmazunk roma származású személyeket. Alacsony végzettségük miatt általában intézményi takarító, illetve udvaros munkakörben foglalkoztathatók. Előfordul azonban magasabb iskola végzettségű is körükben, ilyenkor iskolai végzettségüknek megfelelő adminisztratív munkakörben kerülnek foglalkoztatásra.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. tv. 16. § (1) bekezdésében, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL tv. 13/§ (6) bekezdésében, a 74. § (5) bekezdésében, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. (továbbiakban Szt.) 1. § (2) bekezdésében, a 10. § (1) bekezdésében, a 17. § (5) bekezdésében, a 32. § (3) bekezdésében, a 35. § (2) bekezdésében, a 37. § (1) bekezdés d) pontjában. A 37/A. § (3) bekezdésében, a 38. § (9) bekezdésében, a 45. § (1) bekezdésében, a 46. § (1) bekezdésében, a 48. § (4) bekezdésében, az 50. § (3) bekezdésében, az 55/C. §-ában és a 132. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján alkotta meg a 6/2011. (IV.1) számú szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló rendeletét, melyben szól egyrészt az aktív korúak ellátására való jogosultság önkormányzati feltételeinek meghatározása, melyek a következők:

- az általa lakott ingatlant rendeltetésszerűen használja, az abban lévő lakóegységek, szobák, illemhely megfelelő higiéniájának biztosítása,
- az általa lakott ingatlanhoz tartozó udvar tisztántartása akképpen, hogy a hulladékot eltávolítja onnan, annak okán, hogy a rágcsálók, kártevők ne szaporodjanak ott,
- az általa lakott ingatlanhoz tartozó kertet műveli úgy, hogy az allergiát okozó növényeket kiirtja környezetszennyezés nélkül,
- az általa lakott ingatlanhoz tartozó járdaszakaszt megfelelően takarítja a járhatóság kedvéért, gyomtalanítással, műveléssel karbantartja azt.

2011. január elsejével a rendelkezésre állási támogatást felváltotta a bérpótló juttatás, melyet 2011. szeptember 1. napi hatállyal *foglalkoztatást helyettesítő támogatásnak* nevezzük. Ennek jogosultsági feltétele az, hogy az aktív korúak ellátására kompetens, kivéve azt, aki rendszeres szociális segélyre (továbbiakban: RSZS) jogosult, melynek összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80 %-a, azaz 22.800 Ft.

Az RSZS törvényben meghatározott feltételei mellett a rendelet előírja, hogy aki jogosult erre a szociális ellátásra, az köteles a jogerőre emelkedett határozat kézhezvételét követő 15 napon belül megjelenni a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Mátészalka, Családsegítő Központ Szolgálatánál és nyilvántartásba vetetni magát; ettől számított 60 napon belül az egyéni élethelyzethez igazodó beilleszkedést segítő programban kell részt vennie, melyek lehetnek:

- a) társadalmi integráció erősítésére, szinten tartására irányuló foglalkozás: egészségügyi,- szociális-mentális állapotot javító, reszocializáció elősegítése, családgondozás, intézményi kezelésbe juttatás, más ellátás igénybevételehez történő segítségnyújtás,
- b) foglalkoztathatóság javítása, álláskeresés felkészítésre irányuló foglalkozás: motiváció- és készségfejlesztés, pszicho-szociális megerősítés, pályakorrekciós tanácsadás, szociális problémák kezelése,
- c) felajánlott oktatásban, képzésben történő részvételre, különösen az általános iskolai végzettség és az első szakképesítés megszerzésére irányuló foglalkozás,
- d) munkavégzésre történő felkészítés segítésére irányuló foglalkozás.

Mielőtt a program megkezdődne, előzetes egyéni elbeszélgetésre kerül sor a megismerésre, szociális állapotának felmérésére. Az 1993. évi III. törvény 25.§ (3) bekezdés ac.) pontja értelmében az önkormányzat jegyzője lakásfenntartási támogatást is megállapít.

A rendelet szól továbbá a természetben nyújtott szociális ellátási formákról is. Ezek nevesítve a következők lehetnek átmeneti segély, temetési segély, élelmiszer, tankönyv és tüzelő segély, közüzemi díjak, gyermekintézmények térítési díjainak kifizetése.

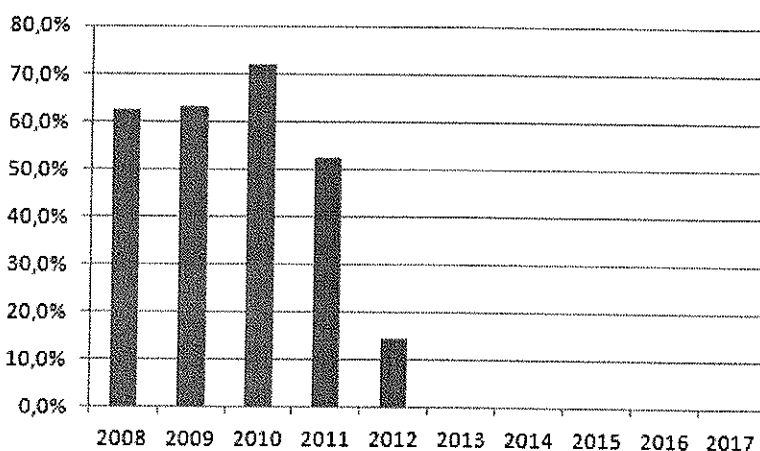
Az álláskereső személyek részére adható egyrészt, *álláskeresői járadék*, melyre az a személy jogosult, aki:

- álláskereső, és
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, és
- kereső tevékenységet nem folytat, tehát munkaviszonyban nem áll, és
- tevékenységet sem folytat, és
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és
- számára az illetékes munkaügyi központ kirendeltsége sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Minden 10 nap jogosultsági idő 1 nap járadékfolyósítási időnek felel meg. A járadék összege a folyósítás teljes időtartama alatt a járadékalap 60 százaléka, amely azonban nem lehet magasabb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegénél. Az alábbi táblázattal kívánjuk szemléltetni eme ellátásban részesülők számának viszonyítását a nyilvántartott álláskeresők számával:

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	1241	775	62,4%
2009	1296	817	63,0%
2010	1351	976	72,2%
2011	1066	559	52,4%
2012	1303	189	14,5%

Álláskeresői járadékra jogosultak aránya (%)

(Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal)

Jól látszik, hogy a nyilvántartott álláskereső több mint fele kapott ilyen fajta ellátást a Munkaügyi Kirendeltségtől, egészen 2011-ig. A reá következő évben viszont már csak a 14,5 %-a részesült álláskeresői járadékban. Viszont egy kettőséget is felfedezhetünk e két dátum körül, hiszen míg a nyilvántartott álláskereső száma drasztikusan megnövekedett (237 fővel), addig a járadékra jogosultak száma csökkent. Ez valószínűleg annak köszönhető, hogy 2012. január 1-től 90 napra csökkent a járadék folyósításának ideje, - így aki több mint 1 évig dolgozott ugyanannyi ideig kapja, mint aki pl.: 3 évig dolgozott - míg előtte a legrövidebb időtartam 73 nap volt, a leghosszabb pedig 270 nap.

Másrészt kaphat az álláskereső *nyugdíj előtti álláskeresői segélyt*, melynek feltételei az alábbiak:

- munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik (megállapításhoz szükséges életkor), és
- legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételtelen nem szerez jogosultságot, és
- az álláskeresői járadék folyósításának időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Másfelől igényelhet *költségtérítést* is, mely nagyrészt a munkakereséshez, képzésekhez kapcsolódó utazási költség megtérítését jelenti.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Mátészalkán a 2012. december 31-i állapotnak megfelelően 7481 db lakás található. Összesen 2 bérlakással rendelkezik az Önkormányzat. A komfortnélküli lakások aránya belterületen pontosan 10 %. Szociális lakásállományok száma 2011-ben 182 volt, a legtöbb ilyenfajta lakás 2009-ben volt, számszakilag 191 db. A lakásviszonyok jellemzői problémái a közműdíj- illetve lakáshitel tartozásai, hátralékok felhalmozódása, melyből nagyon nehéz kiszállni. Sajnos Magyarországon elmondható az a tendencia, hogy a bérek 50 -60 százalékát teszi ki a lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadás.

Az Önkormányzat támogatja azon fiatalokat, akik első lakást szeretnének venni. Mindez a 6/2007. (IV.04.) számú Képviselő-testületi rendeletben található meg. A lakásigény mértéke az igénylő és a vele együttköltöző családtagok számától függően a következő:

- 1-2 személy esetén legalább 1 és legfeljebb 3 lakószoba,
- 3 személy esetén legalább 1,5 és legfeljebb 3,5 lakószoba,
- 4 személy esetén legalább 2 és legfeljebb 4 lakószoba.

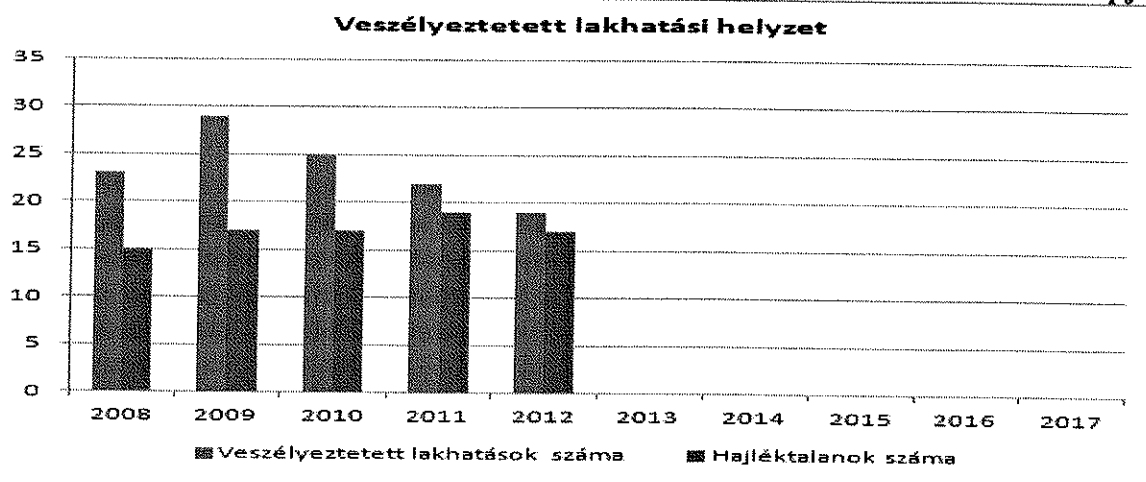
Az első lakáshoz jutók támogatása csak kamatmentes kölcsön formájában adható.

A támogatás mértéke:

- a) - gyermektelen házaspárok, élettársak esetében 450.000.- Ft. összegig,
- egy gyermekes családok esetében 550.000.- Ft. összegig,
- két gyermekes családok esetében 600.000.- Ft. összegig,

- három és több gyermekes családok esetében 650.000.- Ft összegig,
- gyermekeit egyedül nevelők a fenti kategória szerinti besorolástól egy fokozattal előbbre kerülnek, a három és több gyermeket egyedül nevelő szülő 680.000.- Ft. összegig részesülhetnek kölcsönben.

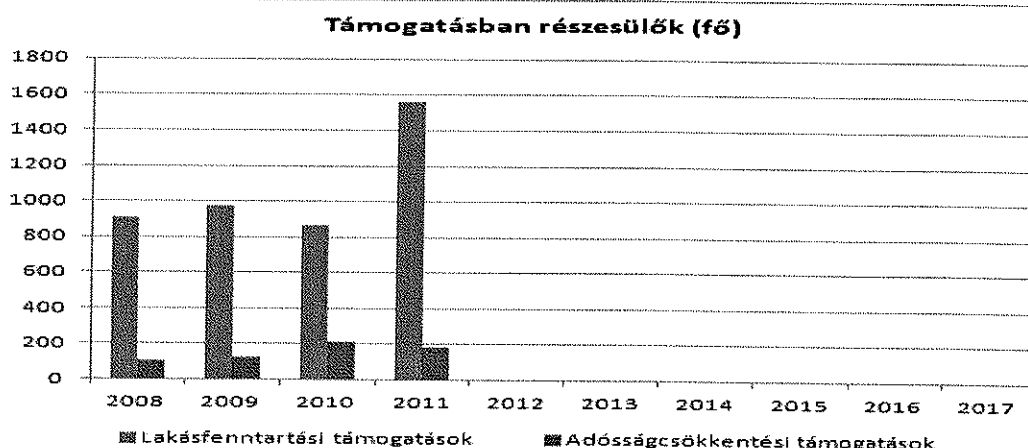
Sajnos beszámolhatunk veszélyeztetett lakhatási körülményekről is az alábbiak alapján:

Településünkön nem megfelelő lakhatási feltétellel, veszélyeztetett élő személy, és közterületen élő hajléktalan személy az Önkormányzat nyilvántartása alapján 2011-ben volt a legtöbb. Sajnos a legtöbbjüknek nehéz az alkalmazkodás, összeférhetetlenek. Ezekhez olykor erős szenvedélybetegség is társul. Sokszor ezek miatt nem mennek el a hajléktalan szállóra melegedni, mert 'kinézik' egymást. A munkába való visszaintegrálásuk nehéz, mert olykor megelégszenek azzal a körülményekkel, amelyek között jelenleg is élnek. Nincs motivációjuk, nincs felelősségérzetük, nem hajlandók a társadalomba beilleszkedni, így a kirekesztődés veszélye is nagy. A hajléktalanság okaként az elszegényedést, a munkanélküliséget, a jövedelemhiány okozta lakhatási nehézségeket, a lakásvesztést említhetjük.

A veszélyeztetett lakhatások száma viszont 2009-ben volt a legtöbb, szerencsére azóta negatív mutatókat jelez a diagram, mely kedvező az Önkormányzatnak és a városnak.

A szociális törvény alapján a mátészalkai lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező és életvitelszerűen ott élő szociálisan rászoruló, magyar állampolgárok igényelhetik a lakásfenntartási támogatás a Polgármesteri Hivatal Szociális Csoportjánál. Az alábbi táblázatban foglaltuk össze a jogosultak létszámát:

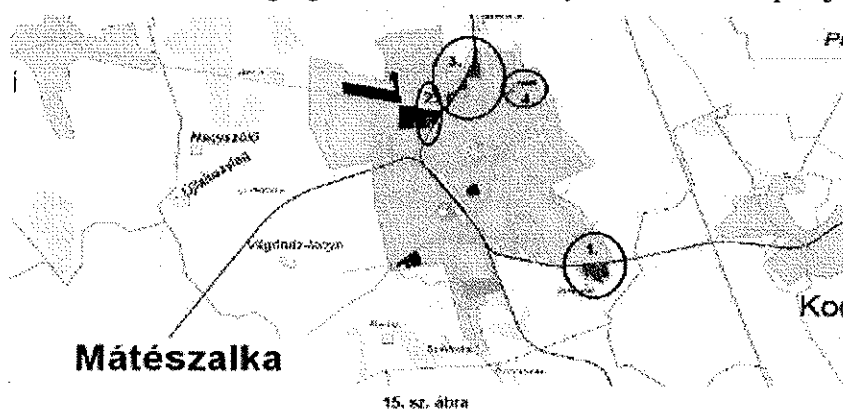

Tapasztalatok alapján a legkedvezőtlenebb csoportokba tartozók a pályakezdők, a megfelelő lakhatási körülményekkel nem rendelkezők, a kilakoltatással szenvedők, adóssággal rendelkező családok, nagycsaládok és csonkacsaládok.

Mátészalka lakónépességének jelentős része a város belterületén él, de elenyésző számban a városhoz szervesen kapcsolódó külterületi részeken is élnek életvitelszerűen emberek, családok. Valamennyi külterület rész elektromos árammal ellátott, vezetékes ivóvíz a külterületek jelentős részében van. A külterületek szennyvíz és gáz ellátottsága nem megoldott. A lakott külterületi részek szilárd burkolatú úttal csak hiányosan rendelkeznek. A város közigazgatási területéhez tanyavilág is tartozik. A külterületen, illetve a tanyákon általában mezőgazdasággal (növénytermesztés, állattartás) foglalkoznak az ott lakó emberek.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A lehatárolás a Stratégia szerint a Város rehabilitációs Kézikönyvben meghatározott un. szegregációs mutatók alapján történt. A Kézikönyvben foglaltak szerint azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. Ez alapján, Mátészalkán 4 szegregátum található, mely az alábbi térképen jól látszik:

A szegregátumok a következőképp határozhatók le:

1. szegregátum: Dankó u. - Viola u. - Szekefü u.
2. szegregátum: Jármű u. - Képes Géza u. - Möricz Zsigmond u. - vasútvonal
3. szegregátum: vasútvonal - Kalmár u. - Kalmár köz - vasútvonal - Széchenyi u. - Széchenyi köz - Mosolygó u. - Ifjúság tér - Szél köz - Vásár tér
4. szegregátum: Csokonai köz - Mátyás király u. - Bencsi köz - Csokonai u. - Balassi Bálint u.

Az 1. szegregátumban, a Cinevégi lakóterületen található házak többsége szoba-konyhás, éléskamrával ellátott lakások, ahol a WC-k a csatornázás hiánya miatt az udvarban található. A bérlakásokban az elmúlt 10 évben felújítás nem volt. A bérlakásokban élők gyakorlatilag segélyből élnek a bérleti és közüzemi díjakat gyakorlatilag nem tudják fizetni. A saját tulajdonú lakásokban itt élőknek, a felújításra, tereprendezésre nincs anyagi forrásuk. A lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy az érte kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkeznek az önkormányzat.

A 2. szegregátumban bérlakás nem található. A lakóterület felszámolásának nincs értelme, a terület szervesen beintegrálódik a városi szövetbe. A magántulajdonban lévő lakások értéke nem olyan alacsony, hogy az érte kapott összegből az itt élők ne tudnának másikat vásárolni, ennek ellenére a térbeli mobilizáció nem jellemző. Az itt élők nem tartoznak a legalacsonyabb státuszú réteghez, képesek saját erőből lakásaik felújítására és környezetük rendezésére. Helyszíni felméréssel pontosítani szükséges a terület státuszát, hogy valóban szegregálódott a terület. A szegregátumban az Irinyi út, Deák köz és Deák utak kiépítettsége kirívóan rossz.

A 3. szegregátumban fellelhető házak 55,6% alacsony komfortfokozatú. A bérlakásokban élők jellemző, hogy a tehetősebb személyek saját forrásból bérlakásaikat korszerűsítik. A saját tulajdonú lakásokban itt élőknek, a felújításra, tereprendezésre van anyagi forrásuk. A lakóterület felszámolásának nincs értelme, a terület szervesen beintegrálódik a városi szövetbe. A

magántulajdonban lévő lakások értéke nem olyan alacsony, hogy az érte kapott összegből az itt élők ne tudnának másikat vásárolni, ennek ellenére a térbeli mobilizáció nem jellemző.

A 4. és egyben utolsó szegregált területen élőkre nem jellemző a hátralék és a nemfizetés. A lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke nem olyan alacsony, piaci áron értékesíthetőek, ennek ellenére a térbeli mobilizáció nem jellemző.

Az infrastrukturális ellátottságot tekintve elmondható, hogy a 2., 3., 4. területen a víz, elektromos hálózati gerincvezeték rendszer teljes mértékben, a szennyvíz gerinc-vezeték néhány utca kivételével kiépített. Az 1. területen azonban a víz és villany kivételével nincs kiépített közmű. Mindezek a szolgáltatások a privatizáció óta döntően azon területeken épülnek ki, amelyeken a fizetőképes kereslet biztosítható. A közüzemi költségek miatt a gerinchálózatra történő bekötés nagyon sok lakás esetében nincs megoldva, a tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató. Az Önkormányzat mindenképpen szeretné fejleszteni az egyes szegregátumok infrastrukturális helyzetét (útépítés, csapadékvíz elvezetés, járda, gázvezeték építés, tömegközlekedés kiterjesztése), valamint komplexen felújítani a szegregátumokban lévő valamennyi szociális bérlakást, de ez csak pályázatok útján valósulhatna meg.

Mátészalka városban a szemétszállítás kötelezően igénybe veendő közszolgáltatás. A szegregált területek nagy részén azonban az önkormányzat - figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Ezen feltételek biztosítása ellenére az utcák és utcavégek rendszeresen elszemetesednek, melyeket évenként 2-3 akció keretében, a kisebbségi önkormányzat szervezése mellett az önkormányzat saját költségén számol fel. Az utcákban elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.

Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére. Az önkormányzat a közkifolyók számát nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel nem kívánta növelni.

Az utak kiépítettsége a területeken lényegében megfelel a városi átlagnak. Az utak burkolattal történő ellátása összefügg azzal az önkormányzati rendelettel miszerint csak ott támogatott az út aszfaltozása ahol már ki van építve a teljes közmű és a lakók – akár több hónapos kamatmentes részletfizetési lehetőséggel is - hozzájárulnak az út megépítéséhez. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idős rászorultak esetében, mivel – csapadékos időben - a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat.

A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest rendkívül elhanyagolt. Ennek következménye, hogy a vízelvezető árkok eltűntek, a csapadék elvezetése és szikkasztása nem megoldott. Az 1. számú terület funkcióellátottsága gyakorlatilag 0, a többi területen lakosságárányosan alacsony, de ez a város funkcióellátottságával összefügg. Az 1-es területen még az alacsony színvonalú vendéglátóhelyek sem maradtak meg. Gazdasági vállalkozás a sorozatos vagyon elleni szabálysértések és bűncselekmények miatt kénytelen volt tevékenységét megszüntetni.

A lakóterületeken élő roma kisebbségnek nincs közösségi helye, ahol programokat tudnának szervezni. A történelmi egyházak sem tartanak istentiszteletet, de egyéb rendezvények is csak egy funkció vesztett leromlott épületben kerülnek megszervezésre.

A legfontosabb feladat az lenne, hogy megteremtődjenek a társadalmi alapfunkciók gyakorlásához szükséges kedvezőbb feltételek. A probléma csak komplex módon oldható meg.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Mátészalka városában élő lakosok számára a közszolgáltatások helyben is elérhetőek. Az Önkormányzat minden egyes kötelező feladatát teljesíti, a lakosok igényei és szükségletei alapján azonban kész az ellátási rendszerét felülvizsgálni, kiegészíteni.

A város lakosságának egészségi állapotát nagymértékben befolyásolja, a kedvezőtlen demográfiai helyzet, a társadalmi –gazdasági folyamatok, a munkanélküliséggel együtt járó egzisztenciális problémák, az egészségtelen életmód és a tömegesen jelentkező különböző káros szenvedélyek.

A lakosság életkilátásai már a születéskor várható átlagos élettartam tekintetében is kedvezőtlenebbek az országos átlagnál. A szülések eltérő módon alakulnak az egyes társadalmi rétegekben. A 100 házasságban élő nőre jutó születendő gyermekek aránya elsősorban az alacsonyabb iskolai végzettségű anyák esetében haladja meg az országos értéket. A városban még kismértékű természetes szaporodás a jellemző, de ezzel együtt is évről évre folyamatosan csökken a születések száma. Míg 2008-ban 656 csecsemő született Mátészalkán, addig 2011-ben ez a szám már csak 622. Ez annak köszönhető, hogy a nők átlagéletkora az első gyermekvállalás idején 26 év. Manapság a magyar nők többsége szeretne előtte karriert építeni, hogy meg tudja teremteni családjának a lehető legjobb anyagi jólétet.

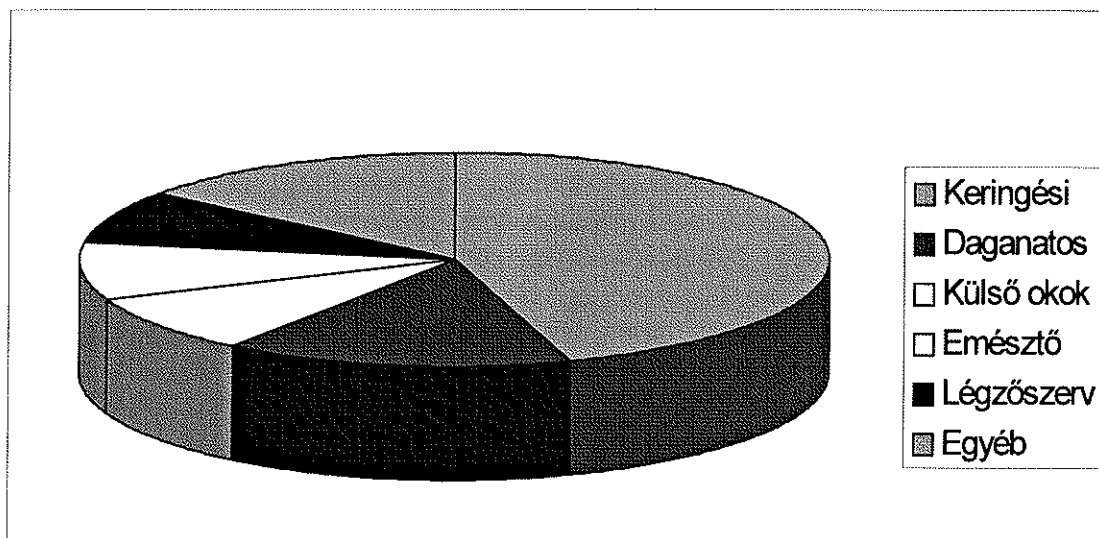
A halálozáson belül a szív és érrendszeri betegségek, valamint a daganatos betegségek a leggyakoribb halálokok. A szív –és érrendszeri halálozások jelentőségét nagyságrendjén túl az a tény is emeli, hogy 65 éves életkor alatt az un. elkerülhető halálokok közé tartoznak.

A daganatos megbetegedések miatti halálozásnál a férfiak halálozási tendenciája egy egyenletes, jóval nagyobb arányú növekedést mutat, mint a nők esetében. A férfiaknál leggyakoribb a hörgő - légcső-tüdő, nőknél, pedig az emlő rosszindulatú daganatai miatti halálozások. Nagyon jelentős a külső okok miatti halálozás, melyek legnagyobb részét a balesetek és az öngyilkosságok teszik ki.

Az emésztőszerv-rendszeri halálozásokban a férfiaknál jelentős kiugrás tapasztalható, kiemelkedő jelentőségű a krónikus májbetegség okozta halálozás, mely leggyakrabban alkoholos eredetű.

Az öngyilkosságok, és az alkohol okozta halálozások kiváltó okai között első helyen szerepelnek a munkanélküliség miatti pszichés, mentális problémák, betegségek, sok esetben azok rejtett, kezeletlen volta.

Az alábbi diagram a halálokok arányát mutatja a halálozás egészében Mátészalkán.

(Forrás: Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió)

Az Önkormányzat színvonalas minőségben biztosítja a *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX tv. 13.§ (1). bek. 4. pontja* szerinti egészségügyi alapellátás keretében megvalósuló kötelező feladatát, melyek az alábbiak:

- házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
- védőnői ellátás,
- iskola- és ifjúság orvosi ellátás.

A házi felnőttorvosokhoz praxisonként átlagosan 1505 fő tartozik, míg ez a szám a házi gyermekorvosoknál 582 fő. Az átlagos betegforgalom alakulását 3 éves időtartamban vizsgáltuk. E szerint a felnőttorvosoknál havi átlagban a betegforgalom 2008-ban 847 fő, 2010-ben 895 fő, míg 2012-ben 770 fő volt. Ugyanez a vizsgált szempont a házi gyermekorvosok részéről a következőképp alakul: 2008-ban 464 fő, 2010-ben 473 fő, 2012-ben pedig 449 fő. A lakosság gördülékeny ellátása végett az Önkormányzat a házi felnőttorvosok tekintetében 10 körzetet, míg a gyermekorvosok vonatkozásában 4 körzetet alakított ki. Ezekben utcanév szerinti bontás található, így elkerülhető egy-egy orvosnál a hosszú várakozás. Az adatokat megvizsgálva látszik, hogy 2008-ról 2010-ra nőtt a betegforgalom, míg 2010-ről 2012-re csökkent a betegforgalom átlagos száma. Oka lehet a népesség számának csökkenése, valamint az egészségügyi ellátásban dolgozók által szervezett prevenciók előadások, melyek a lakosság körében igen népszerűek.

A Mátészalkai Területi Kórház Nonprofit Kft. elnevezésű egészségügyi intézményben járó-és fekvőbeteg ellátás is van. A Kórházban 15 szakmában 10 fekvőbeteg osztály található, emellett az újonnan felújított, korszerű eszközökkel felszerelt sürgősségi betegellátás is hatékonyan üzemel. A fekvőbeteg ellátásban az egynapos szemészet ellátás igénybevételére is lehetőség van. A fekvőbeteg ellátás összesen 305 ágyszámmal működik. A Mátészalkai Kórházban 47 járóbeteg szakellátás működik, melyből három gondozóként funkcionál. Mind a fekvő beteg, mind a járó beteg szakellátás megfelelő szakemberi ellátottsággal rendelkezik, akik magas színvonalú embereknek számítanak a szakmájukban, hivatásukat a gyógyítás, a személyközpontúság elvének figyelembevételével. Számukat tekintve elmondható, hogy a Kórház 70 főállású orvosa közül 60 fő rendelkezik szakvizsgával és a 426 fő szakdolgozó közül 66 fő diplomás végzettségű. Valamennyi vizsgálatához előjegyzés szükséges, mely történhet személyes, illetve telefonon keresztül is. Egyéb szolgáltatások is vannak a Kórházban, ilyen például az étkeztetés, valamint a Kórházi Könyvtár szolgálat is, melyben az orvostudománnyal foglalkozó szakkönyveket lehet kikölcsönözni a kórházi dolgozóknak, melyek újszerű témákat dolgoznak fel.

Mátészalka városában 4 fő vegyes fogászati praxisban tevékenykedő orvos található, valamint 1 fő iskolafogász és 1 fő ifjúsági fogorvos várja a betegeket. Megemlítenéd, hogy mind a felnőttorvosok, mind a gyermekorvosok, mind a fogászok, illetve a területi védőnők összehangoltan tudnak együttműködni. Főleg igaz ez a védőnők és gyermekorvosok között, hiszen a mátészalkai anyáknak és gyermekeknek készséggel segítenek, az egész várost lefedi munkájuk. Mátészalkán 11 fő védőnő látja el feladatát.

A városban, mint azt már említettük van sürgősségi ügyelet a nap 24 órájában állnak rendelkezésre. Az ő, illetve a kórházi munkájukat segítik a Kórházzal szemben található Mentőállomás is, mely gyorsan és szakszerűen szállítja a betegeket kórházi ellátásra, illetve a sürgősségi ellátásra. (A Mátészalkai Kórház járóbeteg és fekvőbeteg struktúráját a 5. sz. melléklet szemlélteti)

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti alapellátási feladatokat a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Mátészalka (továbbiakban Intézmény) látja el. Az intézmény 1995. szeptember 1-től integrált szervezeti keretek között működik. Tagintézményei útján a családsegítést, étkeztetést, házi segítségnyújtást, adósságkezelési tanácsadást, támogató szolgáltatást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, hajléktalan személyek átmeneti szállását, fogyatékosok nappali ellátását, valamint

a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott feladatok közül a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátása közül a bölcsődei ellátást, a gyermekek átmeneti gondozását pedig helyettes szülő foglalkoztatásával biztosítja a város, illetve egyes feladatok esetében a csatlakozó települések rászoruló lakosai számára. 2008. január 1-től a 15/2005. (I. 26.) valamint a 43/1999. (I. 3.) Kormányrendelet alapján egészségügyi alapellátási feladatokat (nevezetesen: védőnői szolgálat, ügyeleti szolgálat) is ellát.

A Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Mátészalka a székhelyén kívül három telephelyen látja el a szociális és gyermekjóléti alapellátásból származó feladatát. Az Intézmény a székhelyén (Mátészalka, Szalkai L.u.2/a) biztosítja a családsegítést, a gyermekjóléti szolgáltatást, a házi segítségnyújtást, a támogató szolgáltatást, étkeztetést és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. Az Intézményhez tartozó három telephely, a Kölcsey tér 4. a fogyatékosok nappali ellátásának, a Szokolay Örs u. 6. a bölcsődének, a Petőfi tér 10.sz. a hajléktalan személyek átmeneti szállásának ad helyet.

A Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények szervezeti keretén belül működő szociális és gyermekjóléti szolgáltatások szakfeladatonként:

Étkeztetés: 1993. évi III. törvény 62§ (1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a település önkormányzat rendeletben határozza meg.

Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg.

Az étkeztetésben részesülők túlnyomó többsége részére kiszállítjuk az ebédet.

Házi segítségnyújtás: a házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az ellátást igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A területi szociális gondozó feladatainak ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy kliensének fizikai, mentális és szociális szükséglete biztosított legyen.

A területi szociális gondozást a kliens saját környezetében, korának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességek fenntartásával és fejlesztésével kell biztosítani.

A házi segítségnyújtást az Intézmény 2009. óta kistérségi feladatellátás keretében biztosítja Mátészalka városban, valamint Nyírmeggyes, Nyírcsaholy, Kocsord, Ópályi, Jármí, Nagydobos és Szamoskér községekben.

Támogató szolgáltatás: biztosítja Mátészalka városban élő fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátását, elsősorban a közszolgáltatások elérésének segítségét, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belül speciális segítségnyújtás meglétét.

A támogató szolgáltatás feladata, a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen:

- a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése).
- b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása.
- c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.

Családsegítés: a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Az intézményhez 2007. április 1-től Jármí, Ópályi és Nagydobos települések, 2008. január 1-vel Nyírmeggyes, Nyírkáta, valamint Szamosszeg-Szamoskér községek, valamint 2009. január 1-vel Nyírcsaholy település csatlakozott.

Fogyatékos személyek nappali ellátása:

Az intézmény szervezeti és működési szabályzatában illetve a működési engedélyben meghatározott alapfeladata szerint ellátja azoknak a 3. életévüket betöltött és felnőtt enyhe vagy középsúlyos értelmi valamint halmazottan fogyatékos, és autista személyek ápolását, gondozását és terápiás célú foglalkoztatását 25 férőhelyen, akik nem vagy csak részben oktathatók, képezhetőek és ellátásukra foglalkoztatásukra intézményi keretek között van lehetőség, és gyógyintézeti kezelést nem igényelnek. A nappali ellátást nyújtó intézmény 2006. januárjától újra Mátészalkán a Kölcsey tér 4. szám alatt működik.

2012. január 1. napjától az intézmény férőhelyeinek száma: 32 főre emelkedett

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

Célja: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt szociálisan rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű, fogyatékos, ill. pszichiátriai betegek részére, az önálló életvitelük fenntartása érdekében, a krízishelyzetek elhárításában vagy megoldásában gyors segítséget nyújtson.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bevezetésére 2006. december 1-vel került sor Mátészalkán és a hozzá csatlakozó kilenc településen, összesen 95 készülékkel.

2009. január 28. - től készülékbővítésre került sor, 51 db készülék lett telepítve a hozzánk tartozó kistélepüléseken, ezáltal a várakozó igénybevevők igényei kielégítésre kerültek.

A kihelyezett jelzőkészülékek száma összesen: 146 db.

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A Gyvt. 38. §-a értelmében a gyermekjóléti alapellátás célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez. A Gyermekjóléti Szolgálat feladatait a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben foglaltak alapján látja el.

Mátészalkán 1997. november 1-től működik és folytat önálló szakmai tevékenységet a Gyermekjóléti Szolgálat. A szolgálat kistérségi feladatellátás keretében biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást Mátészalka városon kívül Jármí, Nagydobos, Ópályi, Nyírmeggyes, Nyírcsaholy, Nyírkáta, Szamosszeg és Szamoskér községekben. A kistérségi együttműködés hatékonyabb, magasabb színvonalú ellátást biztosít valamennyi településen.

Gyermekek átmeneti gondozása:

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (teljes körű ellátásáról) kell gondoskodni. A gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában, vagy családok átmeneti otthonában.

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását önálló helyettes szülő alkalmazásával biztosítja.

Bölcsődei ellátás:

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Bölcsődei ellátásban azok a gyermekek részesülhetnek, akik már a húsz hetes kort betöltötték, de a három évet még nem. A bölcsőde férőhelyeinek száma 2011. november 11-től 102 fő, 1

(fogyatékos gyermekeket is ellátó) csoport 10 fő, 3 csoport 12 fő és 4 csoport 14 fő férőhellyel került kialakításra.

A bölcsőde 2006. február 1-től kistérségi feladatot is ellát, Mátészalkán kívül 20 település számára biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását.

Az Önkormányzat az Intézményen keresztül a személyes gondoskodást nyújtó szakosított szociális ellátások közül a hajléktalan személyek átmeneti szállását biztosítja.

A hajléktalan személyek átmeneti szállása:

Azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

A hajléktalanok átmeneti szállásán az a mátészalkai és környéki 18. - ik életévét betöltött nő vagy férfi helyezhető el, aki lakhatással nem rendelkezik.

A szálló 2004. év óta van ezen a helyen kialakítva, négy hálóműködéssel, összesen 20 férőhellyel. Ezen kívül betegszoba, két vizes blokk, orvosi szoba, társalgó, ebédlő, foglalkoztató, konyha, mentálhigiénés szoba, valamint kettő raktárhelyiség áll rendelkezésre a feladatok ellátásához.

A szálló munkatársai a hajléktalan személyek számára szociális és mentális ellátást, az átmeneti szállóról való továbblépéshez, személyre szabott segítséget nyújtanak

Központi Orvosi Ügyelet:

Az Intézmény keretén belül működik a Központi Orvosi Ügyelet. A Központi Ügyeleti ellátásban 21 település vesz részt.

A Központi Ügyelet létrehozásával felszámolásra került a készenléti rendszer, ezáltal a vidéki háziorvosok is megkapták a lehetőséget a kellő szabad időre, pihenésre, továbbképzésre, szórakozásra. A kialakított gyermekügyelet országos elismerést kiváltó megoldás olyan esetekben, ahol nincs elég létszámú gyermekorvos a független ügyeleti fenntartásához.

A legnagyobb forgalom idején szakellátásban részesítik a 14 éven aluli betegeket, emellett tehermentesítik a felnőtt ügyeletet is.

Védőnői szolgálat:

A mátészalkai védőnői szolgálatnál 4 fő területi-, 3 fő ált. iskolai-, ill. 4 fő ifjúsági védőnő látja el a feladatokat.

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

Az általános iskolai, illetve ifjúsági védőnők gondozási feladataikat az oktatási intézményekben végzik. Iskolaorvosi rendelő, ill. annak kinevezett helyiség minden intézményben található.

Az iskolavédőnők 6-14 éves korú gyermekeket gondoznak.

Az általános iskolákban házi gyermekorvosok végzik az iskolaorvosi teendőket, a középiskolákban pedig felnőtt háziorvosok.

Az iskola védőnő figyelemmel kíséri az oktatási intézményekben a tanulók testi- lelki, szellemi fejlődését, végzi a szűrő vizsgálatokat, gondozza a krónikus betegeket, segítséget nyújt a magatartási zavarokkal küzdő gyermekek életviteléhez, végzi a védőoltások szervezését, lebonyolítását, és ezek nyilvántartásait vezeti, felkérésre szülői értekezleteken tájékoztatást ad a tevékenységéről.

Kiemelt figyelmet fordít az egészséges életmódra nevelésre, a káros szenvedélyek megelőzésére. (előadásokat, kis csoportos foglalkozásokat tart stb.)

A szűrővizsgálatok az év folyamán rendszeresen zajlanak.

Az Intézmény hatékony szociális munkával segíti a rászorulóknak önálló életvitelének megőrzését, készségeink megőrzését, esetleges fejlesztését. Az ellátások és szolgáltatások koordináltan működnek együtt, kielégítve ezzel a szociális szükségletek nagy részét. Ugyanúgy, mint ahogyan a Kórháznál is megfogalmazódott, a szociális szolgáltatások tekintetében is a személyközpontúságot veszik figyelembe, illetve az egyéni sajátosságokat, melyek segítségével megteremtődnek az esélyegyenlőség feltételei is.

A népegészségügyi és gyermekkori kötelező szűrések minden érintett számára elérhetőek, térítésmentesen. A rendszeres szűrések köre: a mammográfia. A védőnők és gyermekorvosok rendszeresen vizsgálják a gyermekeket, mindenféle tanáccsal ellátják a kismamákat, apukákat legyen szó a helyes táplálkozásról vagy akár a megfelelő ún. „babatechnikákról”.

Fogászati szűrést az iskola-egészségügyi feladatok közt 1 fő fogorvos végzi az oktatási intézményekkel történt megállapodások alapján. Az iskolafogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében és idősök klubjaiban megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A szolgáltatók minőségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik annak okán, hogy ne történjenek felesleges incidensek a jól kialakított rendszeren belül.

A város szociális ellátását gazdagítja a Mátészalkai Idősekért Közalapítvány által működtetett Idősek Bentlakásos Otthona.

A Mátészalkai Idősekért Közalapítvány létrehozásáról 1996. évben döntött Mátészalka Város Képviselő-testülete, a Közalapítvány 1997. évtől működteti az Idősek Bentlakásos Otthonát.

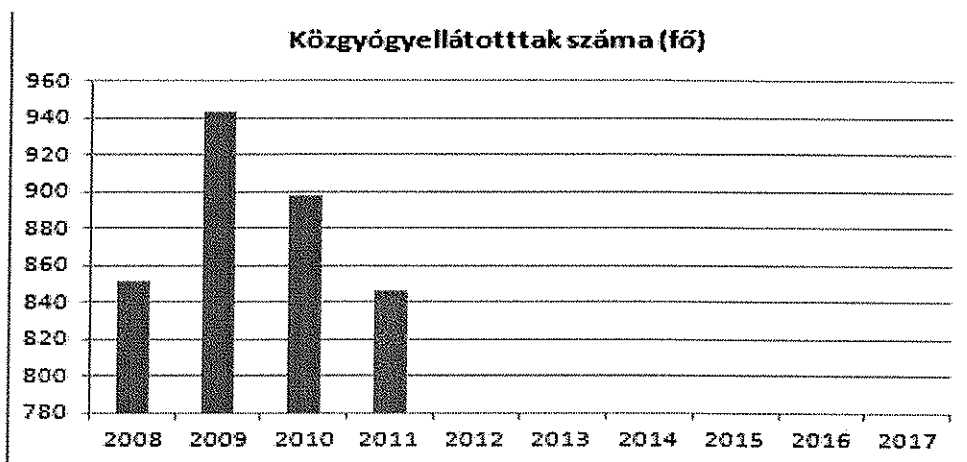
Az otthon magas színvonalon végzi az idős személyek gondozását, ápolását. Az idősök nappali ellátásának biztosítására Mátészalka Város Önkormányzata a Mátészalkai Idősekért Közalapítvánnyal 1999. január 1 napjától határozatlan időre szóló ellátási szerződést kötött. Az idősök nappali ellátása keretén belül működik az Idősek Klubja és a demens személyek nappali ellátása. A közalapítvány a bentlakásos és a nappali ellátás mellett szociális alapszolgáltatásként étkeztetést is biztosít a lakosság számára. A Közalapítvány Kuratóriuma és az Otthon dolgozói mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gondozásukban lévő idős emberek mindennapjai megszépüljenek.

Az elmúlt 15 év bizonyítja, hogy az idősök szociális ellátásának feladatait a Közalapítvány magas szinten sokak meglegedésére végzi.

Az idősök ellátásban jelentős szerepet vállalnak az egyházi fenntartásban működő házi segítségnyújtó szolgálatok. A szolgálatok elsősorban a lelki gondozásra helyezik a hangsúlyt, de nagy a szerepük az idősök étkeztetésében is.

A gyermekek napközbeni ellátását színesíti, a városunkban működő két családi napközi. A családi napköziket egyéni vállalkozók működtetik. A „Pitypang” családi napközi 5 férőhelyszámmal, míg az „Órangyal” Családi Napközi és Fejlesztő Játsszóház 7 férőhelyszámmal működik.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: alanyi jogon, normatív alapon, méltányossági alapon. Mátészalkán az elmúlt években a következőképp alakult a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma:

(Forrás: TeIR, KSH TSTAR)

Mivel a helyzetelemzés készítésekor nem állt rendelkezésünkre a 2012. évi adat, így visszamenőleg a 2007-es évi információkat tudjuk felhasználni. 2007-ben összesen 1039 fő rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal. Így teljes mértékben látható a fenti grafikonon, hogy a 2008-as években igen csak lecsökkent az ellátottak száma, viszont 2009-ben már igen szép számuknak volt ilyen igazolványa. Viszont 2010-tl csökkenő tendenciát láthatunk. Nehéz lenne megmondani, a csökkenés okát, talán az is közrejátszhat, hogy több szociálisan rászorulóval nem tudunk valamilyen okból kifolyólag.

Ugyanilyen szociális ellátás az *ápolási díj* is, mely a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás az Szt. törvény 40. §-a értelmében. Városunkban 2008-ban 184 fő, 2009-ben 169 fő, 2010-ben 155 fő, míg 2011-ben 135 fő volt jogosult ápolási díjra. Itt is egyfajta csökkenést vehetünk észre.

Ha az egészségügyről, magáról az egészségről írtunk, említést kell tennünk testünk egészségét befolyásoló tényezőkről, a sportról. A városban 2 egyesület működik, mégpedig az MMTK Sportegyesület, melynek vannak szakosztályai is, és a Városi Kispályás Labdarúgó Egyesület. Minden évben támogatja őket az Önkormányzat anyagi hozzájárulással azért, hogy a sportszeretet kialakuljon már gyermekkorban, illetve a felnőtt lakosságnak szeretnék megtanítani az egészséges életmódra való nevelés elveit, alapelveit. A mátészalkai labdarúgók a Megyei Bajnokságban jelenleg a Megyei I. osztályban képviselik városunkat. A férfi kézilabdások hosszú évek óta a magas színvonalú NB-II-es bajnokság meghatározói, teszik mindezt amatőr alapon, helybéliek segítségével. A női kézilabdások kizárólag helyi lányokból álló csapatban játszanak. A küzdősportok között megtalálható, a karate és a judó, melynek versenyzői nemzetközi-és országos versenyeken gyűjtenek érmet a város és az egyesület számára, illetve felkerült újonnan a *shotokan karate* szakág is, egy rendkívül képzett edző vezetésével. Az egyesület palettáján megtalálható még az *asztalitenisz* szakág is, mely igen népszerű a mátészalkai fiatalok körében, hiszen az edzéseken rendszerint 20-25 fiatal jelenik meg. A szakosztályok eredményeihez természetesen nagyban hozzájárul az is, hogy az Önkormányzat a nehézségek ellenére is az anyagi feltételeket minden évben próbálja biztosítani.

Leszűrve az előző gondolatok tanulságát megállapíthatjuk, hogy a városban működő egészségügyi és szociális ellátórendszerek magas színvonalon, hatékonyan működnek, minden egyén számára könnyen elérhetőek, hatékonyak. Hatékony, mert a Mátészalkán működő köznevelési-, egészségügyi,- közművelődési-, sport intézmények együttműködnek egymással a sikeresség érdekében.

Az Önkormányzattal szemben a szolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti szankció megállapítására nem került sor az

eddigyi évek múltán és igyekezetünkkel a jövő években is azon leszünk, hogy ez így maradjon, hiszen a minden egyénnek egyenlő esélye és joga van az élethez.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet szinterei igen szerteágazóak. Dr. Füzesi Zsuzsanna és Dr. Tistyán László megfogalmazása alapján beszélhetünk formális szinterről, amely mesterségesen létrehozott szervezethez köthető, mint például munkahely, iskola, óvoda, stb. De beszélhetünk nem formális szinterről, ezen belül spontán kialakult csoportosuláshoz tartozókról, ilyenek lehetnek például a lakóközösségek, falvak, stb. Valamint a nem formális szintér másik csoportosulása a szituatív, melyhez tartoznak a rendezvény résztvevői vagy akár egy szórakozóhely is. Ezért is írhatjuk azt, hogy komplex módon jelennek meg a közösségi élet szinterei városunkban. Ide kell sorolni a civil szervezetek hatékony munkálkodását is, hiszen Mátészalkán ez igen is jellemző.

A korábban említett IVS dokumentum nemcsak szóbeli, hanem térbeli, műszaki elrendezésekkel is szemléltetni kívánja a város céljait a megújulás értelmében. Előrevetíti, mit szeretnénk elérni ahhoz, hogy a város megújuljon.

Mátészalkán található a Szatmári Múzeum, mely a régió összegyűjtött szellemi és tárgyi örökségének legrangosabb központja. A múzeumban található Közép-Európa legnagyobb szekér-, kocs- és hintógyűjteménye. A közel száz darabot számláló kiállítás gazdagon illusztrálja a népi teherhordás, a polgári és nemesi személyszállítás közlekedési eszközeit. Mindezeket a három részből álló, körpanorámás szekérszínekben tárják a látogatók elé. A gyűjtemény gazdagon mutatja be a magyar kocsik valamennyi alaptípusát és azok tájjellegű változatait. Két időszak kiállító teremben, havonta megújuló képzőművészeti tárlatok, a télikertben tudományos és ismeretterjesztő előadások várják az érdeklődő látogatókat. A Múzeum rengeteg programmal kedveskedik mind a helybéliek, mind pedig a turisták számára.

A Városi Művelődési Központ Mátészalka közművelődési alapintézménye, a Mátészalkán és környékén létrehozott kulturális értékek bemutató helye, valamint újak létrehozásának ösztönzője, a civil közösségek, az amatőr művészeti tevékenységek otthona, segítője. Munkájukkal igyekeznek hozzájárulni a magyar nemzeti kultúra hagyományainak, értékeinek megőrzéséhez, ápolásához, a lokálpatriotizmus erősítéséhez. A szakmai feladatokat 5 főfoglalkozású, felsőfokú végzettséggel rendelkező népművelő látja el. Érdekes és hasznos előadásokat tartanak a lakosság számára, és rengeteg városi rendezvényben segítenek az Önkormányzatnak, de ugyanez visszafelé is igaz.

A mai Magyarországon először Mátészalkán indult meg a villamos közvilágítás 1888-ban. Ennek az európai mércével is különleges teljesítménynek állítunk emléket világszínvonalú kulturális, művészeti, idegenforgalmi eseményekkel, szakmai konferenciákkal, színes programokkal a Fényes Napok, mely már 2002 óta hagyománnyá vált a város életében. A szervezésben az Önkormányzat mellett tevékeny részt vállal a Művelődési Központ, a civil szervezetek is.

A helyi közéletben megjelenő programokról, rendezvényekről a helyi média ad tudósítást. A városi újságok, - úgy, mint Szatmári Szó, Szatmár-Beregi Hírszóró, Mécsvilág, Superinfó – újsághordók segítségével jut el a lakosság részére.

A nyilvános könyvtári ellátás megszervezése 1945 után történt. A Mátészalkai Körzeti Könyvtárát 1951. február 24-én alapították a Bajcsy-Zsilinszky u. 22. szám alatt. A körzeti könyvtárnak nem volt helyi feladata, a környező települések könyvtári ellátásáról gondoskodtak. Tulajdonképpen ekkor rakták le a mai könyvtári hálózat alapjait. 1952. november 29-én jött létre a Járási Könyvtár, mely már helyi feladatokat is ellátott.

Az intézmény 1951-ben a „Csizmadia-palotában” kapott helyet, és a mai napig is itt található. Kezdetben csak a földszinten, mintegy 135 m² alapterületen működött. 1959-ben külön olvasóteremet alakítottak ki. 1963-ban a megyében elsőként itt nyílt külön helyiségben gyerekkönyvtár.

A nyolcvanas években az épület emeletét is birtokba vehette a könyvtár, így az átalakítások után 1984-től már 504 m² alapterületen működhetett az intézmény. A város központjától távolabb eső településrészek könyvtári ellátása fiókkönyvtárak kialakításával volt megoldva egészen 1996-97-ig.

1993. október 15-én, egy nagyszabású névadó ünnepség keretében vette fel Képes Géza nevét. Ebben az évben került használatba -a megye városi könyvtárai között elsőként-, a számítógépes kölcsönző rendszer is. Napjainkban már szinte minden könyvtári munkafolyamat számítógépen zajlik, a Textlib integrált könyvtári rendszer segítségével.

2007-től kistérségi feladatokat is ellát a Képes Géza Városi Könyvtár. Kezdetben 11 település rendelte meg a könyvtári szolgáltatásokat. Ma már 13 faluban veszünk részt aktívan a könyvtári és kulturális élet alakításában.

A Képes Géza Városi Könyvtár a mátészalkai Önkormányzat intézménye. 1952-től áll az olvasók rendelkezésére a város egyik patinás épületében az un. "Csizmadia-palotában". Nevét a város szülöttéről, Képes Géza költőről, műfordítóról kapta. A könyvtárhasználók a város lakóiból, valamint a szatmári táj, Mátészalka vonzáskörzetének lakóiból tevődik össze. A beiratkozottak száma kb. 3500 olvasó. Könyvtárunk állománya közelítően 100000 kötet, amely teljes egészében fel van tárva a Textlib integrált könyvtári rendszeren. A kölcsönzés számítógépen történik.

A városban működik a Négy Évszak Óvoda, melynek egy székhely és négy telephely intézménye van. Valamennyi tagóvoda más-más pedagógiai programmal rendelkezik. Így az óvodai nevelésben szerepet kap, az egészséges életmódra nevelés, a mozgásfejlesztés, a családi nevelés, a néphagyományok ápolása és a népi kultúra értékeinek felkutatása valamint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása is. A székhely óvoda bázisóvodai feladatokat is ellát. Az óvodák programjai alkalmasak arra, hogy az óvodások boldog, kiegyensúlyozott, életkori sajátosságainak megfelelő óvodai környezetben, érdeklődésüknek megfelelő nevelésben részesüljenek. Valamennyi óvodai csoportban 2 óvodapedagógus és 1 dajka látja el a gyermekek nevelésével és gondozásával kapcsolatos feladatokat. Az óvodapedagógusok mindegyike felsőfokú végzettségű. Az óvodák tárgyi feltétele megfelel az 1/1998. (VII. 24.) OM. Rendelettel módosított 11/1994. (VI.8.) MKM. Rendelet mellékletében megfogalmazott minimumfeltételeknek. A sikeres ÉAOP pályázat eredményeként teljes külső és belső felújításra került sor az Eszterlánc tagóvodában. Részleges felújításra került sor a székhely óvodában. Egy óvodai mosdóban és öltözőben mozgáskorlátozott gyermek befogadására lett alkalmas helyiség kialakítva, ugyanakkor hallássérült gyermekek neveléséhez szükséges mobil hallókészülékek kerültek beépítésre a csoportszobákba. Az épületek alkalmasak a kerekesszékekkel való megközelítésre. Az óvodák tágas udvarain számtalan közösségi program kerül megrendezésre a szülőkkel, más családtagokkal együtt.

Városunkban jelenleg 4 általános iskola, 1 szakközépiskola, 1 gimnázium, 1 alapfokú művészeti iskola működik, melynek fenntartója - mint azt már említettük- a *Klebelsberg Intézményfenntartó Központ*. Sajátos nevelési igényű gyermekek (továbbiakban: SNI) jelenleg a Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskolában, a Móríz Zsigmond Magyar- Angol Kéttannyelvű Általános Iskolában, a Képes Géza Általános Iskolában, valamint a Kálvin János Református Általános Iskolában tanulnak. Szám szerint összesen 32 fő, akik közül 2 fő tanuló él szegregátumban.

Az Önkormányzat kitüntetésekkel ismeri el a városban tevékenykedő szakembereket, vállalkozókat, akik a város gazdasági helyzetének fejlesztéséhez hozzájárulnak; a városért dolgozó lakosokat; a városban született, országosan elismert művészeket, sportolókat, színészeket. Továbbá ünnepli a következő generációt is, Gyermeknap alkalmából.

A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megteremtése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

A város közösségi életének alakításában jelentős szerepet vállalnak a civil szervezetek. Az alább felsorolt szervezetek szerves részei a városban megrendezésre kerülő különböző programoknak, hatékonyan segítik a gyermekjóléti szolgáltatás valamint a családsegítő központ munkáját is.

Nagycsaládosok Egyesülete: segítség a nyári napközis tábor szervezésében, a Mindenki Karácsonyának támogatása

Johannita Segítő Szolgálat: segítség a karácsonyi műsorhoz, édesség, ruha-adomány, konzervek, stb. a rászoruló ügyfelek részére

Boldog Családokért Egyesület: az Egyesített Szociális Intézmények kezdeményezése szakemberek csatlakozásával

„Szemünk fénye a gyermek”: a bölcsőde alapítványa

Máltai Szeretetszolgálat: ruhasegély a rászoruló ügyfeleknek

Vöröskereszt: tárgyi segítség a rászorulóknak

Holdszugár Nyugdíjas Klub

Napsugár Nyugdíjas Klub

Royal Nyugdíjas Klub

Óda a fényhez: vakok és gyengénlátók klubja

Katolikus Karitás

Szent Erzsébet Kamiliánus Család

AE Klub

Mozgáskorlátozottak Egyesülete

Hallássérült Szülők Gyermekéiért Klub

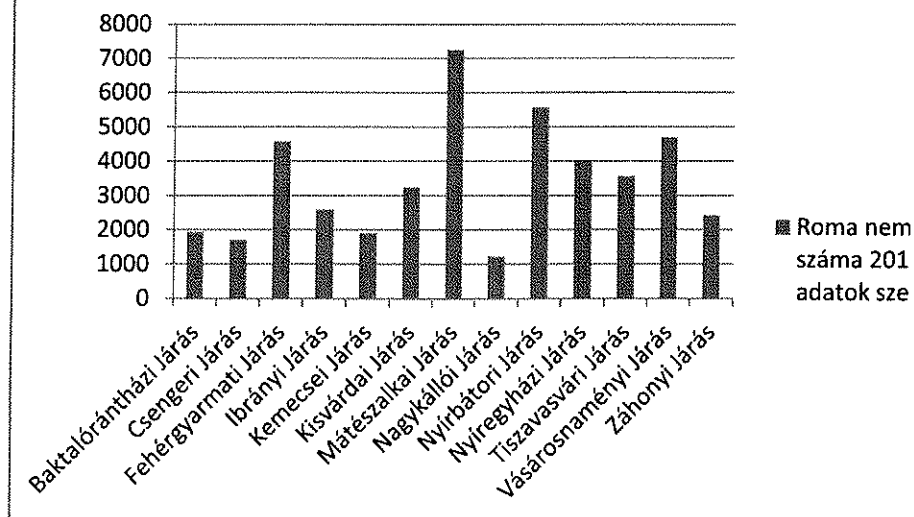
Diabétesz és Érrendszeri Betegek Klubja

A lakosok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az un. humánszolgáltatások a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, óvodák, közművelődési, sport egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél a lakosság elégedettségének biztosítása, életminőségének fenntartása, fejlesztése.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján, Mátészalkán 1028 fő vallotta magát roma nemzetiségű csoporthoz tartozónak. A Mátészalkai Járásban 7259 fő nyilatkozott úgy, hogy ő a roma kisebbséghez tartozik.

Roma nemzetiséghez tartozók száma 2 évi népszámlálási adatok szerint

(Forrás: KSH. 2011. évi népszámlálási beszámoló)

A fenti oszlopdiaagramból látható, hogy a roma nemzetiségűnek valló emberek legtöbbször a Mátészalkai Járásban él. A kistérségben élő roma egyének – akik a 2011. évi népszámlálás során azoknak vallották magukat – mintegy 14,17 %-a éli mindennapjait városunkban.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat (továbbiakban: RNÖ) teljes egésze készségesen együttműködik a városban működő köznevelési és szociális intézményekkel, aktívan részt vállalnak a közösségi és kulturális rendezvények szervezésében, a közfoglalkoztatás rendszerében is tevékenykednek.

Mint azt már korábban is írtuk az NFS alapján a roma társadalom kb. 13 %-a él mélyszegénységben, többségük elszigetelve, „gettókba” tömörülve. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat tapasztalatai is hasonlóak a Stratégia megállapításaival, miszerint a mátészalkai romák nagy többsége alacsony iskolai végzettséggel, rossz egészséggel, komfort nélküli házakban élnek, az alapvető higiéniai ismereteik hiányosak, kevés a munkalehetőség számukra, valamint jelen van életükben a szegregáció, illetve a hátrányos megkülönböztetés, a diszkrimináció. Ezek az esetek gyakran nem kerülnek felszínre mivel nem a város által fenntartott intézményekben valósulnak meg. A többségi társadalomban előfordul diszkrimináció, ugyanakkor elmondható, hogy ez nem tettekben, tettelegességben, hanem az emberi méltóságot megsértő szavakban nyilvánul meg.

Mátészalka Város Önkormányzata és a RNÖ együttműködése, összefogása a roma társadalomért példaértékű, hiszen különböző területeken tevékenykednek egyetértésben, úgy, mint:

- köznevelési, közművelődési intézményekben megtartott programokban a roma kultúrát, hagyományát is igyekeznek kifejteni, bemutatni.
- gyermekvédelmi és egészségügyi szakemberek segítségével igyekeznek felhívni a szűrővizsgálatok, valamint a megfelelő orvosi ellátás fontosságára a figyelmet különféle tájékoztató programok megszervezésével.
- a Gyermekjóléti Szolgálattal együtt szerveznek:

1. nyári napközis táborokat, mellyel azon gyermekeknek próbálnak segíteni, akiknek szülei nyáron nem tudják biztosítani a napközbeni felügyeletet,

2. osztályfőnöki óra keretében tartanak egészségügyi, mentálhigiénés, prevenciós, önismereti és személyiségfejlesztő órákat (ez a program 2006-ban indult, azóta is töretlen) igaz, nem kifejezetten csak roma gyermekek számára szervezik, de a résztvevők többsége roma származású,
3. pályaismereti és pályaaorientációs tanácsadásokat is bonyolítanak, elsősorban középiskolások részére,
4. 2012. évben is folytatták a Kézműves-klubot, főleg roma gyermekek részére (havi 2 alkalom)
5. biztosítanak korrepetálást is a tanulási nehézségekkel küzdő, magántanuló, vagy a házi feladat elkészítésében segítséget nem kapó gyermek részére. Főleg kisiskolások, és magántanulók vesznek részt nagyrészt a programban.

Önkormányzatunk és a RNÖ (valamint a Gyermekekjóléti Szolgálat) kollektív célja valamennyi területen, megannyi programmal, intézkedéssel:

- a roma identitástudat felébresztése, elmélyítése,
- képesség és kompetencia fejlesztése,
- szabadidős tevékenységek megtanítása, a szabadidő hasznos eltöltésének képzése,
- a bűncselekmény visszaszorítása,
- a társadalomba való beilleszkedési nehézségek kiküszöbölése,
- az alapvető társadalmi és életviteli normák elsajátíttatása
- helyes nevelési elvek megtanítása,
- társadalomba való visszaintegrálás segítése

A közösségbe való beilleszkedés, a társadalmi integráció elősegítése érdekében a Szatmári Népművészeti Egyesülettel karöltve újra élesztjük a nagy hagyományú Mátészalkai Cigánytánc együttest.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A XXI. század globális problémái között első helyen mozog a szegénység. Velejáró problémái komplex módon befolyásolják az ehhez tartozó családok, csoportok mindennapi életvitelét, hiszen egészségügyi-, lakhatási-, anyagi-, megélhetési gondok sokasága a következménye e fogalomnak. Nem beszélve az adósságállomány halmozódásáról sem, mely közvetlen következménye is lehet.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szakképtelenség túlburjánzása. A mélyszegénységben élők és a roma társadalom valamennyi tagja alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, így a munkalehetőségek tárháza is beszűkül.	Piacképes képzések, szakmák elindítása pályázati források segítségével. Közfoglalkoztatási rendszer fenntartása egyéb források kapcsán. Karrier-, és pályaaorientációs tanácsadási fórumok szervezése és ezek elérhetősége a cél. Tanodai nevelés bevezetése, elsőfokú oktatás kötelezővé tétele, oktatásból kimaradt fiatal felnőttek iskoláztatása, általános iskolai

	végzettséghez kötött OKJ- képzések bevezetése, tanárképzésnél innovatív oktatói módszerek fejlesztése.
Lakhatási szegregáció, a romák többsége ún. „gettókba” tömörülve élnek a város elszigetelt helyein.	Szociális bérlakás állomány fejlesztése, közszolgáltatások kártyás átalakítása, közvetlen irányítású szakember mentorálásával.
Egészségügyi problémák felismerésének, kezelésének elmaradása, statisztika alapján a romák 10 évvel hamarabb halnak meg, mint a nem romák.	Ingyenes vizsgálatok szervezése megfelelő szakemberek bevonásával, egészségügyi képzések roma származású tanárok bevonásával.
A szülők többsége a „ráhagyó nevelést” alkalmazza a gyermekeknél, elmarad a szülői minta, nem megfelelő szociokulturális helyzetek alakulnak ki.	A terhesség kezdetétől folyamatos kontroll, felkészítés a gyermek születésére, nevelésére.
Romák politikai-társadalmi konfliktusai	Minél több roma származású fiatal bevonása a rendészeti képzésbe, tehetséges fiatal roma származású fiatalok ösztöndíjakkal történő segítése, romák médiában és politikai életben való nagyobb részvétele.
Roma lányok korai teherbeesése	Rendszeres, korán elkezdett felvilágosítás, megtanítani a nem kívánt teherbeesés elleni védekezésre

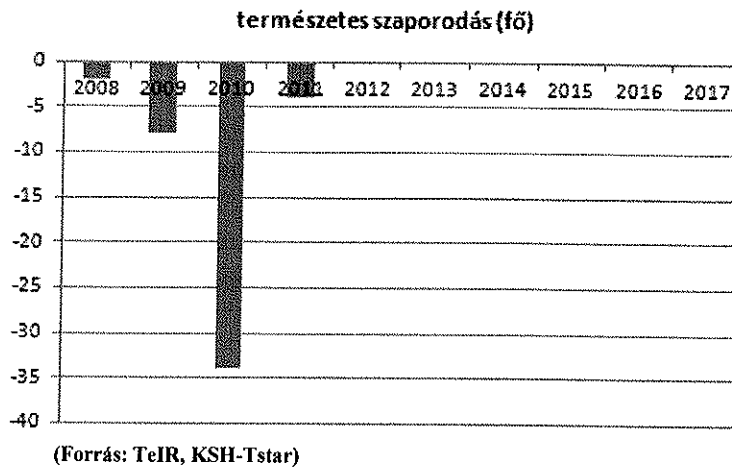
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv célként tűzi ki a gyermekek jogainak védelmét, biztosítását, az állam, önkormányzat, gyermekek védelmét ellátó jogi és jogi személyiséggel nem rendelkező intézmények ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak az érdekek érvényesítésében. Továbbá megemlíti a veszélyeztetettség megszüntetését, a családban való nevelkedés fontosságát, illetve azt, hogy az egyenlő bánásmód elve megvalósuljon a törvény által.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

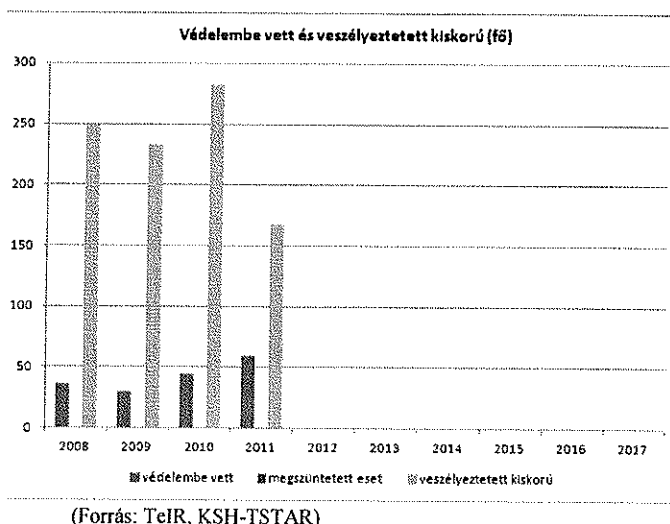
Ha megvizsgáljuk, Mátészalka állandó népességének eloszlását korcsoportos bontásban jól látszik, hogy a lakosság 19 % 0-18 éves korú férfi, míg a nők esetében ez a szám 16%.

A lenti diagram igen megdöbbentő statisztikai adatokat tartalmaz:

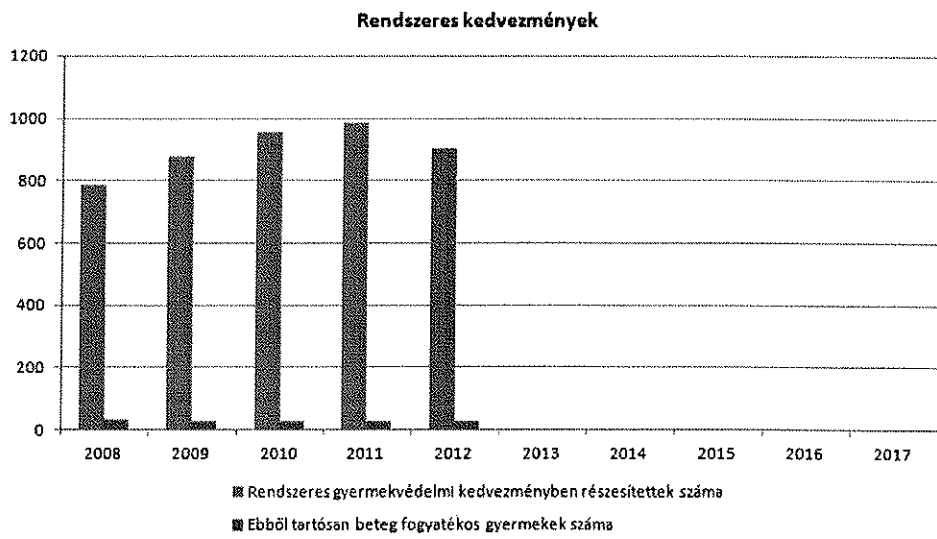
Jól látszik, hogy a természetes szaporodás a 2010-es években volt a legkatasztrofálisabb, hiszen mindössze 146 fő született abban az évben, míg a halálozások aránya igen magas volt, számszakilag 180 fő. Egyetlenegy évben sem mondhatjuk el azt a tényt, hogy a születések száma felülmúlta volna a halálozásokét. Az országos következtetéseket Mátészalka is magáénak mondhatja, miszerint évről évre kevesebb a gyermekek száma. Ez egy igen nagy probléma, melyre komplex, a gyermekvállaláshoz kedvező feltételrendszer biztosítása lehet a megoldása. Az egyik célkitűzésünk, a fiatalok megtartása. Az ehhez tartozó eszközrendszer kiépítése hosszú távú stratégiát kíván.

Az alábbiakban a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek helyzetéről kívánunk szólni. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a járási gyámhivatal intézkedik a gyermek védelembe vétele ügyében. A gyámhivatal a jogszabályban meghatározott szervek, személyek jelzése, kezdeményezése, javaslata alapján köteles a védelembe vétel iránti eljárást hivatalból lefolytatni. Mivel 2013. január 1-vel a mátészalkai Gyámhivatal a Járási Hivatalhoz tartozik, így ez, már járási feladat. Az alábbi oszlopdiagram segítségével kívánjuk szemléltetni a védelembe vételt és veszélyeztetett kiskorúak számát:

A legtöbb veszélyeztetett kiskorú 2010-ben volt, míg a legtöbb védelembe vétel 2011-ben. Megszüntetett esetek száma 0 Mátészalka vonzáskörzetében a tájékoztatás szerint.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt annak a gyermeknek állapítja meg a jegyző, akinek szociális helyzete azt megkívánja. A megállapítás célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete miatt jogosult gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, természetbeni támogatásra és egyéb, jogszabály által megállapított kedvezményekre. Mátészalkán a kedvezményben részesítettek és azok közül tartósan beteg száma ekképp alakult:

(Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok, beszámolók)

Látható, hogy 2008-tól egészen 2011-ig folyamatosan nőtt azon gyermekek száma, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek, illetve évről évre csökkent azok száma, akik tartósan beteg fogyatékkal élő gyermekek.

A gyermekétkeztetés normatív kedvezménye a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, iskolás, fogyatékos személyek nappali ellátását nyújtó intézményben elhelyezett gyermekek után az intézményi térítési díj 100%-a, az ebbe a csoportba nem tartozó gyermekek intézményi térítési díja 50%-a. Ezen adatok felkutatásában nagy segítséget nyújtott az Önkormányzat által ellátott gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok értékeléséről készült beszámoló, melyet minden év május 31. napjáig készítünk el.

A hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek nagy gondot jelent a gyermekek étkeztetése. Sok esetben előfordul, hogy a gyermekek csak az intézményben jutnak megfelelő meleg ételhez. Annak érdekében, hogy a leghátrányosabb helyzetben lévő gyermekek nyári meleg étkeztetéséhez is hozzá tudjunk járulni pályázati forrásból biztosítjuk a szociális nyári gyermekétkeztetést a nyári szünetben 44 napon keresztül.

Az Négy Évszak Óvoda intézményvezetőjének adatszolgáltatása alapján megállapíthatjuk, hogy 2012-ben 2 fő gyermeket tartottak nyilván, akik nem magyar állampolgársággal rendelkeznek. Ez a szám egy évvel ezelőtt 1 fő volt. Az iskolák adataiból kitűnik, hogy 1 fő 18 év alatti nem magyar állampolgárságú középiskolás van bejegyezve a Mátészalkai Szakképző Iskola és Kollégiumba.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mint azt már az IVS-ből, valamint a bővebben leírt szegregátumokból megtudhattuk, Mátészalkán 4 szegregátum létezik. Először is fontos tudni, hogy a településen élő általános iskolások száma 1789 fő, míg az óvodai ellátásban részesülők 666 fő, valamint bölcsődei ellátásban 100 fő részesül.

Az iskolák tájékoztatása alapján a településen élő fogyatékosnak minősített (SNI) iskolások száma összesen az intézményekben 32 fő, ebből 2 fő él szegregátumban. További adatok alapján megállapítható, hogy a feladat-ellátási helyen tanulók száma szerint, az 1. szegregátumból 68 fő, a 2. szegregátumból 25 fő, míg a 3. szegregátumból 4 fő jár a mátészalkai iskolákba.

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzeténél meg kell említenünk az otthont nyújtó ellátásba került gyermekek helyzetét, ezeken belül is a következőket:

- *átmeneti nevelésbe vétel:* 2010-ben 0 fő volt, 2011-ben 2 fő volt, melyből 1 fő az 1. szegregátumból való; 2012-ben 1 fő volt, aki az 1. szegregátumból való.
- *tartós nevelésbe vétel:* 2010-ben 1 fő volt, aki a 3. szegregátumból való, a következő években tartós nevelésbe vétel nem volt.
- *ideiglenes hatályú elhelyezés:* 2010-ben 2 fő volt, melyből 1 fő az 1. szegregátumból való; 2011-ben 7 fő volt, melyből 2 fő az 1. és 2. szegregátumból való; 2012-ben pedig 6 fő volt, melyből 3 fő a 2. és 3. szegregátumból való volt.
- *családi pótlék/iskoláztatási támogatás felfüggesztése iskolai hiányzás miatt:* 2010-ben 7 fő esetében került sor, melyből 2 fő a 2. és 3. szegregátumból való; 2011-ben 21 fő esetében függesztették fel a folyósítást, a többség a 2. és 3. szegregátumból való; 2012-ben ismételten 21 fő hiányzása miatt került sor a megvonásra, melyből mindegyik szegregátumból való.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX tv. 121.§ 14. pontja értelmében hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

Fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással - illetve ezek bármilyen halmozódásával - él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja az 1998. évi XXVI. tv 4.§ a.) pontja alapján.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretében nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások:

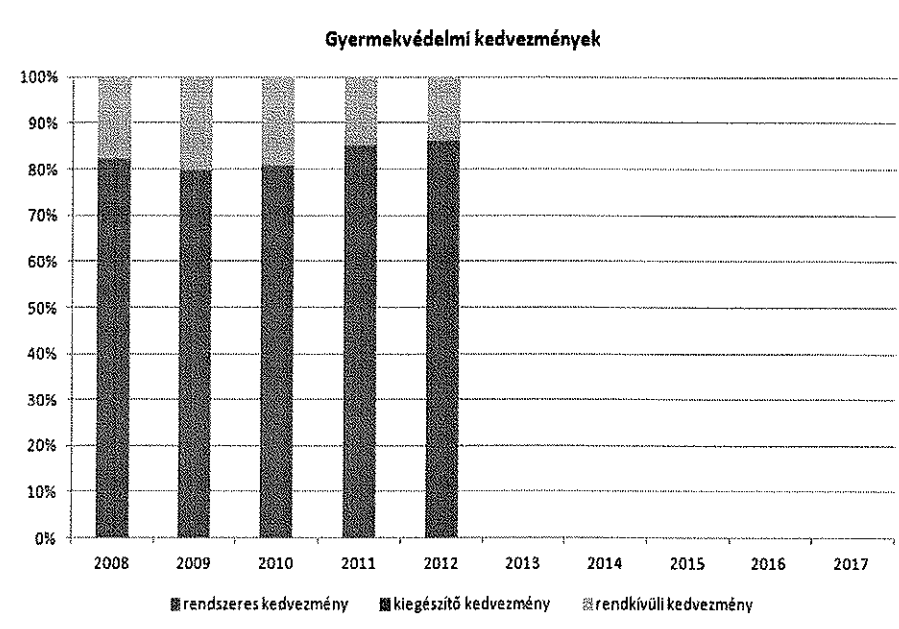
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- óvodáztatási támogatás.

Az oktatási intézményekben 2012. évben 208 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket tartottunk nyilván. Ez a szám vélhetően a valóságban magasabb, mivel az erről szóló nyilatkozattétel nyújtása önkéntes és a tapasztalatok azt mutatják, hogy a szülők nem mindig vallják be ezt a tényt.

Következő ellátás a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, mely természetben és pénzben állapítható meg annak a gyermeknek, akinek családja a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, illetve ha időszakosan létfenntartási gondokkal küzdenek.

Az Önkormányzat óvodáztatási támogatást is adhat annak a szülőnek, akinek gyermeke rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül és annak a nevelési évnél a kezdetén, melyben a gyermek betölti az 5. életévét, megkezdni a tényleges részvételt, és aki nyilatkozik arról, hogy a gyermeke 3 éves korában legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

Sajnos egyéb, a gyermekvédelmi törvényben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatás az Önkormányzat szűkös anyagi lehetőségei miatt nem tud a gyermekes családok részére biztosítani.

(Forrás: TeIR, Önkormányzati adatok)

A fenti diagram segítségével szemléltetjük a támogatásban részesültek számának alakulását az utóbbi években. Látható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek száma 2011-ben a legtöbb (988), míg a legalacsonyabb (786) 2008-ban volt. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást a legkevesebben (145) 2012-ben kapták, míg a legtöbben 2010-ben (227). Utóbbi általában a gyermekek téli ruházatának megvásárlására, akut megbetegedések gyógykezelésére, illetve az intézményen kívüli étkeztetés biztosítására.

A gyermekek étkeztetését az Önkormányzat a már sokat említett Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmény keretein belül működő bölcsőde útján, valamint óvodai, iskolai napköziben biztosítja. 2013. január 1. napjával a gyermekek étkeztetése, annak ellenére, hogy az általános iskolák és a középfokú oktatási intézmények állami fenntartásba kerültek, továbbra is az Önkormányzat feladata maradt. Az Önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, valamint a gyermekek átmeneti gondozását önálló helyettes szülő alkalmazásával biztosította.

Gyermekjólét szolgáltatás:

Célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, erkölcsi és érzelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztettség megelőzéséhez. 1997. november 1, napjától folytat önálló tevékenységet a Gyermekjóléti Szolgálat. A gyermekjóléti szolgáltatást intézményfenntartó társulásként működteti a környező településekkel együtt Mátészalka Város Önkormányzata.

A Szolgálat az alábbi tevékenységekkel segítette a gyermek testi, lelki egészségének biztosítását:

- *tájékoztatás:* a családok legnagyobb része, akik a Szolgálathoz fordulnak, többféle problémákkal küzdenek. A munkatársak rengeteg alkalommal készítettek szóróanyagokat, adtak információkat állami és helyi támogatásokról, nyújtottak segítséget krízis helyzetben lévő anya és gyermekek átmeneti otthonába történő elhelyezésben. Tapasztalatuk az, hogy nagyon nehéz elhelyezni krízishelyzetben lévő családokat, mert ezek az intézmények telítve vannak, gyakran várólistákra kerülnek a felvételre várók.
- *tanácsadás:* családtervezési, mentálhigiénés, jogi, egészségügyi, pszichopedagógiai tanácsadás. Különös figyelmet fordítottak a szakemberek a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyákra.
- *„Kapcsolatügyelet:”* 2002 januárjától működteti ezt a speciális szolgáltatást, a gyámhivatali illetékességi területhez tartozó 23 település lakosai részére. Célja a szülő-gyermek kapcsolat fenntartása, ápolása válás idején. 2012-ben sokan keresték fel, az egyébként hétvégén működő ügyeletet. Sikerült már testvér-találkozót szervezni, szülő-gyermek találkozót megrendezni. A szolgáltatás teljes kihasználtsága és a dolgozók leterheltsége miatt idén februártól a szolgáltatás megszüntetésre került.
- *hivatalos ügyek intézése:* nyomtatványok kitöltése, kérelmek megírása.
- *szabadidős programok szervezése:* nyári napközis táborok szervezése, egészségügyi, mentálhigiénés, prevenció, önismereti és személyiségfejlesztő órákat tartottak már. Pályaismereti-, és orientációs tanácsadások szervezése 11. osztályos tanulóknak. Kézműves-klub főleg roma származású gyermekek részére, havi 2 alkalommal. A munkatársak végeztek korrepetálást.

A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, megszüntetése:

A Szolgálat feladata olyan észlelő- és jelzőrendszer működtetése, amely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető okok feltárását. A munkatársak célja, hogy minél több gyermeket érintő problémát derítsenek fel városunkban, igénybe véve a lakosság, civil szervezetek, egyesületek segítségét. 2012. évben 8 alkalommal került sor jelzőrendszeri megbeszélésre, melyen a védőnői szolgálat munkatársai, a nevelési, oktatási intézmények gyermekvédelmi felelősei, a családgondozók, Rendőrség munkatársa, a Pedagógiai Szakszolgálat vezetője vett részt. Gyakran kap jelzést a Gyermekjóléti Szolgálat a lakosságtól, főleg csavargás, hétfégi kimaradozások, alkoholproblémák, családi konfliktusok miatt, melyek mind a gyermek veszélyeztettségét okozzák. Ezek általában telefonon vagy írásban érkeznek, névtelenül.

Számos alkalommal tartottak esetkonferenciát a munkatársak főleg védelembe vételi eljárás, illetve egyéb hatósági gyermekvédelmi intézkedés előtt. Esetkonferenciát 27 esetben tartottak, melyen nem minden esetben jelentek meg a meghívottak és érintettek.

A veszélyeztettség megelőzése érdekében a Szolgálat 3 évvel ezelőtt együttműködési megállapodást kötött a felnőtteket ellátó háziorvosokkal, egyházakkal, egyesületekkel. A

megállapodás tartalma szerint e szerveknek írásban kell jelezni, amennyiben kiskorú veszélyeztetettségét tapasztalják. (pl: szenvedélybetegség, alacsony jövedelem, válsághelyzet)

2005 májusában a helyi Rendőrkapitánysággal közös program indult, melynek célja a gyermek- és ifjúságot a helyes társadalmi normák és viselkedés követőjévé tenni. A razzia során a családgondozók a rendőrökkel együtt végigjárják a szórakozóhelyeket 22 órától hajnali 1-ig. 2012-ben 5 alkalommal került sor ilyen fajta ellenőrzésre, melynek során 60-80 gyermek- és fiatalkorút igazoltattak. Minden esetben a szülővel és gyermekével közös beszélgetés zajlik, és figyelmeztetésben részesül a gyermek. 2009-től ez a razzia már kiterjedt a nappali órákra is, szülői, illetve lakossági bejelentések alapján. Sajnos a Rendőrség Iskola-Zsaru programja ellenére az iskolai lopások száma emelkedett.

A családgondozók törekednek egy személyes segítő, kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolat kialakítására a szülőkkel és gyermekekkel a veszélyeztető körülmények elhárítása érdekében. 2012. évben 223 családban került sor családgondozásra. Alapellátás keretein belül 139 gyermeket gondoztak. A gondozásba vétel leggyakoribb okai:

- szülői elhanyagolás,
- életvezetési-megélhetési gondok,
- magatartászavar,
- igazolatlan iskolai mulasztások,
- családi konfliktus,
- szenvedélybetegség

A Szolgálat a korábbi jegyzői gyámhatósággal működött közre a védelembe vételi eljárás során. Okai a fent megnevezetteken felül a szabálysértési ügyek, lopások, csavargás, öngyilkossági kísérlet, családon belüli konfliktusok lehetnek.

A Gyermekjóléti Szolgálat a családjába visszahelyezett gyermek utógondozását is végzi. Ennek a célja a családba történő visszaintegrálás folyamatának biztosítása, a gyermeknevelési körülmények javítása, a szülő-gyermek közötti kapcsolat helyreállítása, nevelési, gondozási, háztartásvezetési ismeretek gyarapítása. A Szolgálat ezen kívül hatékony segítséget nyújt a családi konfliktusok enyhítésében is mediációval, valamint konfliktuskezelő, családterápiás módszerekkel.

A szociálisan rászoruló ügyfelek részére több alkalommal szerveztek már ruhaosztást, főleg iskolakezdéskor és évszakváltáskor, hiszen tapasztalat, hogy az anyagiak miatt még ruhára sem telik egy-egy rászorult családnak. Rendszeresen részt vesznek élelmiszer csomagok kiosztásában, szerveznek adományok osztást is a rossz helyzetben lévő családok számára.

A területi védőnői hálózat, valamint a gyermekorvosok is nagy szerepet játszanak a gyermekek életében. El kell, hogy mondjuk Mátészalkán nincs betöltetlen védőnői státusz, sem betöltetlen praxis.

Védőnői ellátás:

Városunkban 11 fő védőnő látja el védőnői feladatit. Ilyenek a családgondozás, családsegítés, családtervezésben való segítségnyújtás, 0-6 éves korú gyermekek gondozása, felügyelete, óvodai ellátás biztosítása, oktatási intézményekben tanuló 6-18 éves korúak ellátás külön jogszabály szerint. Emellett feladatuk még a gyermek egészséges fejlődésének nyomon követése családlátogatások alkalmával. A mátészalkai védőnők az ún. Egészségházban székelnek, a házi

gyermekorvosokkal hatékonyan együttműködve. Statisztikai adatok szerint átlagosan 48-51 gyermek jut egy védőnőre területünkön. Sajnos ezek az adatok évről évre csökkenő tendenciát mutatnak a kevesebb gyermekszületés miatt.

Házi gyermekorvosi ellátás:

Mátészalka Város Önkormányzata a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16.§ (1) bekezdése és az önálló orvosi tevékenységekről szóló 2000. évi II. törvény 2.§ (2) bekezdése alapján rendelkezett a házi felnőttorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzetek kialakításáról. Mátészalkán 4 gyermekorvos látja el feladatát a szerződésben meghatározott rendelési időben. Minden gyermekorvosunkról elmondható, hogy szakmájában elismert, magas szintű tudással rendelkező szakemberek, akiknek a gyermek egészsége, fejlődése mindenekfelett áll.

Jövőre vonatkozó javaslatok:

A gyermekjóléti szolgálat keretén belül a jelenleg is működő prevenció még hatékonyabbá tétele érdekében az előadások gyakoribbá tétele és kiterjesztése valamennyi csatlakozó településre. Gyakoribb rendőri razziák megszervezése is esedékes lenne. Pszichológus és fejlesztő gyógypedagógus nagyobb óraszámokban történő alkalmazása, valamint szükséges lenne 1 fő főállású családsegítő asszisztens alkalmazása is. A gyermekjóléti szolgálat eszközfejlesztése is indokolt. Az életvezetési problémák hatékonyabb kezelése érdekében közvetlen jellegű, meghatározott célra, feltétel teljesítése esetén történő támogatás bevezetésére, illetve a meglévő támogatások átszervezésére, a támogatás felhasználásának ellenőrzésére lehetne szükség.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Városunkban jelenleg 4 általános iskola, 1 szakközépiskola, 1 gimnázium, 1 alapfokú művészeti iskola működik, melynek fenntartója - mint azt már említettük - a *Klebelsberg Intézményfenntartó Központ*. Sajátos nevelési igényű gyermekek (továbbiakban: SNI) jelenleg a Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskolában, a Móricz Zsigmond Magyar- Angol Kéttannyelvű Általános Iskolában, a Képes Géza Általános Iskolában, valamint a Kálvin János Református Általános Iskolában tanulnak. Szám szerint összesen 32 fő, akik közül 2 fő tanuló él szegregátumban. Hazánkban ismert tény, hogy az SNI-s gyermekek integrált oktatás keretében tanítják meg az alapkövetelményeket. Az integráció a valahová való beilleszkedést jelenti, azaz az SNI-s tanulót beintegrálják, „beillesztetik” ép társai közé. Tény, hogy az SNI-s tanulóknak a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai segítséget kell nyújtani ahhoz, hogy ne morzsolódjanak le a tanulásban. Általános gyakorlat városunkban a funkcionális integráció. Ez alatt azt értjük, hogy az ilyen tanulók együtt tanulnak ép társaikkal, egy helyen, egy időben, egy tananyagot. Ilyenkor elkerülhetetlen a differenciált oktatás, vagyis minden tanuló a maga szintjének megfelelő feladatot kap, amit meg kell oldania. Nem ismeretlen ez, hiszen az óvodában is alkalmazzák ezt a módszert. Nem csak az SNI-s gyermekeknek, tanulásban akadályozottaknak vannak egészen más feladati, hanem a kiváló képességűek is más feladatot kapnak. Értékelésük egyformán zajlik.

Ahhoz, hogy egy oktatási intézményben SNI-s tanulókat oktassanak, elengedhetetlenül fontos a megfelelő szakember alkalmazása, jelen helyzetben a gyógypedagógus. Az említett intézményekben összesen 5 fő gyógypedagógus tevékenykedik, 3 fő a Széchenyi Iskolában, 1 a Református Iskolában, 1 pedig a Képes Géza Iskolában. Minél speciálisabb a gyermek „zavara”, annál speciálisabb végzettségű gyógypedagógust kell alkalmazni az intézménynek, illetve őt nem

helyettesítheti fejlesztő pedagógus. Az intézmények adatszolgáltatási alapján iskolapszichológus nem tevékenykedik az iskolában.

Az IPR pályázat kapcsán már volt róla szó, hogy a hátrányos helyzet „bevallása” önkéntes alapon megy, és nem biztos, hogy az adatok, melyekkel az Önkormányzat rendelkezik relevánsak.

A Négy Évszak Óvoda tájékoztatása szerint 142 fő hátrányos helyzetű gyermek veszi igénybe az óvodai ellátást, valamint 25 fő halmozottan hátrányos helyzetű. Mindkét csoportban lévő gyermekek fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

Óvodapedagógusaink felkészültek, folyamatosan képzik magukat annak érdekében, hogy minél naprakészebb tudással nevelhessék a jövő generációját. Az óvoda épülete felszerelt mindenféle konstruáló, fejlesztő eszközökkel, melyeket a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek is élveznek.

Az iskolákban hozzávetőleg 400 fő hátrányos helyzetű, míg halmozottan hátrányos helyzetű kb. 130 fő. Az iskolákban tanítók egytől egyig mind kiváló szakemberek, ismerik a megfelelő pedagógiai módszereket és hatékonyan alkalmazzák is ezeket tanulóik megsegítésére. Naprakész tudással rendelkeznek mind a kompetenciafejlesztés, mind pedig a differenciált oktatás területén, azaz haladnak a kor pedagógiájával.

Hátrányos megkülönböztetésre és az esélyegyenlőség megsértése miatti szankcióra az Önkormányzattal és az iskolákkal szemben nem volt példa.

Az iskolai eredményességet csakis a kompetenciavizsgálat eredményével mérhetjük, melyek a következőképpen alakultak:

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szakember hiánnyal küzd a Négy Évszak Óvoda.	Képzések, átképzések szervezése az óvodapedagógusok számára.
Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya.	Táborok szervezése, azon belül programok rendezése a gyermek bevonásával, sport szeretetre való nevelés.
Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek.	Közösségépítés játékokkal, programokkal.
Szülői tájékoztatatlanság a gyermek testi, lelki egészségéről.	Orvosi előadások, tájékoztatók szervezése a szülők részére.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A demográfiai, a 2011. évi népszámlálási adatok és közszolgáltatási adatokból az alábbi tényeket állapítottuk meg:

- Mátészalka lakónépességének mintegy 52,8 % nő, azaz 8957 fő,
- a női lakosok több mint 65 %-a aktív korú,

- munkanélküli nők száma 529 fő,
- összesen 3023 fő inaktív gazdasági aktivitást folytat,
- a nyugdíjas nők száma 1331 fő,
- 2142 fő nő eltartott.

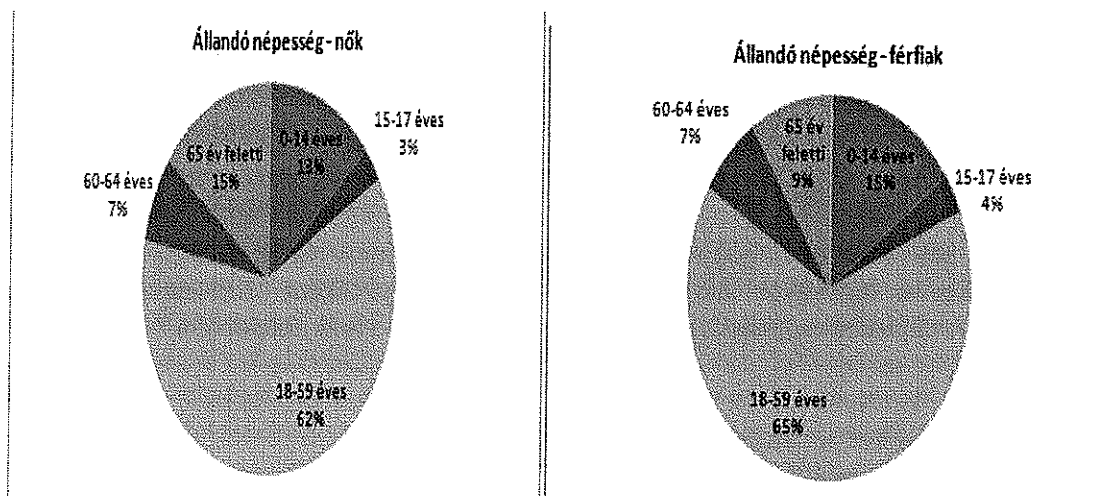
A nőknek mindig is nehezebb a dolguk, mint a férfiaknak többnyire világszerte. Nem véletlenül említi a törvény őket a hátrányos helyzetű célcsoportok egyikeként. Különösen igaz ez a foglalkoztatás terén. Az általános tapasztalatok azt mutatják, hogy a *nők* csoportján belül is fokozott hátrány érheti,

- az 50 év feletti nőket, az eltérő követelmények miatt,
- roma nőket, nemzetiségi hovatartozás miatt,
- a pályakezdő fiatal nőket megfelelő tapasztalat hiánya miatt, (férfiak tekintetében is!)
- kisgyermekes anyukákat, gyesen lévőket a munkából való kiesés miatt.

Azt meg kell említenünk, hogy a 2008-as gazdasági válság egyfajta létbizonytalanságot indukált a munkaerő-piac világában, különösen igaz ez a nők tekintetében. Az egyik web portál szerint a statisztikai adatok alapján a dolgozó magyar nőknek a rugalmatlan munkaidő következtében nagyon kevés idejük van a családi teendők ellátására. A teljes munkaidővel szemben a gyermeknevelés, a család és a munkavállalás harmonikus kapcsolatát kedvezőbben támogató részmunkaidő lehetősége rendkívül kismértékű a magyar munkaerőpiacon, ezért ennek szükséges ösztönzési háttérének megteremtése szintén iránymű feladat lesz a jövőben.

A helyzetelemzésünk során kiderült, hogy a nőket foglalkoztató intézményekben nem történt hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatásukban, vagyis egyéb, nőket hátrányosan érintő indokokkal még senkit sem küldtek el sem az intézményekből, sem pedig egy-egy állásinterjú kapcsán.

Az alábbi diagram segítségével szeretnénk szemléltetni az állandó népességhez viszonyított férfi-női adatok alakulását. Látható, hogy a mátészalkai aktív korú férfiak többen vannak (65%), mint női társaik (62%). Nyugdíjas korúak közül a női társadalom van többségben, egész pontosan 6%-kal. Mondhatjuk, hogy a fiatal társadalomba tartozók aránya igen elenyésző a diagram szerint. Érdekes, hogy a 60-64 éves korúak %-a egyezést mutat. Fontos tudni, hogy számszakilag a mátészalkai nők többen vannak, mint a férfiak, míg előbbieket 9139 főt tesznek ki, addig utóbbiak 8284 főt számol az állandó népesség vonatkozásában.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Ha a gazdasági szerepre gondolunk, általában a foglalkoztatás jut eszünkbe. A foglalkoztatás egyik alappillére az iskolai végzettség. A mátészalkai nők vonatkozásában a 15 éves és idősebb lakosság körében a legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 7184 fő, ez a 15-x éves lakosságszámhoz viszonyítva 47, 2%, azaz nagyon magas. Az általános iskolával nem rendelkező nők száma 885 fő, vagyis ugyanehhez a lakosságszámhoz viszonyítva 5,8%. Viszont itt meg kell néznünk a férfiak számát is, ami jelen esetben 363 fő, ami a nőkhöz viszonyítva csekélynek mondható. Sajnos a helyzetelemzés készítésekor nem rendelkezünk azon adatokról, mely feltárja, hogy mennyi nő részesült álláskeresői járadékban.

Kiemelten kell kezelni a nők gazdasági szerepét a városban, hiszen egész biztosan él egyszülős család itt, ahol az édesanya a családfenntartó, és ha valamilyen okból kifolyólag elveszíti az állását, vagy nem talál magának megfelelőt, veszélybe kerülhet a család létfenntartása is.

A nők gazdasági esélyegyenlőségét biztosítani kell, hiszen vannak, akik magasabb végzettségű, kiváló szakemberek. Munkájukban helytállóak és lelkiismerettel végzik el a rájuk bízott feladatokat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A fent megnevezett szolgáltatások hiánya kellő mértékű problémát okozhat egy-egy család életében mind társadalmi, mind pedig hivatásbeli gondokról beszélünk. A kisgyermekes családok esetén fontos momentum egy bölcsőde megléte, ahová elviheti gyermekét, ahol szakemberekre bízhatja. Mátészalkán 1 db önkormányzati fenntartású Bölcsőde működik, jelenleg 102 férőhellyel rendelkezik. Várólista nincs. Található még családi napközi is, mely a gyermekjóléti alapellátás része, a gyermekek törvényben rögzített napközbeni ellátásának családias körülmények között biztosított formája. Az alapellátás keretében 20 hetes-14 éves gyermekek részére nyújt napközbeni ellátást, mely történhet az ellátást nyújtó saját otthonában vagy más, e célra kialakított családias környezetben. Az ellátás a munkát vállaló szülők számára ad lehetőséget kisgyermekük ellenőrzött körülmények között történő elhelyezésére, illetve az ellátáson túl szolgáltatásokat is nyújthat a kisgyermekes családok számára, amennyiben a szolgáltatások feltételei biztosítottak. Véleményünk szerint a családi napköziben koruknak és egyéniségüknek megfelelően gondoskodnak a gyermekekről, lehetőség szerint rugalmasan alkalmazkodva a szülők kéréseihez. Elsősorban a

munkaerő-piacra visszavágyó szülők gyermekeit várják, ezzel segítve a szülők anyagi biztonságának megteremtését.

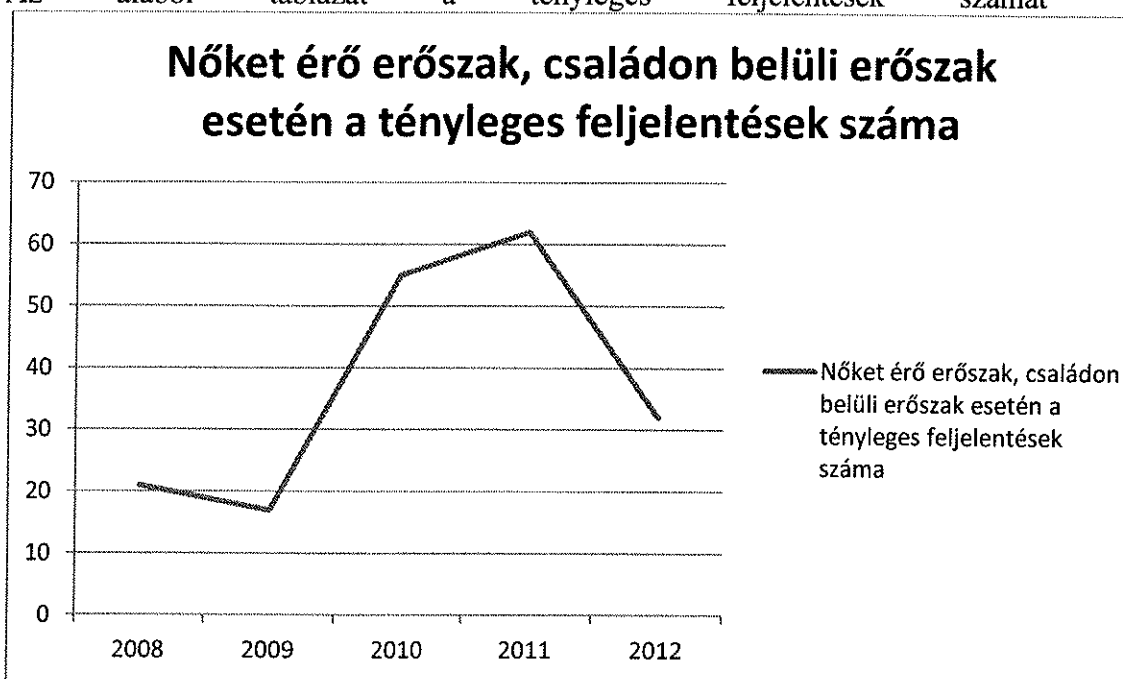
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az családtervezés, az anyaság, valamint az utódról való gondoskodás szakmai hátterében a védőnők állnak. Jelenleg is 11 fő védőnő segíti a várandós és már kisgyermekes kismamákat. A várandós kismamákat szakmai tanácsokkal látják el már az első napoktól kezdve, beszélgetések és látogatások alkalmával. Elmagyarázzák, milyen családi- és szociális juttatásokra jogosult a kismama, e nyomtatványok beszerzésében segédkeznek, annak helyes kitöltését felügyelik, hogy mindent, ami az anyukát megilleti, megkapjon. A családtervezés fogalmával általában az iskolában már találkozhatunk több-kevesebb sikerrel, pedig nagyon fontos, az ember további életét meghatározó dolgokról van szó.

Ha a védőnők szemszögét is vizsgáljuk elmondható a kutatásunk eredményeképp, hogy 2007 óta fokozatos csökkenés vehető észre a 0-3 éves korú gyermekek létszámánál, hiszen 2007-ben összesen 671 fő gyermek élt Mátészalkán, 2008-ban ez a szám 656 fő, 2009-ben 645 fő, 2010-ben 636, míg 2011-ben 622 fő kisgyermeket tartottunk nyilván. Ha megnézzük az átlagos gyermekszám alakulását védőnőnként, ismét csökkenő tendenciát vélünk felfedezni, hiszen míg 2007-ben 51 gyermek esett egy 1 védőnő körzetébe, addig 2011-ben már csak 48. Feltételezzük, ha rendelkezniénk a 2012-es adatokkal további negatív változást fedeznénk fel.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belül erőszak még mindig tabunak számít a mai világban. Ha szóba kerül ez a téma, általában 1-2 szónál többet nem mondunk róla, mivel nem éltük át, nem tudunk nyilatkozni, jobb esetben. Azonban a nőket, családokat érő erőszakos atrocitás sokszor nem derül ki, és azt érdemben felfedni lehetetlen. Sajnos a helyi rendőri szerv nem tudott nyilatkozni arról, hogy hány riasztást kaptak családi viszályokhoz, ezen belül mennyi irányult nők ellen, és mennyi történt családok ellen. Az alábbi táblázat a tényleges feljelentések számát tartalmazza:

(Forrás: Helyi adatgyűjtés: Rendőrség)

Jól látszik, hogy a legtöbb feljelentés 2011-ben, a legkevesebb pedig 2009-ben érkezett a Rendőrséghez. Az ő elmondásuk alapján, amikor megtörténik a feljelentése, megkérdezik a sértettet, akar-e távollattartási végzést kérni. Rendszerint igenlő válasz érkezik, azonban a sértettek 98 %-a 3 napon belül visszavonja azt. Ezért is lehetetlen felderíteni ezeket az eseteket, nem beszélve arról a félelemtől, mely a bántalmazottban játszódhat le. Az országban tevékenykedő NaNe (Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület), Patent Egyesület tagjai segítséget adhatnak a bántalmazottak számára. A városban nem tudunk olyanfajta alapítványról, egyesületről, akik kimondottan a családon belül erőszak, vagy a nőket ért erőszak ellen lépnének fel.

A szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások, a védőnői hálózat, a házi felnőtt-és gyermekorvosok tevékenységei alapján több esetre derülhet fény, de ez még mindig kevés ahhoz, hogy ne történjenek ilyesfajta dolgok.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Mátészalkán 1 helyettes szülő tevékenykedik. A gyermekek átmeneti gondozásának egyik típusa a helyettes szülő alkalmazása. Átmeneti gondozásba az a gyermek vehető, akinek szülei saját hibájukon kívül nem tudnak megfelelően gondoskodni gyermekük ellátásáról (pl: kórházi kezelés és nincs más alkalmas családtag aki befogadná a gyermeket). Ilyen esetben a szülővel szemben nincs hatósági intézkedés, szülői felügyeleti joga él. Ahhoz, hogy valaki helyettes szülő lehessen, jogszabályi feltételeknek kell megfelelnie, melyek a következők:

- aki elmúlt 24 éves,
- büntetlen előéletű,
- háziorvosa szerint alkalmas gyermeknevelésre,
- otthona is rendezett, megfelelő,
- sikeresen elvégezte a helyettes szülői képzést.

Sajnos a városban nem működnek anyaothtonok, csak Nagykálló és Hodász területén. Városunk nem rendelkezik családok és gyermekek átmeneti otthonával sem. Előbbit nagy problémának tartjuk, hiszen tudjuk, hogy lenne rá igény helyi szinten. Ha megfelelő pályázati projekt kerülne kírásra, minden bizonnyal az Önkormányzat a pályázók egyike között lenne a szükségesség miatt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Önkormányzat igen példamutató a nők foglalkoztatásában, hiszen a Hivatal csoport- és középvezetői között 6 nőt találhatunk, ennek az aránya az irodák szempontjából vizsgálva 50 %. A helyi Képviselő-testületben 1 nő található. Az önkormányzati fenntartású intézmények mintegy 80 %-nak női vezetője van. Igen jó a munkamoráljuk, szívesen építünk ilyen munkaerőkre, legyen az nő, vagy férfi.

Mint azt már említettük nincs tudomásunk olyan szerveződésről, mely a nőket képviselné egyéb témákban.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Fentebb írt sorainkból látható, hogy úgy gondoljuk a nők között a roma nőknek, a kisgyermekes anyáknak, az 50 év felettieknek és a pályakezdő fiatal nőknek a legrosszabb a helyzetük a munkaerő-piacon.

Nem beszélve arról, hogy a munkanélküliség az ő esetükben a legmagasabb, Ezen igazából komplex programok segíthetnének, illetve országos mintaadás, megmozdulás. Sajnos még mindig élnek olyan emberek az országban, akiknek a meggyőződésük az, hogy egy nő helye otthon van, vagy nem rendelkezik azokkal a tulajdonságokkal, amelyekkel férfi társa. Nem értesültünk még szerencsére olyan hátrányos megkülönböztetésről, mely a nőket érintené a munka világában, hiszen igyekszünk példát statuálni.

A város igyekszik színes programokat, városi rendezvényeket szervezni, melyre várják a nőket is, különösen azokat a kismamákat, akiknek első gyermekük született, mert sokszor hallani arról a momentumról, hogy nehéz megszokni az otthoni létet egy aktív, dolgozó élet után.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők nagy része alacsony végzettségű, ezáltal beszűkül a városban és környékén található munkalehetőségek száma.	Képzési igények felmérés, majd azok célirányos megvalósítása, valamint ösztönözni a városban tevékenykedő vállalkozásokat a fejlesztésre, így nőhet meg a munkalehetőség is. Munkahelyteremtő pályázatok kiírása és benyújtása.
Sok nő esetében dilemma a gyermekvállalás. Szeretnék, ha biztos állásuk lenne, szeretnék szülni is, de féltik az állásukat. (Karrier vagy család?) Valamint probléma még a munkába való visszaintegrálódás deficitje.	Gyermekbarát munkahelyek kialakítása. Rugalmas munkaidő beosztás, atipikus foglalkoztatási formák bevezetése. Képzések, továbbképzések segítségével tartható fent a megszerzett ismeret.
A térségben lévő családon belüli erőszak, vagy nőket ért erőszak több esetben nem derül ki, vagy a félelem visszatartó ereje közbeszól.	Családsegítő Szolgálat alkalmankénti helyszíni megtekintés, kapcsolaterősítés. Együttműködés a helyi Rendőrséggel különféle programok kapcsán. Iskolai és helyi előadások megszervezése és lebonyolítása szakemberek segítségével.
A kisgyermekes anyák közlekedése nehézkes a városban. (A városközpont járdáinak felújítása nagyban segíti a közlekedést, de a probléma továbbra is jelen van a település egészét tekintve.)	Gyalogos közlekedés esetén a városi járdák további szakaszainak felújítása. Autóval való közlekedés esetén a gyerekes parkolók kialakítása.
Az egyedülálló nők gyakran elveszítik lábuk alól a talajt.	Segítésükre szolgál: <ul style="list-style-type: none"> • lelki segítségnyújtás (A református gyülekezetben működik az ún. „Váló Háló”, mely szolgáltatás az elvált, vagy válni készülő személyek segítségét szolgálja. A gyakorlati tapasztalatok igazolják, hogy szükség van ilyen jellegű tevékenységre.) <ul style="list-style-type: none"> • „barkácstanfolyam” egyedülálló nők számára Talán első hallásra jelentéktelennek tűnhet a probléma, de egy egyedülálló nő a háztartást is egyedül vezeti. Ezért nagyon fontos, hogy olyan

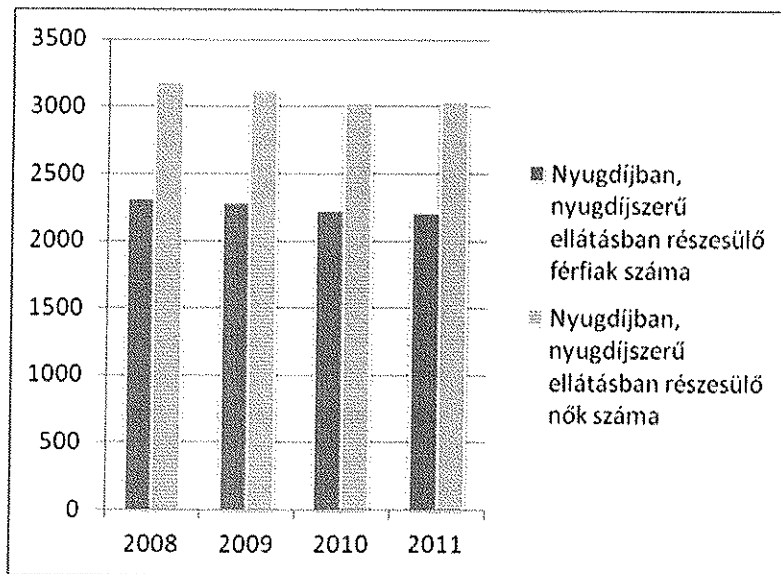
	<p>alapvető tevékenységeket maga is el tudjon végezni, ami normál esetben a férfi dolga volna (villanykörte kicserélése, kisebb dolgok összeszerelése, vagy szétszedése, stb.). Amennyiben e kompetenciáknak birtokába kerül, nem szükséges szívességet kérnie, vagy szakembert hívnia egy egyszerű tevékenység elvégzése esetén, így időt, pénzt takarít meg, s nem utolsó sorban nő az önbizalma is.</p>
<p>Az anyaságra való felkészületlenség.</p>	<p>Felvilágosító, ismeretbővítő programok szervezése, illetve nagyon fontos a példamutatás.</p>

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Egyértelműen nem jelenthetjük ki azt az elgondolást, hogy az életkor növekedésével romlik az ember egészségi állapota, több betegséggel küszködik az, aki idős. De bizonyos, hogy a kor előrehaladtával csökken a házások száma és nő az özvegyeké. A mentális egészség megőrzése: az életkor előrehaladtával mind nagyobb arányban találunk érintetteket, de nem általánosítva. A tartós hangulati zavartól, depressziós állapottól szenvedők fogékonyabbak a különböző megbetegedésekre, ugyanakkor kevésbé képesek szociális helyzetük javítására, ami az önrontó kór tartós fennállásához vezethet. Szükség van a társas kapcsolati háló kiterjedtségének megőrzésére, továbbfejlesztésére az elmagányosodás csökkentése érdekében. Az egyedül maradó, társát elvesztő idősek lelki gondozására megfelelő programokat kell szervezni. Hangsúlyt kell helyezni a depresszió megelőzése érdekében az időskorra való felkészülésre, az idősek aktivizálására. Minden korban, de az idősek esetében különösen ügyelni kell a testi és lelki egészség, illetve a szociális jóllét egyensúlyban tartására.

Minden bizonnyal állítható, hogy az elmúlt évekhez képest nőtt az átlagéletkor időskorban, s az is, hogy az idős nők tovább élnek, mint a férfiak. Hogy ez miből adódik, nem lehet egyértelműen megfogalmazni, hiszen sok mindentől függhet.

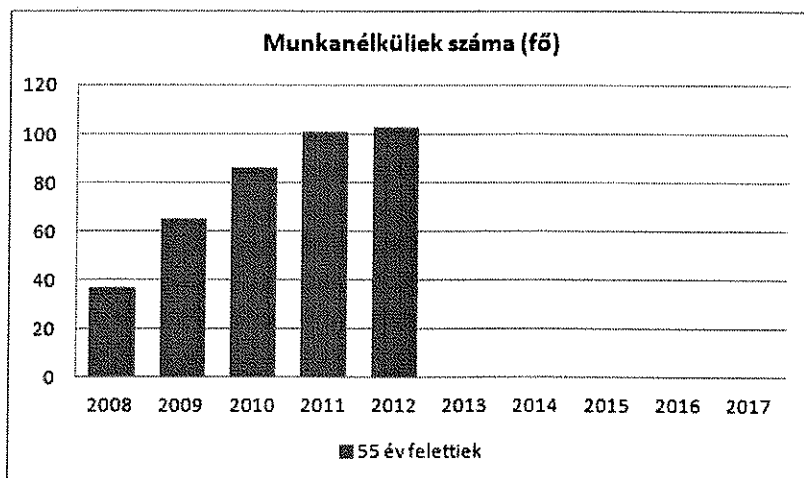
(Forrás: TeIR, KSH Tstar)

Mátészalkán az idősök körülbelül 90 %-a nyugdíjból, nyugdíjszerű ellátásból él. Látható a diagramon, hogy évről évre egyre kevesebben kapnak nyugdíjat, vagy nyugdíjszerű ellátást valamint az is jól kivehető az ábrán, hogy sokkal több idős nő kapja, mint férfi. Ennek oka az idősök nemek szerinti megoszlása, 1331 fő idős nő él városunkban és csak 776 fő férfi. Tudunk olyan esetről is, aki a létminimum alatt éli napjait, nekik próbál az Önkormányzat átmeneti segélyezéssel, lakásfenntartási támogatással valamint a személyes gondoskodás körébe tartozó házi segítségnyújtással segíteni. Az első kettő ellátási forma, pénzbeli illetve természetbeni támogatást jelent, míg a házi segítségnyújtás szociális gondozók segítségével történik, azaz mindennap megnézi az idős gondozottját, szükség szerint bevásárol, elvégzi a házimunkát, megveszi a megfelelő élelmiszert, felírta és kiváltja a szükséges gyógyszert. Ezen felül az időskori gondozásban oly fontos mentális gondozást is végzik. Az Önkormányzat szívügye az idősebb nemzedék gondozása, ápolása, hiszen ők már megtették a városért, amit tudtak.

Az idősök ragaszkodnak a korábbi évek során megszerzett otthonukhoz, tulajdonaikhoz, nehezen alkalmazkodnak új környezethez, idegen emberekhez, ami fokozottan nehezíti új otthonba költözésüket. Mindez indokoltá teszi egyfelől azt, hogy igényeiknek megfelelően elsősorban a saját otthonaikban nyújtsunk számukra magas színvonalú, egyéni szükségleteikre választ adó megoldásokat

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

Azok az idősök, akik egészségileg, illetve szellemileg még aktívak szívesen végeznének munkát, jövedelem kiegészítésként. Erre nem igazán van lehetőségük, hiszen más korcsoport számára is behatároltak a munkalehetőségek. Az időskorból adódó megbetegedések (izületi, vérnyomás problémák, daganatos betegségek. stb) még tovább rontják a munkához való jutás esélyét.

(Forrás: TeIR)

A fenti diagram segítségével kívánjuk szemléltetni a mátészalkai 55 év feletti munkanélküliek számát. Látható, hogy emelkedő tendencia a jellemző. Oka lehet az, hogy 2008-ban következett be a gazdasági világválság, melynek hatására sok munkahely megszűnt. Talán pozitívumként említhető az, hogy 2011 és 2012 között mindössze 2 fővel emelkedett a munkanélküliek száma. További statisztikai adataink szerint a regisztrált álláskeresőkhöz viszonyított 55 év feletti munkanélküliek aránya a következőképp alakult:

- 2008-ban 3 %,
- 2009-ben 5 %,
- 2010-ben 6 %,
- 2011-ben 9 %,
- 2012-ben 8 %.

Megállapíthatjuk, hogy a legmagasabb arány 2011-ben volt, míg 2012-ben már 1%-kal csökkent ez a ráta. Ez némileg biztató adat.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az Önkormányzat az idősekkel való bánásmódot a közszolgáltatások terén is fontosnak tartja. A szociális, egészségügyi szolgáltatások egy része kifejezetten az idősek célcsoportjának szól. Az idősek szociális szolgáltatásai a következők lehetnek:

- házi segítségnyújtás – *egyház is*
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- étkeztetés – *Önkormányzat, egyház,*
- idősek nappali ellátása
- idősek bentlakásos otthona – *Idősekért Közalapítvány, 48 fős ellátást biztosít. 40 főnek nappali ellátási biztosítja.*

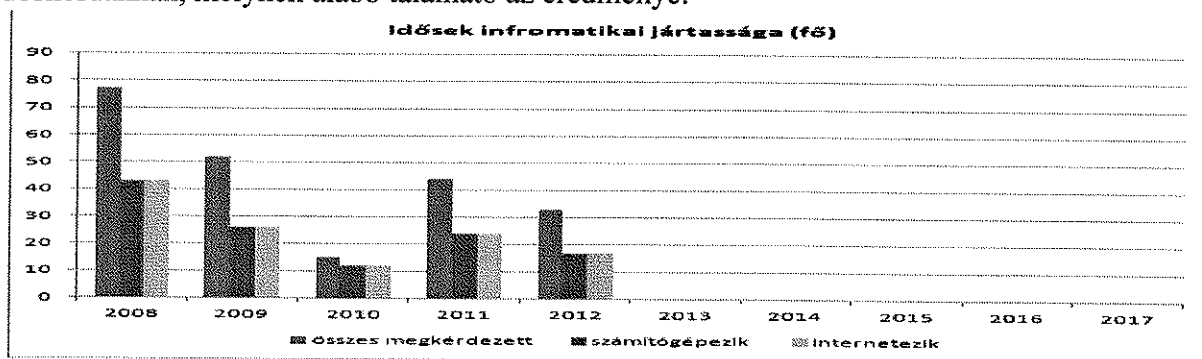
Az Önkormányzat által nyújtott szociális szolgáltatásokat az Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények biztosítja. Hatékonyan együttműködnek a városban az idősek ellátásában részt vevő más szervezetekkel (pl: egyházak házi segítségnyújtó szolgálatai, Idősek bentlakásos otthona stb.) Elmondható, hogy az egyes szolgáltatások egymásra épülnek. A szolgáltatások felelősei hatékonyan tudnak együttműködni az idősek érdekében. Természetesen az egyéni szükségletek kielégítése a legelső szempont, hiszen ahogyan a mondás tartja, nincs két egyforma ember.

Az egészségügyi alapellátás, mint azt már fentebb említettük jól kiépített, hiszen a felnőtt házi orvosok betegforgalma körzetek keretein belül valósulnak meg utcánkenti bontásban. A város központjában található Kórház magas színvonalon teljesít a gyógyítás terén, hiszen jól képzett szakemberekkel dolgoznak. A szakrendelésekről a bejáratoknál található nagy táblákon lehet információt szerezni, illetve van Információs standjuk is, ahol készséggel útbaigazítják az embereket.

Ugyanez igaz az Önkormányzat honlapjára is, mely részletesen bemutatja városunkat, az itt található intézményeket, az ellátásokról is lehet tájékozódni. Az adminisztratív dolgokban mind a Hivatalban dolgozók, mind pedig más intézmények segítenek készséggel.

Városunk rendelkezik autóbusz állomással és kiépített vasúti hálózattal. Mind a vasút, mind a busz sűrűn jár, nemcsak a városon belül, de hamar el lehet jutni a környező falvakba, kisebb városokba tömegközlekedési eszközzel kényelmesen.

A Városi Művelődési Központ szervezett informatikai ismereteket elsajátító képzést az időskorúaknak, melynek alább található az eredménye:

Már önmagában is pozitívként értékelhető, hogy a meghirdetett képzésre elmentek az idősek egy része, akik érdeklődnek a fejlődő technológia iránt. Az elmondások alapján a képzés sikeresen zajlott. A Városi Művelődési Központ tájékoztatása alapján egész biztosan szerveznek meg ilyen és ehhez hasonló képzéseket az idősebb generáció számára.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A közművelődési és kulturális programok minden lakos számára egyenlő mértékben elérhető. A programokról való tájékoztatás minden program tekintetében teljes körű, hiszen megjelennek a felhívások a helyi médiában, papír alapon, nagyobb intézmények berkein belül is, hogy a szülők is értesülhessenek róla. Így teremtve meg az egyenlő esélyt, így szerezhetnek tudomást az idősebb lakosok is. A hagyománnyá vált Fényes Napok ünnepség keretein belül mégis felfedezhetünk olyan programokat, mely az idősebb lakosság számára szórakoztató, nosztalgikus lehet. Ilyenek például a népművészeti kiállítások, vásárok, bemutatók vagy festőművészeti kiállítások, mely talán az idősebbeknek nyújt több élvezetet.

Ide sorolhatjuk továbbá az időseknek szánt klubfoglalkozásokat, melyek heti 1-szer, vagy igény szerint 2-szer kerülnek megrendezésre. Van kezdeményezés népdalköri foglalkozás megtartására is, melyeket szívesen látogatják. Szervez még a Városi Művelődési Központ ezeken a rendezvényeken kívül speciálisan ennek a korosztálynak idősek világnapi programot is.

Szerencsére látogatók vannak, tehát mondhatjuk, hogy a mátészalkai idősek igen érdeklődők programok szempontjából.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Járdák, utak egyre romló állapota. Az idősek számára nehezen megközelíthető intézmények.	Terek, utak akadálymentesítése, térkövezés. Padok, parkok akadálymentes megközelíthetősége, idősbarát környezet kialakítása. Buszmegállóba padok és szemétyűjtők kihelyezése.
Szükségletfelmérés. Aktuális adatok hiánya az ápolási igényekről. (elég-e 48 férőhely a városban?)	Civil szervezetekkel, lakókörnyezetben lévő egyéb szervezetekkel történő felmérés.
Idősek elmagányosodása, elszigetelődése. (szégyellik helyzetüket?) Éjszaka egyedül maradnak, megbetegednek, nem tudnak mentőt hívni.	Orvosok részéről preventív előadások, a felismerhető jelekről. Klubon, gyülekezeten belül idősek látogatása, istentiszteletekre szállításban segítség. Nyugdíjas klubokba tagok bevonása – közösségi háló, szomszédság, önszervező szervezetek nagyobb szerepe.
Közlekedés, akadálymentesítés megoldatlansága. Nincsenek alacsonypadlós buszok, helyi járatok.	Speciális kisbusz. Szállítószolgálati gépjármű. (akár bérelve) Támogató szolgálat által fuvarozhatók körének kibővítése.
Fiatalok idősekkel (és minden hátrányos helyzetűvel) szembeni szemlélete. Megszólítási nehézségek („bámulás”)	Gyermek önkéntesek? Iskolában x óra (tényleges – nem papíron) önkéntes munka. Találkozók szervezése az elméleti alapok megismerésére, ezáltal ne sokként éljék át az első találkozást (kerekesszék, demencia) Diákok által írt pályázatok: „Egy napom Marika nénivel”

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Szabolcs– Szatmár- Bereg megye a fejletlenebb megyék közé tartozik Magyarországon. A városban ez alapján a szociálisan hátrányos helyzetű rétegek száma igen magas. Az intézményünkben az ellátottaknak ill. családtagjaiknak kb. 70 % -a anyagi, megélhetési és egyéb mentális gondokkal küzd . Ez jól mutatja a halmozottan hátrányos helyzet erőteljes jelenlétét.

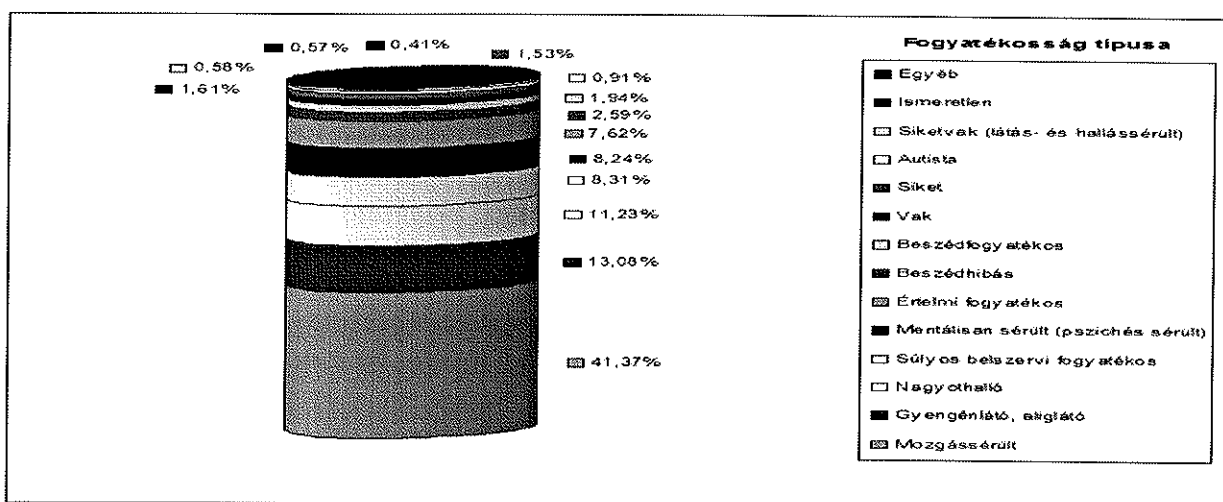
A fogyatékossg meghatározásában kétféle fogalom dominál. *Orvosi* vonatkozásban az egyénből kiindulva a fogyatékossg valamely testi vagy mentális képesség károsodása, amellyel mások egy elfogadott norma szerinti mértékben rendelkeznek. *Szociális* tekintetben társadalmi közösségből kiindulva képesség károsodása önmagában nem számít károsodásnak, csak akkor válik azzá, ha a társadalomban ez hátrányt jelent. Társadalmilag az előbbi felfogás elfogadottabb.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A népesség fogyatékoságtípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 41,37 %, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 %.

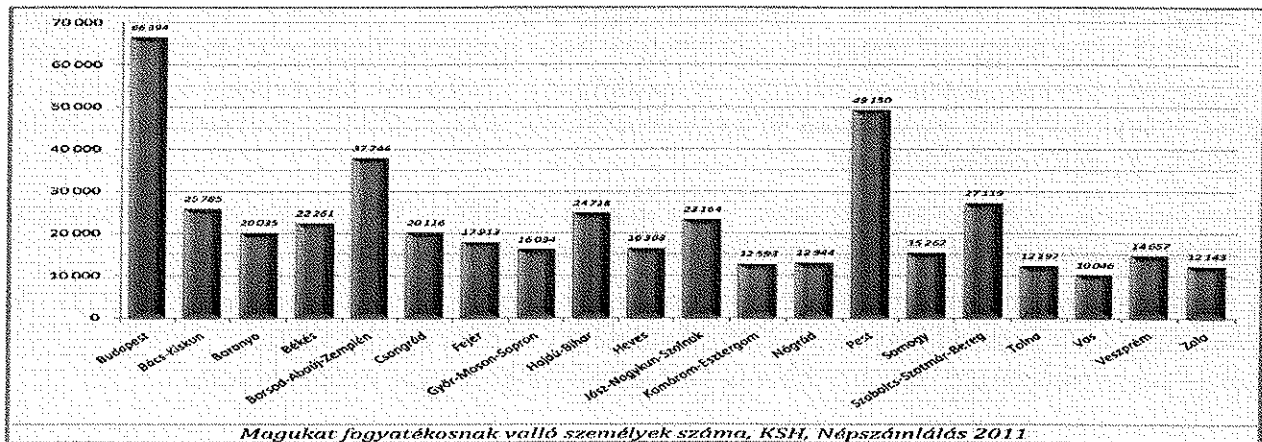
A fogyatékos népességen belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport.

A legtöbb gondot az okozza szerte az országban, így városunkban is, hogy nincs 100%-os akadálymentesítés a fogyatékoságtípusának megfelelően. Tapasztalatok szerint azok a szülők, akik fogyatékkal élők gyermekeit nevelnek, gyakran érzik magukat megbélyegezetteknek, illetve kirekesztetteknek. Gyakran gondot okoz a megfelelő bölcsődei ellátás hiánya, ami szerencsére Mátészalkán nem jellemző, hiszen a bölcsődénk szívesen fogad fogyatékkal élő gyermekeket. Óvodánkban azonban azokat a gyermekeket, akik nem szobatiszták, nem tudják ellátni, hiszen erre szabad kapacitás nincs. Nem mindenhol kiépített az egyértelmű jelölések rendszere, sajnos ez nálunk is megfigyelhető.

A 2011. évi népszámláláson a fogyatékoságra irányuló kérdés megválaszolása önkéntes volt, a lakosság 89% -a adott meg választ. 2011-ben a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt Magyarországon, a népesség 4,6 százaléka.

Az előző népszámláláshoz képest a magukat fogyatékkal élőknek valló személyek száma csökkent, ennek oka lehet, hogy 2011-ben a tartós betegségek külön kategóriában szerepeltek, de lehet a fogyatékoságtípus fogalma a kapcsolódó szociális ellátások okán az érintettek körében módosult.

A 2010 novemberében elfogadott Európai Fogyatékosügyi Stratégia (2010-2020) arra irányul, hogy a fogyatékosokkal élő emberek érvényt tudjanak szerezni uniós polgárként megillető jogokat és könnyebbé váljon számukra a mindennapi élet.

A Stratégia céljait – miszerint javítani szeretné a fogyatékos személyek társadalmi befogadását, jólétét, jogaik teljes körű gyakorlását – Önkormányzatunk magáénak érzi, és teljes mértékben egyetért azzal. Kiemelten kezeli annak alapelveit is, melyek a következők:

- szakpolitikai alkotómunka induljon a magas színvonalú oktatás ösztönzése céljából,
- mihamarabb megvalósuljon a fogyatékosok számára kiállított igazolványok kölcsönös elismerése az EU egész területén azért, hogy egyenlő elbánásban részesüljenek,
- akadálymentesítési szabványok jöjjenek létre a szavazóhelyiség és a kampányanyagok vonatkozásában,
- jogaik megfelelő figyelmet kapjanak a külső fejlesztési programok kidolgozása során a tagjelölt országok viszonylatában,
- foglalkoztatottság növelése a fogyatékkal élők körében.

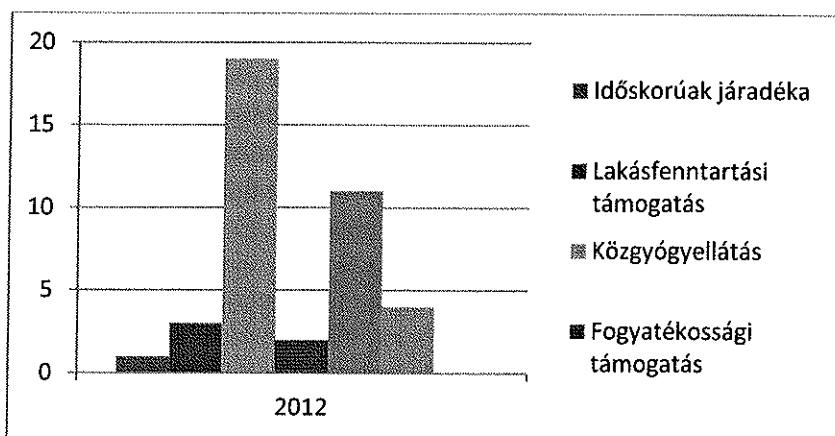
A végrehajtás során az EU finanszírozást biztosít majd az említett célokra és ösztönzi a tagállamok kormányait, hogy segítsenek a hátráltató akadályok leküzdésében.

Mátészalka város Önkormányzata valamennyi intézményében foglalkoztat a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. tv. 22. §-ában meghatározott megváltozott munkaképességű személyt.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

Nagy valószínűséggel beszélhetünk arról, hogy aki közgyógyellátásban, időskorúak járadékában, közlekedési támogatásban, ápolási díjban részesül városunkban, azok közül egészen biztosan van olyan, aki fogyatékkal él. Alábbi táblázatunk segítségével kívánjuk szemléltetni azokat az ellátásokat, melyeket a 2012-es évben kaptak a fogyatékosokkal élő személyek.

Ezen kívül az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, aki Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású, illetve hontalanként elismert *fogyatékosági támogatásra* jogosult. A fogyatékosági támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Az ellátás iránti kérelmet a lakóhely, tartózkodási hely szerint illetékes Magyar Államkincstár megyei igazgatóságához kell benyújtani.

A *magasabb összegű családi pótlék* igényléséhez igazolást kell csatolni arról, hogy a 18 évesnél fiatalabb gyermek, a magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságról szóló 5/2003 (II.19) ESzCsM rendelet 1. mellékletében felsorolt betegségek illetve fogyatékoság valamelyikében szenved.

Az, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, *rokkantsági járadékra* jogosult.

Rehabilitációs ellátásra jogosult az a személy, akinek az egészségi állapota a komplex minősítés alapján 60%-os vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőzően 5 éven belül legalább 1095 napon át biztosított volt, keresőtevékenységet nem végez, valamint rendszeres pénzellátásban nem részesül. Továbbá akinek a foglalkoztathatósága helyreállítható és egészségi állapota 51-60% közötti, illetve tartós foglalkoztatási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50% közötti. A kérelmet a Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szervhez kell benyújtani.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások akadálymentesített helyszínen érhetőek el. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelve, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásaként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

A fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáférésük megoldott, sportlétesítmények használata szükséges lenne. A közlekedés területén a fogyatékosági támogatásban illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülők 90 %-os utazási kedvezménye nagyon jó, esetleg a kör bővítésén kell gondolkodni. Az intézményben internet hozzáférésre lehetősége van az

ellátottaknak, napi sajtó és magazinok viszont nem elérhetők a számukra. Akadálymentesítés megoldott, az intézmény előtti járda nem megfelelő illetve nincs mozgáskorlátozott parkoló. Ezen kívül számos lakóépületről elmondható, hogy nem megoldott annak akadálymentessége, mely igen nagy probléma. Nagy gond még az is, hogy vakvezető sáv egyik intézményben sincs. Sajnos az Önkormányzat szűkös anyagi keretei miatt ezek megoldásait nem tudja vállalni, csakis hazai vagy uniós pályázat keretein belül.

A középületek, munkahelyek tekintetében elmondható, hogy az akadálymentesítés nem teljes körű, hiszen van olyan intézmény, ahol csak a rámpa található meg, vagy csak a lift, de általánosan kijelenthető, hogy a mozgáskorlátozottak számára valamennyi közintézmény, munkahely megközelíthető.

Az intézmény jelenlegi formájában 2006. január 01 –től működik. a Fogyatékos személyek nappali ellátása tagintézmény. Fenntartója a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Társulás.

Az ellátottak köre:

Az intézmény szervezeti és működési szabályzatában illetve a működési engedélyben meghatározott alapfeladata szerint ellátja a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek gondozását és terápiás célú foglalkoztatását 32 férőhelyen, akik nem vagy csak részben oktathatók, képezhetőek és ellátásukra foglalkoztatásukra intézményi keretek között van lehetőség, és gyógyintézeti kezelést nem igényelnek.

Elsődleges cél a gondozottak nagyobb önállóságra való nevelése, illetve hatékony társadalmi integrációja.

Az intézményben szociális- foglalkoztatás 2006-tól működik. Jelenleg az intézmény 27 főt lát el, akikből 12 fő férfi, 15 fő nő. Ha megvizsgáljuk korcsoportos megoszlásukat elmondható, hogy 18-25 éves 2 fő; 26-30 éves 7 fő; 31-40 éves 12 fő; 41-60 éves 5 fő; 60 év fölött pedig 1 fő van az intézményben.

Állapot szerinti megbontás az alábbiak szerint alakul:

- tanulásban akadályozott: 14 fő
- közepes mentálisan retardáció: 8 fő
- súlyos értelmi fogyatékos : 1 fő
- halmozottan fogyatékos: 2 fő
- Down szindrómás: 1 fő
- súlyos mozgáskorlátozott: 1 fő

Városunkban a fogyatékkal élők társadalmi integrációját jelentős mértékben segíti a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények szervezeti keretén belül működő támogató szolgáltatás. A Szolgálat 2005 februárjában kezdte meg működését.

A Támogató szolgáltatás célját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/C. §. (1) bekezdése határozza meg, így a szolgálat működtetésével hozzá szeretnének járulni a fogyatékos személyek önálló életvitelének megkönnyítéséhez a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságuk megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosításával.

A városban élő valamennyi szociálisan rászorult súlyosan fogyatékkal élő személy (mozgás, – látás, –hallás, - értelmi fogyatékos, illetve autista) számára biztosítják szolgáltatásaikat.

A támogató szolgáltatás feladata, a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen:

a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),

b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,

c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása.

A támogató szolgáltatás átlagosan 44 fő gondozását végzi.

A szolgálat személyi és tárgyi feltételei megfelelőek, kerekesszék szállítására alkalmas, kétsínes mobil rámpával rendelkező személygépkocsival látják el a feladatukat.

A támogató szolgáltatás térítési díj köteles szolgáltatás. Mátészalka város Önkormányzatának Képviselő-testülete a térítési díj megállapításánál figyelembe vette a gondozottak szociális körülményeit és a számított intézményi térítési díj összegénél lényegesen alacsonyabb összegben állapította meg az intézményi térítési díjat. Különlegesen indokolt esetben lehetőség van egyedi elbírálás alapján a térítési díj méltányosságából történő megállapítására is.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékosot ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszolgáltató csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetőség van.	A kommunikáció színtere az internet világa, amely a felhasználók otthonába hozhatják a közösséget. Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése (db), olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.
Nem minden épület akadálymentesített.	Komplex akadálymentesítés hazai vagy uniós források felhasználásával.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A város közösségi életének alakításában jelentős szerepet vállalnak a civil szervezetek. Az alább felsorolt szervezetek szerves részei a városban megrendezésre kerülő különböző programoknak, hatékonyan segítik a gyermekjóléti szolgáltatás valamint a családsegítő központ munkáját is.

Nagycsaládosok Egyesülete: segítség a nyári napközis tábor szervezésében, a Mindenki Karácsonyának támogatása

Johannita Segítő Szolgálat: segítség a karácsonyi műsorhoz, édesség, ruha-adomány, konzervek, stb. a rászoruló ügyfelek részére

Boldog Családokért Egyesület: az Egyesített Szociális Intézmények kezdeményezése szakemberek csatlakozásával

„Szemünk fénye a gyermek”: a bölcsőde alapítványa

Máltai Szeretetszolgálat: ruhasegély a rászoruló ügyfeleknek

Vöröskereszt: tárgyi segítség a rászorulóknak

Holdszugár Nyugdíjas Klub

Napsugár Nyugdíjas Klub

Royal Nyugdíjas Klub

Óda a fényhez: vakok és gyengénlátók klubja

Katolikus Karitás

Szent Erzsébet Kamiliánus Család

AE Klub

Mozgáskorlátozottak Egyesülete

Hallássérült Szülők Gyermekéiért Klub

Diabétesz és Érrendszeri Betegek Klubja

Az Önkormány az anyagi lehetőségéhez mértén rendszeresen támogatja a civil szerveződések munkáját.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A helyzetelemzés során feltárt problémákat minden esetben azon egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakemberek nyújtották, akik a mindennapi életük során a megfelelő célcsoportok gondjaival, életvitelbeli dolgaikkal foglalkoznak. Mondhatjuk, hogy a munkacsoportok nemcsak a saját hátrányos helyzetű csoportjaik problémáit foglalták meg, hanem a többihez is nyújtottak segítséget számunkra. A hatékony együttműködés módszere volt a legeredményesebb mind a szakemberek, mind pedig az Önkormányzat részéről. Nagy volumenű vizsgálat, régebbi kérdőívek elővétele és hosszas statisztikák átnézése eredményezte azt, hogy a problémák feltárásra kerültek. A folyamatos kapcsolattartás mind az interneten, mind telefonon, mind pedig személyesen rendkívül jól működött. Az Önkormányzat számára elégtétel, hogy a civil szervezetek is részt tudtak vállalni egy-egy emberük által. Szívet melengető ez a példaértékű összefogás egy hasznos cél érdekében.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program-tervezetet minden fél megismeri és véleményezheti. A Képviselő-testület által elfogadott programot közzétesszük az Önkormányzat honlapján, a www.mateszalka.hu internetes oldalon, így az abban feltárt problémák megoldásait, az azokra épített intézkedési terveket bárki megtekintheti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Lakhatási szegregáció, gettósodás	1. Bérlakás állomány fejlesztés
	2. Szakképzetlenség.	2. Képzések, szakképzések, OKJ-S képzések
	3. Egészségügyi problémák.	3. Vizsgálatok, szűrővizsgálatok szervezése
	4. Ráhagyó nevelés módszereinek alkalmazása.	4. Terhesség kezdetétől folyamatos kontroll alkalmazása.
	5. Politikai-társadalmi konfliktusok.	5. Rendészeti képzések, ösztöndíjprogramok.
	6. Roma lányok korai terhessége.	6. Korai felvilágosítások, előadások.
Gyermekek	1. Szakemberhiány az óvodában	1. Képzések szervezése.
	2. Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya.	2. Táborszervezés, sportprogramok.
	3. Eltérő környezeti kultúra problémák.	3. Közösségépítés játékkal, programmal.
	4. Szülői tájékoztatatlanság a gyermek testi, lelki egészségéről.	4. Orvosi előadások, tájékoztatók szervezése szülőknek.
Idősek	1. Járdák, utak romló állapota.	1. Térkövezés, idősbarát környezet.
	2. Ápolási igények és férőhelyek hiánya.	2. Igényfelmérés szervezetek bevonásával.
	3. Idősek elmagányosodása.	3. Preventív előadások, klubgyűlések.
	4. Közlekedési gondok az időseknél.	4. Speciális kisbusz beszerzése.
	5. Fiatalok és idősek közötti érthetlenség.	5. Találkozók szervezése, önkénteskedés.
Nők	1. Alacsony iskolai végzettség miatti munkanélküliség.	1. Képzések, vállalkozói szféra ösztönzése, munkahelyteremtés.
	2. Gyermekvállalási dilemma.	2. Atipikus foglalkoztatás bevezetése.
	3. Családon belüli erőszak.	3. Kapcsolaterősítés a helyi szervekkel.
	4. Kisgyermekes anyák nehézkes közlekedése.	4. Járdák felújítása, gyerekes parkolóhelyek kialakítása.
	5. Egyedülálló nők mindennapi gondjai.	5. Találkozók, tanfolyamok szervezése.
	6. Felkészületlenség az anyaságra.	6. Felvilágosító programok szervezése.
Fogyatékkal élők	1. Kevés kommunikációs lehetőség a fogyatékkal élők számára.	1. Térítésmentes internetes lehetőségek bevezetése.

2.Prevenációs szolgáltatásokat a mozgáskorlátozottak kevésbé veszik igénybe.	2. Kisbuszok, közlekedési eszközök beszerzése pályázat útján.
3. Nem minden épület akadálymentesített.	3. Komplex akadálymentesítés.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ma csak szakma! 2. Élhetőbb lakhatási körülmények megteremtése 3. Az egészséges roma társadalom 4. Tanácsok gyermekvállaláshoz roma származású szülőknek 5. Romák szerepe a politikában és a közéletben 6. Inkább előbb, mint utóbb! 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, szervezők, romák, civil szervezetek 2. Romák, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Önkormányzat, önkéntesek 3. Önkormányzat, egészségügyi szakemberek, képzésszervezők, Köznevelési intézmények 4. Védőnők, Családsegítő, roma nők, RNÖ, pályázatiírók 5. Roma fiatalok, Rendőrség, Köznevelési Intézmények, szülők 6. RNÖ, védőnők, Gyermekjóléti, Egészségügyi szakemberek
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. A megfelelő személyi állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában. 2. Játékos készségek fejlesztése 3. Mindenki egyért, egy mindenkiért. 4. A gyermek mindenekelőtt 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dolgozók, Önkormányzat, Főiskolák, Egyetemek 2. Gyermekek, Szülők, Iskola, Egyház, Civil szervezetek, Pedagógusok 3. Gyermekek, Köznevelési Intézmények, Egyházak, Gyermekjóléti Szolgálat 4. Szülők, gyermekek, dolgozók, Önkormányzat. civil szervezetek

Idősek	1. Akadálymentesített élet idősebb korban	1. Önkormányzat, vállalkozók, pályázatírók, pályázatkezelő, civil szervezetek
	2. Biztonságban az élet alkonyán is.	2. Civil szervezetek, pályázati forrás, Idősekért közalapítvány, Önkormányzat
	3. Idős korom ellenére is aktívan élek!	3. Idősek, szervezők, Egyház, Alapítvány, Városi Műv, Központ
	4. Biztonságos utazás felkutatásának lehetőségei	4. Önkormányzat, Alapítvány, civil szervezetek, pályázatkezelő
	5. Fiatalok és idősek	5. Fiatalok, önkéntesek, idősek, Köznevelési Intézmények, Önkormányzat
Nők	1. Munkahelyteremtés alacsony iskolai végzettségű nők esetében	1. Nők, szervezők, pályázatírók, Önkormányzat, civil szervezetek
	2. Karrier vagy család?	2. Nők, közintézmények, Önkormányzat, pályázatírók, civil szervezetek
	3. Az erőszak visszaszorítása	3. Nők, Rendőrség, Családsegítő, egyház
	4. A kisgyermekes anyák közlekedésének megkönnyítése a városban.	4. Önkormányzat, pályázatírók, civil szervezetek
	5. Váló Háló	5. Egyház, civil szervezetek, Családsegítő, Önkormányzat
	6. Készüljünk együtt a gyermeknevelésre	6. Állapotos nők, védőnők, orvosok, Önkormányzat, egyházak.
Fogyatékkal élők	1. Internet, a világ összetartó ereje	1. Fogyatékkal élők és családjaik, Önkormányzat, civil szervezetek
	2. Egészségügyi szolgáltatások könnyebb elérhetősége a fogyatékkal élők számára	2. Fogyatékkal élők, Önkormányzat, Egészségügyi Intézmények, Civil szervezetek, Egyház
	3. Komplex akadálymentesítés Mátészalkán	3. Műszaki Iroda, Rehabil. szakember, Jegyző, Polgármester, FOSZ, Egyesületek

Jövőképünk:

Mátészalka város Önkormányzatának legfőbb célja a városban élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Az intézkedési területek részletes kifejtését lásd a 6. számú mellékletben.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelennzés következtetésében feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Ma csak szakmai	Szakképzetlen ség túlburjánzása, alacsony iskolai végzettség.	Roma származású tanárok bevonásával a képzések sikeres elérése, magasabb iskolai végzettség megszerzése.	Roma Integráció Évüzede Program, Nemzeti Felzárkóztató Stratégiai, Integrált Városfejlesztési Stratégiai	Megállapodás a megkötés a képzésszervezőkkel, tanulók kiválasztása, szerződés aláírása, képzések lebonyolítása, bizonyítvány osztás.	Képzésszervezők, Munkaügyi Központ	2014.08.01.	Képzési szerződés aláírása	Humán, pénzügyi (hozzájárulás)	Erőforrások folyamatos biztosításával.

2	Elhetőbb lakhatási körülmények megeremítése	Lakhatási szegregáció, gettósodás.	Szociális bérlakás állomány fejlesztése, közszolgáltatások kártérítés kialakítása.	Integrált Városfejlesztési Stratégia, Nemzeti Felzárkóztató Stratégia	Pályázati források felkutatásának kialakítását a szociális lakásállományokat, majd a közszolgáltatások kártérítésének kialakítását a tanítjuk meg a roma lakosokat a pénz beosztására.	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Mátészalka Város Önkormányzata	A pályázat megvalósításának utolsó napja.	Lakásállomány fejlesztésének befejezése.	Humán: emberek pénzügyi bérek	A közszolgáltatások folyamatos kártérítése.
3	Az egészséges roma társadalom.	Egészségügyi problémák alakulása a roma társadalomban	Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése szakemberek bevonásával, mobil vizsgálatszervezés a telepeken.	Integrált Városfejlesztési Stratégia, Nemzeti Felzárkóztató Stratégia, Nemzeti Reform Program, Népegészségügyi Program	Igényfelmérés alapján meg kell szervezni a vizsgálatokat helyi szinten.	Mátészalka Város Önkormányzat, Mátészalkai Területi Közház, orvosok	2015.12.31.	A jelentkezők magas száma	Pénzügyi forrás biztosítás, emberek bevonásával.	A szűrővizsgálatok folyamatos szervezése.
4.	Tanácsok gyermekneveléshez roma számmazású szülőknek.	Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása.	Gyermeknevelési módszerek megtanítása, előadások szervezése.	Integrált Városfejlesztési Stratégia, Nemzeti Felzárkóztató	Előadások alkalmazásával megtanulják a helyes gyermeknevelés	Képzésszervezők, Védőnők, Családsegítő	Folyamatos	A Biztos Kezdet Gyereklábazban a magas	Pénzügyi: bérek, uniós forrás humán	Előadások folyamatos szervezése és a Gyereklábaz férőhelyeinek

			Féleves ellenőrzések.	Stratégia, ONAP, Biztos Kezdet Program	elési elveket. Létre kell hozni uniós forrásból a Biztos Kezdet Gyerekházat.			létszám.	erőforrás, eszközrendszer	bővítése
5.	Romák szerepe a politikában és a közéletben	Romák politikai és társadalmi konfliktusai	Felkutatni a tehetséges fiatalokat, ösztöndíjakkal támogatni. Minél több roma fiatal kell bevonni a rendészeti képzésekbe.	Nemzeti Felzárkóztató Stratégia, Nemzeti Reform Program	Az ösztöndíj programmal és a rendészeti képzések megvalósításával ösztönözni kell a roma fiatalokat a tanulásra.	Rendőrség, Köznevelési Intézmények, Roma Nemzetiségi Önkormányzat	Folyamatos	Folyamatosa emelkedő létszám	Humán erőforrás, pénzügyi és eszközrendszer biztosítás a.	Folyamatos képzések, ösztöndíjak kiosztása.
6.	Inkább előbb, mint utóbb!	Roma lányok korai teherbeesése.	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, előadások szervezése szülőknek. Tanulják meg a védekezési módszereket. Kevesebb legyen a fiatal anyává váló roma lány.	Nemzeti Felzárkóztató Stratégia, Nemzeti Reform Program	A felvilágosítások és előadások alkalmazásával megtanulják a helyes védekezési módszereket. Vendégelőadók meghívása, akik roma származásúak. k. renthagyó osztályfőnökök	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Köznevelési Intézmények	Folyamatos	Folyamatosan emelkedő létszám, mind a szülők, mind a gyermekek tekintetében	Humán erőforrás, anyagi (bérek) eszköz és helyrendszer biztosítás a.	Folyamatos előadások szervezése.

II. A gyermekek esélyegyenlősége		i órák szervezése.								
1	A megfelelő személyi állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában	Szakember hiány Óvodában.	Olyan szakemberek dolgozzanak az óvodában, akik a gyermek minden igényét kielégítik, Minél szerteágazóbb egy-egy pedagógus végzettsége, annál színesebben fejleszhető a gyermek.	Legyen jobb a gyerekeknek, Nemzeti Reform Program, Szociális Szolgáltatástervezési koncepció, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	A megfelelő pedagógusok kiválasztása, képessékre való jelentkeztetésük, folyamatos beirakozás. Gyakorlati lehetőség biztosítása helyben.	Négy Évszak Óvoda dolgozó, Mátészalka Város Önkormányzat	Államvizsga és diplomaosztó napja (3-5 év)	Sikeres beirakozás, sikeres felévek teljesítése	Humán, pénzügyi és eszközrendszer biztosítás	Folyamatos továbbképzések szervezése a dolgozók körében.
2	Játékos készségek fejlesztése.	Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya.	Meglévő készségek, képességek fejlesztése. Ismeretek bővítése és sport szeretetére nevelés. Új játékok tanításával megtanulja a szabadiidejét hasznosan.	Legyen jobb a gyerekeknek, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Sportkörök szervezése a finom- és nagymozgások fejlesztéséhez. Kézműves foglalkozások szerveznie, a illetve gyermekek által ismeretlen játékok tanítása.	Mátészalka Város Önkormányzat, Óvoda, Iskola	A megkezdéstől számított 1 hónap	Emelkedő létszám.	Humán, pénzügyi és eszközrendszer biztosítás	A sportkörök folyamatos szervezése

3	Mindenki egyért, egy mindenkiért.	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek.	Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyerekek egyformán érzik magukat. Táborok szervezése.	Legyen jobb a gyermekeknek, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Közösségépítő játékok, programok szervezése, táborok megalakítása	Óvoda, Köznevelési intézmények	Folyamatos	A megbélyegzések csökkentése.	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Folyamatos táboroztatási lehetőség biztosítása
4.	A gyermek mindennekelőt	Szülői tájékoztatatlanság a gyermek testi, lelki egészségéről.	Cél, hogy a szülő megismerje a helyes eszközöket gyermeke testi, lelki egészségének megóvására.	Legyen jobb a gyermekeknek Nemzeti Reform Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Orvosi előadások, tájékoztatók megszervezése. Pedagógusi bemutató nap megszervezése, lebonnyoltítás a, szülő-gyermek rendezése.	Óvoda, Iskola	Folyamatos	Testileg, lelkileg egészséges gyermekek száma növekszik	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Az előadások gyakoribb megtartása.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Munkahelyteremtés alacsony iskolai végzettségű nők esetében.	A nők nagy része alacsony iskolai végzettségű	Felkutatni őket, képzéseket szervezni, melyeket lemorzsolódás nélkül teljesítenek. Munkahelyteremtés, foglalkoztatás.	Székely Kálmán terv, Nemzeti Reform Program	Igényfelmérés után és képzések megszervezése, lebonnyoltítás a. Pályázatok beadása munkahelyre	Önkormányzat, Vállalkozók	Folyamatos	Lemorzsolódási arány 0%	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Több ilyenfajta képzések szervezése.

2	Karrier vagy család?	Dilemma a gyermekvállalás.	Cél, hogy ne féljenek a vállalkozástól a nők. Valamint fontos, hogy a kisgyermekes anyák könnyebben visszaintegrálódás a megtörtént helyi szinten.	Székely Kálmán Reform Program	Gyermekbarát munkahelyek kiakasztása, atipikus foglalkoztatási formák bevezetése helyi szinten. Képzések, továbbképzések szervezése.	Önkormányzat	Legfeljebb a 3 éves koráig.	Több dolgozó nő vállal gyermekét.	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	A városban élő vállalkozások is létrehozhatják gyermekbarát munkahelyeket.	
3	Az erőszak visszaszorítás	Családon belüli erőszak eltitkolása.	Mivel több nő bántalmazott a felkutatása városban, valamint a összefogás érték.	Intézményi dokumentumok, NANE, Nemzeti Reform Program	Alkalmankénti családlátogatók problémás családoknál. együttműködés a helyi Rendőrséggel. Iskolai és helyi előadások megtartása szakemberek	Rendőrség, Családsegítő Szolgálat	Folyamatos	Több nő vállalja a bántalmazást.	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Egyre több kerül megrendezésre.	

4.	A kisgyermekes anyák közlekedésene k megkönnyítés e a városban.	A kisgyermekes anyukák közlekedése nehékes.	Gyalogos közlekedés megkönnyítése újításokkal, valamint azt, hogy a város a kismamák számára is elérhetőbbé váljon.	Intézményi dokumentumok, Integrált Városfejleszté si Stratégia, Nemzeti Reform Program	kel. Pályázati forrás felkutatása, benyújtása. Gyermekbar át járdák kialakítása térkövezésse l. Gyerekes parkolóhelye k kialakítása.	Önkormányz at	Folyamatos	Egyre több járda kerül felújításra és épülnek meg a parkolóhe lyek.	Humán erőforrás, eszközren dszer, anyagi javak.	Az egész város járdái felújításra kerülnek pályázati forrás segítségével.
5.	Váló Háló	Az egyedülálló nők mindennapi gondjai	Feltérképezni az egyedülálló számát a városban, őket közösségi klubok szervezésével kell visszavezetni a társadalmi életbe. Önbizalom növelése.	Intézményi dokumentumok Nemzeti Reform Program,	Barkáccstanfo lyamok, lelki segítségnyújt ás, klubdelutánó k szervezése.	Egyház, Önkormányz at	Folyamatos	Szinte minden egyedülál ló nő rész vesz az összejöve teleken.	Humán erőforrás, eszközren dszer, anyagi javak.	Tanfolyamok folyamatos szervezése.
6.	Készüljünk együtt a gyermeknevel ésre.	Az anyaságra való felkészületlen ség.	Cél, megismerjük azokat tevékenységeket, amelyeket egy kisbaba étkézésekor tudni kell előadások szervezésével (pelenkázás, fogások, etetési technikák stb.)	Intézményi dokumentumok, Nemzeti Reform Program	Felvilágosító , ismeretbővít ő programok szervezése. Baba-mama napok	Családsegítő Szolgálat, Gyermekjólé ti Szolgálat	Folyamatos	Létszáme melkedés	Humán erőforrás, eszközren dszer, anyagi javak.	Baba-mama napok népszerűsége

IV. Az idősök esélyegyenlősége

1	Akadálymentesített életidősébkorban.	Járdák, utak romló állapota.	Egy időszarát környezet kialakítása, amely komplexen akadálymentesített	Helyi dokumentumok, Nemzeti Reform Program	Terek, utak akadálymentesítése pályázat útján. Padok, parkok megközelíthetősége, időszarát környezet kialakítása.	Önkormányzat, Idősök Bontlakásos Otthona	Folyamatos	Minél több járda és út akadálymentes.	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Folyamatosan bővülő pályázati lehetőségek intézmények akadálymentesítésére is.
2	Biztonságban az életalkonyán is.	Ápolási igények férőhely hiánya városban.	Felkutatni az idősök ápolási igényét. Valamint ezzel párhuzamosan bővíteni kell a férőhelyek számát, az esetleges új igények kielégítése céljából.	Helyi dokumentumok Nemzeti Reform Program	Pályázat felkutatása, benyújtása. Igényfelmérés és nyertes pályázat után a férőhelybővítés megtörténik, majd az arra „Vágyókat” elhelyezni az intézményben	Idősökért Közalapítvány Idősök Bontlakásos Otthona	Folyamatos	Nyilvántartások, igényfelmérés elkészítése	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Jobb színvonal biztosításának fenntartása.
3	Idős korom ellenére is aktívan élnek!	Idősök elmagányosodás, elszigetelődése.	Cél, hogy a magányos idősök újra közösségi életet éljenek úgy, hogy klubdelutánokra, foglalkozásokra	Helyi dokumentumok, Nemzeti Reform Program	Preventív orvosi előadások, klubok, közösségi háló	Egyházak, Idősök Bontlakásos Otthona	Folyamatos	Minél többen vegyenek részt a közösségi életben.	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Minden magányos idős ember bevonása a társadalmi életbe.

4.	Biztonságos utazás felkutatásának lehetőségei	Közlekedés, akadálymentesítés megoldatlansága. Alacsony padlós kisbuszok nincsenek.	Cél, egy olyan közlekedési eszköz beszerzése, amivel megkönnyítjük az Idősek Bontakásos Otthonában élő idősek szállítását.	Helyi dokumentumok, nyilvántartások, Nemzeti Reform Program	Pályázat felkutatása, benyújtása, igényfelmérés a városban élő idősebb korosztály körében.	Önkormányzat, Idősek Bontakásos Otthona	Folyamatos	A busz kihasználtsága 100 %	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	A szállítási kibővítése a városban élő idősekre is.										
5.	Fiatalok és idősek	Fiatalok idősekkel szembeni szemlélete. Megszólítási nehézségek.	Cél, hogy a fiatalok tiszteljék az idősebb korosztályt, segítsék őket az önkéntes munkáival.	Helyi dokumentumok, iskolai dokumentáció, Nemzeti Reform Program	Önkéntes fiatalok felérképezés, találkozók megszervezése.	Iskola, Idősek Bontakásos Otthona	Folyamatos	Emelkedő létszám	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	A projekt megrendezésére kerüli legalább havonta										
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége																				
1	Internet, világ összetartó ereje.	Az elszigetelten élő fogyatékkal élők és családjaik számára a közösségi életbe való bekapcsolódás lehetősége	Egy olyan rendszer kiépítése, mellyel könnyebben elérhetővé válik a társadalom. az internet segítségével, így megnyílik a világ. Képzések az internet	Nemzeti Reform Program, Európai Fogyatékosügyi Stratégia	Közterületek kiépített, jól működő WIFI szolgáltatás. Támogatási rendszer bevezetése, az internet hozzáféréséről.	Egyesületek, ESZI	Folyamatos	Képzések jelenlévők száma.	Humán erőforrás, eszközrendszer, anyagi javak.	Több forrás támogatási rendszer létrehozására.										

		használatáról.											
2	Egészségügyi szolgáltatások könnyebb elérhetősége a fogyatékkal élők számára.	Az egészségügyi prevenció szolgáltatások at mozgáskorlátó zottak kevésbé veszik igénybe.	Egy szállítási eszköz beszerzése a cél, amivel a mozgáskorlátókat szállítani lehet kényelmesen vizsgálatokra.	Nemzeti Reform Program, Európai Fogyelekossá gyügyi Stratégia	Ingyenes és mozgó programok szervezése. Speciális eszközök beszerzése.	Egyesületek, ESZI, Egészségügyi dolgozók	Folyamatos	Egyre többen vesznek részt a vizsgálatokon.	Humán erőforrás, eszközözen dszer, anyagi javak.	Több ilyen szállítási eszköz beszerzése és alkalmazása.			
3	Komplex akadálymentesítés Mátészalkán.	Nem minden épület akadálymentesített Mátészalkán.	A hiányosságok feltárása, pályázatok benyújtása. Végül a legfontosabb a komplex akadálymentesítés az egész városban.	Nemzeti Reform Program, Európai Fogyelekossá gyügyi Stratégia	Megfelelő szakember kiválasztása. Tervek engedélyeztetése, elfogadtatása, benyújtása.	Önkormányzat, Rehabilitációs szakember	Folyamatos	Rövid időn belül komplex akadálymentesítés meg végbe az intézményeknél.	Humán erőforrás, eszközözen dszer, anyagi javak.	A város egész akadálymentesítése elérhető mindenki számára.			

SWOT ANALIZIS

<p>Erősségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - város a szatmári térség központja, - kereskedelmi és szolgáltatási központ, - erős középfokú intézmények, - nemzetközi tőke húzó hatása, - produktív népesség magas aránya, - ipari park megléte, - pénzintézetek jelenléte, - élő kapcsolat a munkaügyi kirendeltséggel, - széleskörű egészségügyi ellátó rendszer, - helyi média megléte - lokálpatriotizmus, civilszervezetek száma - jó közbiztonság 	<p>Gyengeségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - periférikus földrajzi fekvés, - magas elvándorlási arány, - kedvezőtlen hiedelmek a városról, - felsőfokú szakemberek hiánya, - tartós, magas munkanélküliség, - nagy a segélyezett aránya, - alacsony a felhalmozási tartalék, - elégtelen városmarketing, - turisztikai vonzerő hiánya, - hulladékkezelési gondok, - szabadidős létesítmények száma - új lakások alacsony száma,
<p>Lehetőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kettős határ közelsége, - M3 autópálya közeli nyomvonala, - kedvező központi fekvés, - letelepedett külföldi cégek vonzása, - kp-i akarat a felzárkóztatásra, - Uniós fejlesztési források pályázása, - repülőterek közelsége, - egészségturizmus lehetőségei 	<p>Hátrányok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - önerő hiánya külső források eléréséhez - gazdasági elmaradottság a határmentén, - halmozottan hátrányos helyzet, - a térség infrastrukturális elmaradottsága, - mg, feldolgozóipar helyzete, - kistérségi feszültségek megléte,

5.sz. Melléklet a Mátészalkai Kórház Járóbeteg és fekvőbeteg ellátó struktúrája
Mátészalkai Kórház járóbeteg ellátó struktúrája

47 járóbeteg ellátó munkahely, melyből 3
gondozó

Szakma- kód	Szakma	OEP kód	Szakrendelés	Heti szakor- vosi óra	Heti nem szakor- vosi óra
4602	sürgősségi betegellátó egységben szervezett szakellátás	150114603	Sürgősségi Betegellátó Osztály Msz.	folyamatos	
	sürgősségi betegellátó egységben szervezett szakellátás Összeg				
0100	belgyógyászat	150120114	Belgyógyászat szakr. I. Msz.	30	0
		150120115	Belgyógyászat szakr. II. Msz.	23	0
		150120101	Endokrinológiai szakr. Msz.	7	0
		150120116	Kardiológiai szakr. Msz.	30	0
	belgyógyászat Összeg				90
0103	endokrinológia, anyagcsere és diabetológia	150123010	Diabetológiai szakrend. Msz.	20	0
	endokrinológia, anyagcsere és diabetológia Összeg			20	0
0104	gasztroenterológia	150123104	Gasztroenterológia szakr. Msz.	30	0
		150123105	Endoszkópos labor Msz.	6	0
	gasztroenterológia Összeg				36
0200	sebészet	150120203	Sebészeti szakr. Msz.	35	0
	sebészet Összeg			35	0
0400	szülészeti-nőgyógyászat	150120430	Nőgyógyászati szakr. Msz.	30	0
		150120429	Szülészeti szakr. Msz.	20	0
	szülészeti-nőgyógyászat Összeg				50
0500	csecsemő- gyermekgyógyászat és	150120519	Gyermekgyógyászati szakr. Msz.	40	0
		150120520	Gyermekgyógyászat szakr. II. Msz.	6	0
	csecsemő- gyermekgyógyászat Összeg				46
0600	fül-orr-gégegyógyászat	150120606	Fül-orr-gége szakr. Msz.	30	0
	fül-orr-gégegyógyászat Összeg			30	0
0601	audiológia	150125642	Audiológia Msz.	5	0
	audiológia Összeg			5	0
0700	szemészet	150120706	Szemészet szakr. I. Msz.	30	0
		150120710	Szemészeti szakr. II. Msz.	15	0
	szemészet Összeg				45
0800	bőr- és nemibeteg-ellátás	150120811	Bőr és nemibeteg szakr. Msz.	40	0

		150120812	Bőr és nemibeteg szakr. II. Msz.	10	0
	bőr- és nemibeteg-ellátás Összeg			50	0
0900	neurológia	150120918	Neurológiai szakr. Msz.	33	0
		150120917	Neurol. szakr. II. Msz.(Agyérbeteg gond)	7	0
	neurológia Összeg			40	0
0904	klinikai neurofiziológia	150125614	EEG. vizsg. Msz.	5	0
	klinikai neurofiziológia Összeg			5	0
1000	ortopédia	150121010	Orthopedia Msz.	18	0
	ortopédia Összeg			18	0
1002	traumatológia	150120310	Traumatológia szakr. Msz.	58	0
		150120311	Traumatológia (Kézsebészet) Msz.	4	0
	traumatológia Összeg			62	0
1100	urológia	150121112	Urológiai szakrendelés Msz.	30	0
	urológia Összeg			30	0
1400	reumatológia	150121413	Rheumatológiai szakrend. Msz.	26	0
	reumatológia Összeg			26	0
1402	fizioterápia	15012F101	Fizio és mozgásterápia Msz.	24	14
	fizioterápia Összeg			24	14
1501	aneszteziológia	150125503	Aneszteziológia II. Msz.	10	0
		150125502	Aneszteziológia I. Msz.	10	0
	aneszteziológia Összeg			20	0
1800	pszichiátria	150121812	Pszichiátriai szakr. Msz	3	0
	pszichiátria Összeg			3	0
1900	tüdőgyógyászat	150121923	Tüdőgyógyászat szakr. Msz.	25	0
		150121924	Tüdőgyógyászati szakr. II. Msz.	18	0
	tüdőgyógyászat Összeg			43	0
2300	gyermek- és ifjúságpszichiátria	150124101	Gyermek pszichoterápia Msz.	16	0
	gyermek- és ifjúságpszichiátria Összeg			16	0
5000	orvosi laboratóriumi diagnosztika	150125015	Központi laboratórium Msz.	40	24
	orvosi laboratóriumi diagnosztika Összeg			40	24
5100	röntgendiagnosztika	150125113	Központi röntgen Msz.	55	0
	röntgendiagnosztika Összeg			55	0
5102	mammográfia	150125131	Mammográfia szakr. Msz.	18	0
	mammográfia Összeg			18	0
5301	teljeskörű ultrahang-diagnosztika	150125314	Ultrahang (rtg) Msz.	21	0
	teljeskörű ultrahang-diagnosztika Összeg			21	0
5303	echokardiográfia	150125331	Echocardiográfia Msz.	15	0
	echokardiográfia Összeg			15	0

5304	szülészeti és nőgyógyászati ultrahang-diagnosztika	15012NU02	Ultrahang (nőgyógyászat) Msz.	25	0
	szülészeti és nőgyógyászati ultrahang-diagnosztika Összeg			25	0
5400	kórbonctan és kórszövetten	150125411	Pathológia és kórszövetten Msz.	42	0
		150125412	Pathológia, kórszövetten II. Msz.	10	0
	kórbonctan és kórszövetten Összeg			52	0
5711	gyógytorna	150127416	Gyógytorna Msz.	0	30
	gyógytorna Összeg			0	30
JÁRÓBETEG SZAKELL. Összesen				920	68
5108	CT diagnosztika	150125211	CT Msz.	80	0
	CT diagnosztika Összeg			80	0
CT-MR Összesen				80	0
0800	bőr- és nemibeteg-ellátás	1501G0802	Bőr- és nemibeteg gondozó Msz.	10	0
	bőr- és nemibeteg-ellátás Összeg			10	0
1200	klinikai onkológia	1501G1202	Onkológiai gondozó Msz.	30	0
	klinikai onkológia Összeg			30	0
1900	tüdőgyógyászat	1501G1916	Tüdőgondozó Msz.	21	0
	tüdőgyógyászat Összeg			21	0
GONDOZÁS Összesen				61	0
JÁRÓBETEG ELLÁTÁS Összesen				1061	68

Mátészalkai Kórház fekvőbeteg ellátó struktúrája

fekvőbeteg ellátási osztály, 15 szakmában + egynapos szemészet

IP kód	Osztály	Szakma	Ágyszám
0110103	Belgyógyászati Osztály Msz.	belgyógyászat	75
0110103	Belgyógyászati Osztály Msz.	gasztroenterológia	5
0110103	Belgyógyászati Osztály Msz.	nefrológia	5
0110201	Sebészeti Osztály Msz.	sebészet	31
0110401	Szülészeti-Nőgyógyászati Osztály Msz.	szülészet	10
0110401	Szülészeti-Nőgyógyászati Osztály Msz.	nőgyógyászat	5
0110601	Fül-orr-gégegyógyászat Msz.	csecsemő és gyermek fül-orr-gégegyógyászat	4
0110601	Fül-orr-gégegyógyászat Msz.	fül-orr-gégegyógyászat	15
0110901	Neurológiai és Stroke	neurológia	35

	Osztály Msz.		
0110901	Neurológiai és Stroke Osztály Msz.	stroke ellátás	5
0110302	Traumatológiai Osztály Msz.	traumatológia	34
0111401	Reumatológiai Osztály Msz.	reumatológia	20
0111505	Aneszteziológiai és intenzív O. Msz.	intenzív ellátás	8
0114603	Sürgősségi Betegellátó Osztály Msz.	sürgősségi betegellátó egységben szervezett szakellátás	8
TÍV FEKVŐBETEG Összesen			260
01E0700	Egynapos szemészet Msz.	szemészet	
EYNAPOS SEBÉSZETI ELLÁTÁS Összesen			
01C0103	Krónikus Osztály Msz.	Krónikus belgyógyászat	45
KRÓNIKUS FEKVŐBETEG Összesen			45
Összesen			305

Mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Intézkedés címe:	Ma csak szakma!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szakképzetlenség túlburjánzása, alacsony iskolai végzettség.
Célok – Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A képzések megszervezése, a roma tagok kiválasztása, beiskoláztatása. Középtávú célunk az órák 90-100%-os látogatottságának véghezvitele roma származású tanár segítségével. Hosszú távú célunk pedig a sikeres tanfolyamok teljesítése. Nyomon követés, esetleges továbbképzések megszervezése igényfelmérés alapján.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Oktatási helyszín biztosítása, roma oktatóval való egyeztetés lefolytatása. Differenciált oktatási tananyagok összeállítása. Motivációs eszközök biztosítása.
Résztevők és felelős	Romák, szervezők, Önkormányzat, tanárok. Felelősek a szervezők a zavartalan lebonyolítás érdekében.
Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, civil szervezetek, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
Határidő(k) pontokba szedve	2014. augusztus 1.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kialakul a megfelelő osztálylétszám. 5-10%-os lemorzsolódási rátával számolunk. Középtávú mutatóink közé soroljuk az eredményes vizsgákat, vizsgázókat. Hosszú távú mutatók pedig a továbbképzések arányát mutatná.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz elegendő létszám. Nagyobb lesz a lemorzsolódási arány a vártnál. Minimális hajlandóság.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Infrastrukturális erőforrások, Anyagi erőforrások szükségesek.

Intézkedés címe:	Élhetőbb lakhatási körülmények megteremtése.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Lakhatási szegregáció, a romák többsége ún. „gettókba” tömörülve élnek a város elszigetelt helyein.

Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Rövid távú célunk felismertetni a roma társadalommal azt, hogy a lakásuk, lakáskörülményeik nem megfelelő. Másodlagos célunk a szociális bérlakás állomány fejlesztése. Hosszabb távon pedig a közszolgáltatások kártyás kialakítása közvetlen irányítású szakember mentorálásával, ez által is megelőzve a hátralékok kialakulását, valamint azok további keletkezésének megakadályozását.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Megfelelő hazai vagy uniós pályázati forrás felkutatása, valamint tájékoztató fórumok szervezése a célcsoport bevonásával.
Résztevők és felelős	Az érintett roma társadalom, Önkormányzat, szervezők, önkéntesek
Partnerek	Hazai vagy uniós pályázatkezelő, esetleg pályázattíró cég, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos, legfeljebb a nyertes pályázat teljesítési határideje.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Rövidtávon várható, hogy a fórum megszervezése után nő az igény egy élhetőbb környezet megteremtésére. A szociális bérlakás állomány pályázati forrás segítségével fejlődik. Hosszú távú célunk pedig, a kártyás rendszer kialakítása után megnő a roma lakosság komfortigénye, javul a lakhatási körülmény.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki megfelelő pályázatot, vagy a benyújtott pályázat nem nyer. A fórumon nem lesz elegendő résztvevő. Nem sikerül kiépíteni a kártyás rendszert, ez által nem tudjuk megteremteni az élhetőbb környezet feltételeit.
Szükséges erőforrások	Hazai vagy uniós anyagi forrás, Önkormányzati önrész, humánerőforrás, infrastrukturális erőforrás

Intézkedés címe:	Az egészséges roma társadalom
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészségügyi problémák felismerésének, kezelésének elmaradása, statisztika alapján a romák 10 évvel hamarabban halnak meg, mint a nem romák.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövidtávon fel kell mérni az igényeket. Fontos, hogy megszervezzük az ingyenes szűrővizsgálatokat és felvilágosító előadásokat roma szakember bevonásával. Hosszabb távú célunk pedig a megbetegedések számának csökkentése, valamint a rendszeres szűrővizsgálatokon való részvételi hajlandóság növelése.

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ingyenes vizsgálatok szervezése szakemberek bevonásával, egészségügyi előadások szervezése roma szakemberek bevonásával. Mobil szűrővizsgálatok rendszeressége a telepeken.
Résztevők és felelős	Roma társadalom tagjai, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, egészségügyi szakemberek, roma szakemberek, képzésszervezők
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, Kórház, Köznevelési intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos, maximum a kezdéstől számított 1,5 év.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikerül felkelteni az érintettek érdeklődését a szűrővizsgálatok iránt. A megszervezett szűrővizsgálatokon sokan, több alkalommal részt vesznek, így berögzül ez a viselkedési norma. Mindezekből következik, hogy csökken a megbetegedések száma a roma társadalomban, többen odafigyelnek egészségükre.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem sikerül szakemberrel partneri kapcsolatot kiépíteni. Kevés létszám gyűlik össze a szűrővizsgálatok alkalmával.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, anyagi javak, infrastrukturális erőforrás.

Intézkedés címe:	Tanácsok gyermekneveléshez roma származású szülőknek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A szülők többsége a „ráhagyó nevelést” alkalmazza a gyermekeknél, elmarad a szülői minta, nem megfelelő szociokulturális helyzetek alakulnak ki.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A roma nők felkészítése a gyermeknevelésre, folyamatos kontroll alapján a terhesség kezdetétől védőnői segítséggel. Középtávú cél olyan előadások szervezése, amelyeken a gyermekvállalás és gyermeknevelés a téma. Hosszú távú célunk kialakítani a Biztos Kezdet Gyerekházat, amelyben szülői együttműködéssel történik a fejlesztés. Féléves ellenőrzés, családlátogatás.
Tevékenység (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A terhesség kezdetétől folyamatos kontroll. Előadások szervezése. Biztos Kezdet Gyerekház felépítése pályázati forrásból, megfelelő szakemberek alkalmazása.
Résztevők és felelős	Védőnők, Családsegítő, roma nők.

Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, civil szervezetek, Kórház, pályázatíró cégek, pályázatkezelő
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Egyre több roma nő kéri a védőnői segítséget. Nagyobb lesz az igény a foglalkozásokra. Népszerűvé válik a Biztos Kezdet Gyerekház, akár létszámbővítés is szóba kerülhet. Több gyermekvállalás előtt álló roma nő kéri a védőnői segítséget családtervezés céljából.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki pályázatot, vagy a Gyerekház nem örvend nagy népszerűségnek. Nem lesz elegendő a létszám a hajlandóság hiánya miatt.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, anyagi erőforrás, infrastrukturális erőforrás.

Intézkedés címe:	Romák szerepe a politikában és a közéletben
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Romák politikai-társadalmi konfliktusai.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Elsődleges cél felkutatni a tehetséges roma fiatalokat. Célunk egy igényfelmérés készítése rendészeti képzésben való részvételre. Középtávon ösztöndíjakkal való ösztönzés a roma fiatalok körében, valamint a közéletben és politikában való jártasság fejlesztése a roma társadalomban. Hosszú távú célunk pedig az, hogy a tehetséges fiatalok színvonalas oktatásban részesüljenek, nagyobb szerepet kapjanak helyi szinten a médiában, valamint a politikai életben.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Minél több roma származású fiatal bevonása a rendészeti képzésbe. Tehetséges roma fiatalok ösztöndíjakkal történő segítése. Romák politikai életben és médiában való nagyobb részvétele.
Résztevők és felelős	roma fiatalok, Rendőrség, Köznevelési intézmények,
Partnerek	Roma Nemzetiségi Önkormányzat, civil szervezetek, szülők
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és	Kutatásunk sikerrel jár, sok tehetséges fiatal életét segítjük ösztöndíjakkal. Nagy az igény a rendészeti képzés iránt. Nagyobb szerep jut a romáknak mind a közéletben, mind a politikában, mind pedig az életben.

hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés a tehetséges roma fiatal. Nincs igény rendészeti képzés szervezésére. Nem lesz elegendő önrész az ösztöndíjfizetésekhez. Nem lesz igény médiái és politikai szerepléshez.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, anyagi javak, infrastrukturális erőforrás

Intézkedés címe:	Inkább előbb, mint utóbb!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Roma lányok korai teherbeesése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk a fiatal roma lányok szexuális felvilágosítása, a nem kívánt terhesség elleni védekezési módszerek megtanítása. Mindezeket rendszeres iskolai előadások, rendhagyó osztályfőnöki óra, vendégelőadók segítségével kívánjuk megteremteni. Be kell vonni a szülőket is, mégpedig szülői fórum szervezésével. Hosszabb távon célunk az, hogy kevesebb legyen az olyan roma lány, aki fiatalon hozza világra gyermekét.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	iskolai előadások szervezése, vendégelőadók meghívása, akik roma származásúak; szülői fórum szervezése
Résztevők és felelős	fiatal roma lányok, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Védőnők, Családsegítő, Gyermekjóléti Szolgálat,
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, Házi gyermekorvosok, egészségügyi szakemberek
Határidő(k) pontokba szedve	folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Egyre több alkalmat kerítenek a téma feldolgozásával kapcsolatban. A téma újszerűsége vonzza a diáklányokat. Sikeres előadások zajlanak le és a szülők is segítkeznek ebben.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs megfelelő ambíció, az iskolák nem kapnak segítséget a szülőktől. Nem jön létre a szülői fórum érdeklődés hiányában.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális erőforrás, anyagi

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	A megfelelő személyi állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szakember hiánnyal küzd a Négy Évszak Óvoda.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk, hogy az óvodában olyan szakemberek dolgozzanak, akik a gyermekek minden igényét kielégíti. Minél szerteágazóbb egy-egy pedagógus végzettsége, annál színesebben fejleszthető a gyermek.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Megfelelő óvodapedagógus kiválasztása, képzésekre való jelentkezés, beiratkozás. Folyamatos gyakorlati lehetőség biztosítása házon belül. Elegendő idő biztosítása az egyes félévek teljesítéséhez.
Résztvevők és felelős	Négy Évszak Óvoda dolgozói, intézményvezető
Partnerek	Önkormányzat, Főiskolák, Egyetemek
Határidő(k) pontokba szedve	Az államvizsga és diplomaosztó napja. (3-5 év)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikerül kiválasztani a megfelelő óvodapedagógust a képzésre. Sikerül bejutni a főiskolára, egyetemre. Minden egyes félévet sikeresen teljesít, ez által időben sikerül elvégezni az adott kurzust. Az elsajátított ismereteinek hasznosítása hosszabb távon kifizetődő lehet.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem indul megfelelő képzés. Nem veszik fel az adott kollégánót a főiskolára, egyetemre. Kurzus sikeres teljesítésének kockázata munka mellett.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális erőforrás, anyagi javak.

Intézkedés címe:	Játékos készségek fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szabadidő hasznos eltöltésének hiánya

Célok - Általános megfogalmazás rövid-, közép- hosszútávú időegységekre bontásban	és és Meglévő készségek, képességek fejlesztése. Ismeretek bővítése. Sport szeretetére nevelés. Új játékok tanítása a szabadban.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Sportkörök szervezése a finom,- és nagymozgások fejlesztéséhez. Kézműves foglalkozások szervezése. Egyéb, a gyermekek által nem ismert játékok tanítása és annak gyakorlása.
Résztevők és felelős	Gyermekek, Szülők, Iskola, Óvoda, Fenntartó.
Partnerek	Egyház, Civil szervezetek, Pedagógusok, Szülők.
Határidő(k) pontokba szedve	A megkezdéstől számított 1 hónap.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A gyermekek megtanulják a tevékenységek által hasznosan eltölteni a szabadidejüket. 1. hét: 10 fő 2. hét: 12 fő 3. hét: 20 fő 4. hét: minden gyermek . A megfogalmazott célok megvalósulnak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz elegendő a létszám és a gyermeki hajlandóság. Rossz időjárási viszonyok. Szülői és nevelői fórumok bevonása lehet a kockázatokat csökkentő tényezők.
Szükséges erőforrások	Pályázati erőforrás, humán erőforrás, eszközrendszerek, adományok, esetleges fenntartói önrész.

Intézkedés címe:	Mindenki egyért, egy mindenkiért.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek.
Célok - Általános megfogalmazás rövid-, közép- hosszútávú időegységekre bontásban	és és Olyan közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben minden, eltérő szociokulturális környezetből származó gyermek, egyformának érzi magát. Középtávú célként jelöljük meg a táborok szervezését, melyben a több napos együttjátszás jótékony hatású lehet. Hosszabb távon szeretnénk elérni, hogy egy gyermek se érezze magát megbélyegezve a környezete miatt, a játékok által.
Tevékenységek (a beavatkozás	Közösségépítő játékok, programok szervezése. Táborok szervezése pályázati forrásokból.

tartalma) pontokba szedve	
Résztevők és felelős	Gyermekek, Köznevelési intézmények, Önkormányzat, pályázatíró munkatársak.
Partnerek	Civil szervezetek, egyházak, Gyermejjóléti Szolgálat, Családsegítő, pályázatkezelő.
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A kezdetben lankadó érdeklődés megerősödik, egyre több gyermek csatlakozik a programokhoz. A tábor sikeressége okán megfogalmazódik a hagyományba foglalás. Több, a környéken élő gyermek is csatlakozik a program sikerei láttán. Végül a gyerekek megtanulják, hogy nem az a lényeg, ki honnan jött, hanem az, hogy a játékban mindenki egyenlő és egyforma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs a gyerekek részéről érdeklődés a játékok iránt. Nem írnak ki megfelelő pályázatot, az Önkormányzat pedig nem tudja kifizetni a tábort.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális erőforrás, anyagi erőforrás.

Intézkedés címe:	A gyermek mindenekelőtt
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szülői tájékoztatatlanság a gyermek testi, lelki egészségéről.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Elsődleges cél, hogy a szülő beismerje tájékoztatatlanságát gyermek egészségével kapcsolatban. Meg kell tanítani a helyes táplálkozás módszerét, helyes főzési technikával vegyítve. Hosszú távon el kell érni a pedagógusoknak, hogy mind a testi, mind pedig a lelki egészség fontos legyen a szülő számára gyermeke érdekében. Esetleges nevelési módszerek elsajátítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Orvosi előadások, tájékoztatók szervezése a szülők részére. Helyes táplálkozásra való megtanítás pedagógusi bemutató nap alkalmával. Szülő-gyermek nap rendezése kapcsolatépítés céljából.
Résztevők és felelős	Szülők, gyermekek, Négy Évszak Óvoda dolgozói
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek,

Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A téma újszerűsége vonzó a szülők számára. Érdeklődve hallgatják a megszervezett előadásokat. Tisztában lesznek gyermekük testi és lelki igényeik kielégítésének módszereivel, és bátran alkalmazzák azokat.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs elegendő létszám, mert nincs meg a kellő érdeklődés, így az előadások sem kerülnek megrendezésre.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális, anyagi javak

A nők helyzete, esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Munkahelyteremtés alacsony iskolai végzettségű nők esetében
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők nagy része alacsony végzettségű, ezáltal beszűkül a városban és környékén található munkalehetőségek száma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Felkutatni az alacsony iskolai végzettségű nőket, majd felmérni a képzési igényüket. Rövidtávon fontos lenne, hogy a megszervezett képzéseket lemorzsolódás nélkül, sikeresen elvégezzék. Mindezek tudatában munkahelyteremtés mind a közszférában (közmunaprogram), mind pedig a vállalkozói szférában.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Képzések, pályázat felkutatása, annak benyújtása. Vállalkozások ösztönzése munkahelyteremtésre.
Résztevők és felelős	Az érintett női célcsoport, szervezők, pályázatíró munkatársak
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, pályázatkezelő, környező vállalkozások
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon),	A feltérképezés után nagy létszámmal indulnak meg a képzések, majd lemorzsolódás nélkül minden érintett elvégzi azokat. A munkahelyteremtő pályázat keretében megvalósuló foglalkoztatás I évre szól, de eredményként várjuk a továbbfoglalkoztatást.

valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs elegendő létszám, vagy nincs meg a megfelelő motiváció. Lesz lemorzsolódás, illetve nem valósulhat meg a munkahelyteremtés pályázat híján. Illetve anyagi forrás hiányában nem lesz továbbfoglalkoztatás.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális erőforrás, anyagi erőforrás.

Intézkedés címe:	Karrier vagy család?
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok nő esetében dilemma a gyermekvállalás. Szeretnék, ha biztos állásuk lenne, szeretnének szülni is, de féltik a munkájukat. Valamint probléma még a munkába való visszaintegrálódás deficitje.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél az, hogy a nők ne féljenek gyermeket vállalni a mai világban. Ösztönözni kell gyermekbarát munkahelyek kialakításával. Célként fogalmazzuk meg azt is, hogy segítsünk a kisgyermekes anyáknak visszaintegrálódni a munka világába. Hosszabb távon erősíteni kell a nőkben a szabad gyermekvállalást következmények nélkül.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Gyermekbarát munkahelyek kialakítása pályázati forrásból, atipikus foglalkoztatási formák bevezetése a közintézményekben. Képzések, továbbképzések segítségével tartható fent a tudás.
Résztevők és felelős	Nők, közintézmények, Önkormányzat, pályázatíró munkatársak/pályázatíró cég
Partnerek	Civil szervezetek, pályázatkezelő
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos, legfeljebb a gyermek 3 éves koráig.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid időn belül megalakulnak a gyermekbarát munkahelyek, bevezetésre kerülnek mind az Önkormányzatnál, mind pedig a közintézményeknél az atipikus foglalkoztatási formák. Nagy érdeklődést mutatnak a képzések, továbbképzések a kisgyermekes anyáknál.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz pályázati forrás, így nem tudnak megalakulni a gyermekbarát munkahelyek. Így sem kedvez a nőknek a gyermekvállalás, még mindig a karrierépítést helyezik előtérbe.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális és anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Az erőszak visszaszorításának eszközei.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A térségben lévő családon belüli erőszak, vagy nőket ért erőszak több esetben nem derül ki, vagy a félelem visszatartó ereje közbeszól.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk, hogy sikeresen feltérképezzük azokat a nőket, akiket valamilyen sérelem ért családon belül. Motiválni kell őket a Családsegítő Szolgálat közbenjárásával a probléma vállalására. Az előadások alkalmával fel kell ismertetnünk velük a helyzet súlyosságát olyan nők segítségével, akik maguk is átélték a helyzetüket. Hosszabb távon el kell érni, hogy az összes bántalmazott nő felvállalja a problémát és legyőzze félelmeit.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Családsegítő Szolgálat alkalmankénti helyszíni megtekintése, kapcsolaterősítés. Együttműködés a helyi Rendőrséggel különféle programok kapcsán. Iskolai és helyi előadások lebonyolítása szakemberek és érintettek bevonásával.
Résztevők és felelős	Nők, Rendőrség, Családsegítő Szolgálat.
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, egyházak,
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikerül feltérképezni a bántalmazottak nagy részét, akik hajlandóak felvállalni problémájukat és megtenni a szükséges lépéseket. Ezen felbuzdulva egyre több nő vallja be a bántalmazását és együttes erővel harcolnak ellene. Hosszabb távon elérhető, hogy a bántalmazásokra fény derül, a hatóságok pedig megtehetik a szükséges lépéseket.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem sikerül minden érintettet felkutatni. Az előadások, az alkalmankénti családlátogatások nem vezetnek eredményre, mert nem vallják be vagy nem mennek el.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális és anyagi erőforrás.

Intézkedés címe:	A kisgyermekes anyák közlekedésének megkönnyítése a városban.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes anyák közlekedése nehézkes a városban. (A városközpont járdáinak felújítása nagyban segíti a közlekedést, de a probléma továbbra is jelen van a település egészét tekintve.)
Célok - Általános	Célunk egyrészt gyalogos közlekedés esetén a városi járdák további szakaszainak teljes körű felújítása. Az autós közlekedés esetén pedig a

megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	gyerekes parkolóhelyek kialakítása. Ezek által teremődik meg az esélyegyenlőségük.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Pályázati forrás felkutatása, benyújtása, megvalósítása. Parkolóhelyek kialakítása, járdák komplex felújítása.
Résztevők és felelős	Kisgyermekes anyák, Önkormányzat, pályázati cég/pályázati munkatársak
Partnerek	Civil szervezetek,
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos, legkésőbb a pályázat megvalósításának ideje.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikeres pályázat után megépülnek a parkolóhelyek és felújítják a város valamennyi járdáit, így teremtve meg az esélyegyenlőséget. Hosszabb távon kifizetődő ez, hiszen gyalogos közlekedés esetén a környezetet is óvjuk a kipufogó gázok hatásaitól.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki pályázatot, így nem valósul meg az akadálymentesítés
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, infrastrukturális és anyagi erőforrás.

Intézkedés címe:	Váló Háló
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egyedülálló nők gyakran elveszítik a lábuk alól a talajt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Feltérképezni a városban élő egyedülálló nők számát. Felkészíteni őket az egyedüllétre. Megtanítani az alapvető „férfias” dolgokat (pl.: villanszerelés, barkácsolás, stb.) Önbizalom növelése lelki segítségnyújtással.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Barkácstanfolyam, lelki segítségnyújtás, Klubdelutánok szervezése, Társas összejövetelek.

Résztevők és felelős	Egyedülálló nők, szervezők
Partnerek	Egyház, civil szervezetek, Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat Városi Művelődési Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikerül az összes egyedülálló nőt feltérképezni rövid időn belül. Nagyobb reklámok készítése annak okán, hogy minden nő tudomást szerezzen róla. Nagy az aktivitásmutató, nagy létszámúak a klubdelutánok. Folyamatos megjelenésre számolunk hosszú távon.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kevés a hajlandóság, a csalódásokból fakadó kedv is alább hagyhat. Nem jönnek össze a klubdelutánok a létszám miatt.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális rendszer, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Készüljünk együtt a gyermeknevelésre.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az anyaságra való felkészületlenség.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk olyan programok szervezése, melyek segítségével az anyaságra készülő nők több dolgot, ismeretet is elsajátíthatnak az anyasággal kapcsolatban más, kisgyermekes anyáktól. A Baba-mama napok alkalmával további célkitűzésünk, hogy elsajátíthassák azokat a tevékenységeket, amelyek alapvetőek egy kisgyermek érkezésekor. (pelenkázás, etetési technikák, fogási módszerek, stb.)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Felvilágosító, ismeretbővítő programok szervezése. Fontos a példamutatás is. Baba-mama napok szervezése. Folyamatos kontroll a védőnők részéről.
Résztevők és felelős	Állapotos nők, védőnők, orvosok,
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, Egyházak, Gyermekjóléti Szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága,	A sikeres programok megszervezésével az állapotos nők elsajátítanak technikákat a gyermeknevelés kapcsán, így felkészültebbek lesznek, ha megérkezik a pici. Egyre nagyobb az érdeklődés a programok kapcsán, így

forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	a Baba-mama nap akár hagyománnyá is válhat.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem valósulnak meg a programok érdeklődés hiányában, így
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális és anyagi források.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Akadálymentesített élet idősebb korban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Járdás, utak egyre romló állapota. Az idősek számára nehezen megközelíthető intézmények.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk egy olyan környezet kialakítása, amely komplexen idősebarát, kellőképpen akadálymentesített, ez által könnyen megközelíthető. A járdák térvezésével könnyítjük meg az lakosság valamennyi csoportjának a könnyebb közlekedést. Hosszú távú célunk a kialakított környezet karbantartása, tisztántartása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Terek, utak akadálymentesítése, térkövezés. Padok, parkok megközelíthetősége, idősebarát környezet kialakítása. Buszmegállóba padok és szemétyűjtők kihelyezése.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, vállalkozók, pályázatíró cég/munkatársak
Partnerek	Civil szervezetek, pályázatkezelő,
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos, legfeljebb a pályázat megvalósításának időpontja.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A sikeres pályázat kapcsán a járdák térkövezése megtörténik. A padok sűrűbb kihelyezésével megkönnyítjük az idősebb generáció életét. Az élhetőbb, szebb környezet megteremtésével pedig a város összképét javítjuk.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki pályázatot, így nem valósulnak meg a felsorolt tevékenységek.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, anyagi és infrastrukturális erőforrás

Intézkedés címe:	Biztonságban az élet alkonyán is.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Ápolási igények és férőhely hiányok a városban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk felkutatni és felmérni azon idős emberek ápolási igényét, akikről nincs semmilyen fajta információnk. A megfelelő pályázatra beadni az igényünket, s ha ez nyert, meg kell történnie a férőhelybővítésnek, hiszen több idős ember is kérheti a gondozását.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Civil szervezetekkel, lakókörnyezetben lévő egyéb szervezetekkel történő felmérés az ápolási igényekről. Pályázati forrás útján férőhelybővítés.
Résztevők és felelős	Idősekért Közalapítvány, Önkormányzat, pályázatíró cégek
Partnerek	Pályázatkezelők, Egyházak, Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Mátészalka
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikerül feltérképezni a város valamennyi idős emberét és felmérni az ő igényüket. A beadott pályázatunk nyer, így megtörténhet a férőhelybővítés, így megvalósulhat több idős ember ápolás, gondozása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Valamennyi idős ember igényét nem fogjuk megismerni egyéb okok miatt.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, infrastrukturális és anyagi erőforrások

Intézkedés címe:	Idős korom ellenére is aktívan élek!
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idősek elmagányosodása, elszigetelődése. Éjszaka egyedül maradnak, megbetegszenek, nem tudnak mentőt hívni,
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A magányos idősek számának felkutatása. Szocializációs készség fejlesztése. Fokozatosság elvének megtartásával visszaintegrálni a „magányos” időseket a társadalomba. Igényfelmérés alapján klubok szervezése megfelelő programok segítségével. Hosszú távú cél az élet élvezése idős korban is!
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Preventív orvosi előadások szervezése. Klubok, közösségi hálók, önszervezetek létrehozása.
Résztevők és felelős	Idősek, szervezők.
Partnerek	Egyház, Idősekért Alapítvány, Város Művelődési Központ
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Sikeres kutatás és igényfelmérés alapján létrejönnek a klubok, közösségi hálók. A klubok összejövetele a ritkáról napi rendszerességre növekszik. Így hosszú távon az idősek is rendszeres elfoglaltságot találnak maguknak.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem megfelelő létszám gyűlik össze. Az idősek „makacssága” győz.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Anyagi rész, Eszközrendszerek biztosítása.

Intézkedés címe:	Biztonságos utazás felkutatásának lehetőségei
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közlekedés, akadálymentesítés megoldatlansága. Nincsenek alacsonypadlós buszok, helyi járatok
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú	Célunk egy olyan közlekedési eszköz beszerzése, amivel megkönnyítjük elsősorban a Idősek Bentlakásos Otthonában élők szállíttatását, de igény szerint a városban élő idősebb korúak szállítását is el tudnánk látni. Hosszabb távon ez jól kiépített rendszer lehetne.

időegységekre bontásban	
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Speciális kisbusz beszerzése pályázati forrásból. Szállítószerződések megkötése gépjármű beszerzése vagy bérlete pályázati forrásból. Támogató szervezetek által fuvarozhatók körének kibővítése.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, pályázati író cég/munkatársak, Idősekért Közalapítvány,
Partnerek	Civil szervezetek, Egyházak, Pályázatkezelő
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A nyertes pályázatból szerzett kisbuszok teljes mértékben kielégítik az idősebbek utazási igényeit. A kisbusz kihasználtsága 100%-os indikátort mutat.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem írnak ki megfelelő pályázatot, vagy nem nyer a pályázat. Esetleg nem lesz elég igény városi szinten, így a buszt alkalmazni a városban élő idősebb lakosság körében nem lehet.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, infrastrukturális és anyagi erőforrások.

Intézkedés címe:	Fiatalok és idősek
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fiatalok idősekkel szembeni szemlélete. Megszólítási nehézségek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egyeztetni az iskolákkal a találkozók megszervezéséről, valamint felmérni az igényt mindkét csoport körében. A találkozó célja, hogy a fiatalok elfogadják az idősebb társadalmat, tiszteljék őket. Az önkéntes munka célja a segítségnyújtás megtanítása, az elfogadás elsajátítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fiatalok önkénteskedése. Találkozók szervezése az elméleti alapok megismerésére, ez által ne sokként éljék át az első találkozást (kerekesszék) Diákok által írt pályázatok bemutatása.
Résztevők és felelős	Fiatalok, Idősebb korosztály, Idősekért Közalapítvány

Partnerek	Önkormányzat, Köznevelési Intézmények
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A találkozók olyan jól sikerülnek, hogy havi rendszerességgel azok megismétlődnek, illetve a fiatalok megtanulják tisztelni az idősebbeket, és ezt viszik tovább viselkedési normaként.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem vesznek részt a találkozókön elegendő létszámmal. Illetve a találkozók sikeressége elmarad.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, anyagi és infrastrukturális erőforrás.

Fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége:

Intézkedés címe:	Internet, a világ összetartó ereje.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékoszt ápoló családtagnak kapcsolatteremtésre, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Célunk egy olyan rendszer kiépítése, mellyel megkönnyítjük fogyatékkal élő társainknak és családjának a kapcsolatteremtés internetes segítségével. Informatikai képzések szervezésével megtanulják kezelni az internetet, így hosszú távon elérhetővé válik a világ. A nyilvánosság bekapcsolásával több ilyen család számára elérhetővé válik ez a segítség.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Közterületen jól kiépített térítésmentes WIFI szolgáltatás, képzések szervezése. Olyan támogatások bevezetése, amely az internethez való hozzáférést segíti.
Résztevők és felelős	Fogyatékkal élő, fogyatékkal élő gyermeket nevelő, fogyatékoszt ápoló családtag, szervezők.
Partnerek	Önkormányzat, civil szervezetek, egyházak
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A megfelelő reklámokkal minden család tudomást szerez a segítségről. Fokozatosan egyre nagyobb számban jelentkeznek a képzésekre, egyre többen jutnak internethez.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem elegendő propaganda, így nem minden családhoz jut el az információ. Nincs elég hajlandóság.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, anyagi és infrastrukturális erőforrás

Intézkedés címe:	Egészségügyi szolgáltatások könnyebb elérhetősége a fogyatékkal élők számára.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbe veszik igénybe.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Egy olyan szállítási eszköz beszerzése, ami megkönnyítené fogyatékkal élő embertársaink utaztatását. Hosszú távú célunk, hogy a város legtöbb fogyatékkal élő embereit bevonjuk a szűrővizsgálatba.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, akár „mozgó programban”. Megfelelően kialakított, speciális szállítási eszközök beszerzés pályázat útján.
Résztevők és felelős	Fogyatékkal élők, Önkormányzat, Egészségügyi intézmények,
Partnerek	Civil szervezetek, Egyház,
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A nyertes pályázat kapcsán beszerzésre kerül a kisbusz. Ennek és a propagandának köszönhetően egyre több fogyatékkal élő vesz részt a szűrővizsgálatokon.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem megfelelő létszám, nem nyer a pályázat.
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, anyagi és infrastrukturális erőforrások

Intézkedés címe:	Komplex akadálymentesítés Mátészalkán
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem minden épület akadálymentesített Mátészalkán.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A legfontosabb épületek hiányosságainak feltárása kutatás módszerével. A tervek és a pályázati forrás feltérképezése a középtávú cél. A folyamat hosszú távú célja pedig a komplex akadálymentesítés megvalósulása az összes épületekben.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Jogszabályi háttér tanulmányozása, megfelelő szakemberek kiválasztása. Tervek engedélyeztetése, elfogadtatása, benyújtása.
Résztevők és felelős	Önkormányzat Műszaki Irodája, Rehabilitációs szakember, Jegyző, Polgármester,
Partnerek	Fogyatékosok Országos Szövetsége, Egyesületek
Határidő(k) pontokba szedve	Folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Bízunk abban, hogy az épületek az aktuális jogszabályoknak megfelelőek. A városban található terek és parkok középtávon akadálymentesítetteké válnak, míg az épületek komplex módon a határidőnek megfelelően megvalósulnak az akadálymentesítés szempontjából.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs elegendő pályázati forrás, nincs megfelelő szakember. Tárgyi eszközök hiánya
Szükséges erőforrások	Humánerőforrás, Infrastrukturális erőforrás, Anyagi erőforrás.

3. Megvalósítás

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

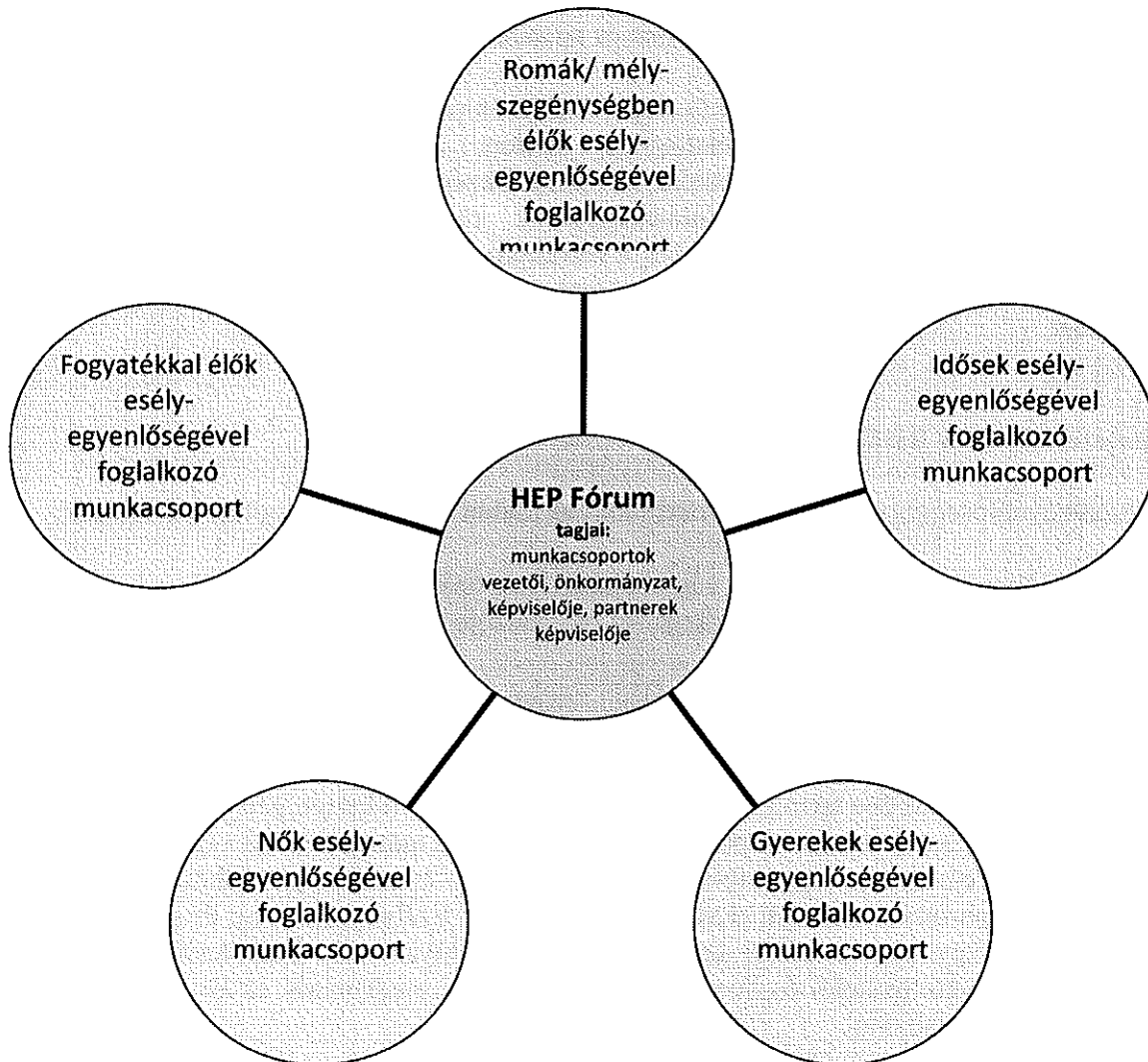
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek. Ülésükről jegyzőkönyvet készítenek. A HEP Fórum működése:

Tagjai javaslatot tehetnek új problémák, javaslatok beépítésére, vagy esetleg egy-egy meglévő módosítására.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első

ülésének mihamarabbi összehívása, majd összesítve tárgyalja meg a mátészalkai Szociális Kerekasztal.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a Képviselő-testületet, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről az Intézményi-, Közművelődési-, és Spot Iroda közigazgatási ügyintézője felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat Képviselő-testülete, a hivatali tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A városi intézmények vezetői :

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelősége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétéves, szükség szerint éves felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az Önkormányzat Képviselő-testületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitzűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Mátészalka Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

--

2013. június

Aláírás

A Mátészalka Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

--

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

--

HEP elkészítési jegyzék¹

NEV ²	HEP részei ³										Alíírás ⁴
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

¹ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

² A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

³ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevétellezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevétellezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁴ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

VÉLEMÉNYLAP AZ ELŐTERJESZTÉSEKHEZ

ELŐTERJESZTÉS CÍME, TÉMÁJA, IKTATÓSZÁMA: 38-6/2013.

ELŐTERJESZTÉS

- a Képviselő-testülethez -

Mátészalka Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról

Előterjesztés készítéséért felelős(ök): Dávidné Szabó Aranka

Előterjesztés véleményezése:

<p>NÉV: DR. NÓDI ÉVA ÖNKORMÁNYZATI ÉS JOGI IRÁNYÁNYTŐ</p>	<p>VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS: Az előterjesztés és mellékletei megfelelnek a Székelykeresztúr Községi formai és tartalmi előírásainak. Dávid</p>
<p>NÉV: MÁRÓTI NÉ ARÓ GYÖMÉRETVÉK ÜSÖG KÖZTÁRSASÁGI IRÁNYÁNYTŐ</p>	<p>VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS: Az Esélyegyenlőségi Program elkészítését jogszabályi előírások szabják meg. A Program teljes körű, a városban felmerülő problémákra irányítja a figyelmet, megfelelő megoldási lehetőségeket is felsorol. Javaslom a költségvetés elfogadását. 2013. 06. 20. Máróti Néné Gyömréti Aranka</p>
<p>NÉV:</p>	<p>VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:</p>
<p>NÉV:</p>	<p>VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:</p>
<p>NÉV:</p>	<p>VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:</p>
<p>NÉV:</p>	<p>VÉLEMÉNY, MEGJEGYZÉS:</p>
<p>Előterjesztést ellenőrizte: 2013. június 19. </p>	<p>Előterjesztést jóváhagyta: 2013. június 19. </p>

